nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 90 lir

Leto XXVII. Št. 171 (7959)

TRST, nedelja, 25. julija 1971

Dve dobri vesti

DVE POMEMBNI vesti zanimajo v tem tednu Slovence v Italiji: v torek je predsednik deželne uprave Berzanti obvestil slovenska deželna svetovalca, da bo septembra predsednik vlade Colombo sprejel predstavnike Slovencev, včeraj pa je poslanec Fortuna na tiskovni konferenci — o kateri podrobneje poročamo na drugem mestu — sporočil, da je PSI vložila kompleksen in obsežen zakonski predlog «za zaščito slovenske narodnostne skupine».

Po skoro osmih mesecih, odkar je 3. decembra lani 27 podpisnikov naslovilo pismo predsedniku vlade Colombu za sprejem, je torej prišla vest, da se bo uresničil prvi uradni razgovor Slovencev s predsednikom vlade države, v kateri živimo in katere polnopravni državljani z vsemi pravicami in dolžnostmi smo.

Podpisniki pisma so 3. decembra orisali položaj Slovencev v Italiji in nato v naslednjih petih točkah navedli zahteve:

1. Takojšnjo ukinitev vseh, predvsem fašističnih zakonov, ki krijo pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti ali pravice slovenske narodnostne skupnosti kot celote: prepoved uporabe slovenskega jezika na sodiščih, zakon o raznarodovanju slovenskih priimkov, zakon o poimenovanju krajev itd.

2. Sprejetje vseh tistih pozitivnih norm, s katerimi se mora vsestransko urediti položaj slovenske narodnostne skupnosti in s tem omogočiti njen nemoten razvoj. Med drugim je treba urediti naslednja vprašanja: zagotoviti pravico predšolske vzgoje in šolanje v materinem jeziku za Slovence v vseh treh pokrajinah v šolah vseh stopenj in zvrsti do univerze, ustanoviti posebne stolice na tržaški univerzi, prisotnost funkcionarjev slovenske narodnosti v šolskih, upravnih in drugih organih vseh stopenj, pravico do ustne in pismene uporabe slovenskega jezika v izvoljenih organih, zgodovinske in ambientalne značilnosti krajev, kjer prebivamo Slovenci, javni napisi v slovenskem jeziku in slovensko poimenovanje krajev, pravično zastopstvo Slovencev v javnih službah in na sodiščih ter v javno-pravnih ustanovah, organizacijah in komisijah, podpora slovenskim kulturnim, prosvetnim, športnim, rekreacijskim, podpornim in drugim ustanovam, poenostavljen postopek za pridobitev izvirnega slovenskega priimka in imena, slovenski televizijski program, povrnitev škode Slovencem, ki so bili preganjani v času fašizma itd.

3. Država, avtonomna dežela v soglasju z državo in lokalne ustanove naj oskrbijo uresničenje zahtev, ki so navedene pod tč. 2 in vseh drugih, ki zadevajo slovensko manjšino.

4. V vseh fazah priprav in uresničevanja zgoraj navedenih zahtev mora biti slovenska manjšina aktivno prisotna. V ta namen morajo biti konzultirana politična, administrativna, gospodarska, družbena in kulturna predstavništva slovenske narodnostne skupnosti.

5. Potrebna je takojšnja razprava o zakonskih osnutkih, ki so bili predloženi parlamentu za razrešitev vprašanj slovenske narodnostne skupnosti.

Ustvarjanje enotnih stališč vseh Slovencev ni bilo lahko, saj gre za uskladitev in za sodelovanje ideološko tako različnih skupin, za premostitev številnih težav, skratka za podreditev partikularnih (in med njimi še zlasti povsem razumljivih in logičnih) interesov potrebam skupnosti. Vendar je z dobro voljo in ob naporih ter potrpežljivem delu vseh to uspelo, kar je tudi privedlo do tega prvega konkretnega rezulatta vzporedno pa do ustvarjanja boljšega in strpnejšega vzdušja med vsemi Slovenci. Vse to pa je tudi poroštvo, da bo vladalo isto vzdušje razumevanja tudi v naslednji fazi, ki je pred nami, ko bo šlo za konkretno sestavo delegacije in še zlasti za konkretne stvari, o katerih se bo s predsednikom vlade slovenska delegacija pogovorila.

Nič manj težavna in lahko rečemo naporna in s preprekami nastlana je bila pot od vložitve pisma pa do sedanjega odgovora. Pismu 3. decembra lani je namreč sledil molk in podpisniki niso prejeli niti formalnega odgovora, ki spada že v okvir običajne vljudnosti. Politični predstavniki, med njimi še zlasti slovenski poslanec Škerk, pa so vztrajno delali in je tako že takrat prišlo do prvega zasebnega razgovora poslanca s predsednikom vlade.

Do uradnega in dokaj čudnega zanimanja s strani državnih organov pa je prišlo nekaj dni pred obiskom predsednika Tita v Italiji, ko je hotel prefekt Cappellini od podpisnikov pojasnilo, kaj hočejo, kot da bi se na tak način skušalo izčrpati vsebino zapletenega vprašanja in odstraniti z dnevnega reda zahtevo po razgovoru s političnim predstavnikom države, kot je to predsednik vlade.

Skupne zahteve Slovencev in v tem okviru tudi sprejem pri Colombu, so bile v ospredju razgovorov predsednika Tita s Saragatom, predsednika skupščine SR Slovenije Sergija Kraigherja s Colombom in takrat so bile sprejete točne obveznosti in tudi določeni zelo kratkotrajni roki.

Vendar se je vse zopet ustavilo v močvirju ne prevelike politične volje (ali bolje dokajšnje nevolje) in birokratskega zavlačevanja. Zato so podpisniki 4. junija zaprosili za posredovanje predsednika deželne uprave Berzantija, ki je zagotovil, da «bo rad posredoval, da vlada upošteva upravičene zahteve in da vas predsednik Colombo sprejme».

Sedaj je prišel odgovor in to ne več preko birokratske poti, ki jo predstavlja prefektura, temveč preko demokratične samoupravne enote, kot je to dežela. Pričukujemo, da bo ta razgovor predstavljal nov pristop k obravnavanju in ukrepanju v zvezi z zaščito naše skupnosti.

Včeraj pa je socialistični poslanec Fortuna, znan antifašist in partizan iz videmske pokrajine, vložil socialistični zakonski osnutek, ki se nanaša na zaščito slovenske narodnostne skupnosti in katerega sopodpisnik je predsednik socialistične skupine v poslanski zbornici Bertoldi. Gre torej za zakon, ki ga je — ob odgovorni in pomembni pomoči ter sodelovanju slovenskih socialistov vseh treh pokrajin — sestavil tako bojevit in učinkovit poslanec, kot je Fortuna, istočasno pa za zakonski predlog, ki uživa uradno podporo vse socialistične skupine v zbornici in, tudi v skladu z že na kongresih sprejetimi stališči, podporo celotne socialistične stranke.

Tudi pot k zakonski zaščiti Slovencev ni enostavna. Prvi formalni korak je bil napravljen takrat, ko sta poslanski skupini KPI in PSI vložili poseben odstavek k statutu avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine ki je v skupku členov utemeljeval osnovne pravice slovenske manjšine v deželi. Sledilo je pismo predstavnikov strank in slovenskih organizacij z zahtevo, da mora statut naše dežele vsebovati določila z učinkovito zaščito naše skupnosti.

To vprašanje je bilo oživljeno in se je stvarna obravnava pričela v obeh vejah parlamenta, ko je 29. aprila 1970 tržaški senator KPI Paolo Sema vložil v senatu, nekaj zatem pa slovenski poslanec Albin Škerk v zbornici, «zakonski osnutek za pravno zaščito slovenske narodnostne manjšine v Furlaniji-Julijski krajini». Doslej je osnutek prehodil del poti v komisijah in je v nekaterih že bil odobren na posvetovalnih zasedanjih.

Sedaj se srečujemo z drugim osnutkom, ki je vsebinsko drugačen. Iz prvega in hitrega pregleda izhaja, da socialistični osnutek zakona po eni strani upošteva osnovna načela moderne znanosti o zaščiti manjšin, po drugi pa istočasno skuša najti za izvajanje načel ustrezno pravno normo, ki je prilagojena obstoječemu družbenemu redu in pravni stvarnosti.

Tako je pomembno načelo ustvarjanja dvojezičnih področij, ki istočasno predaja to pristojnost deželi. Važno je tudi, da se na prvo mesto postavlja vprašanje slovenskega jezika in da se iz tega načela izvajajo nadaljnje norme. Ključno je vprašanje gospodarsko socialnega položaja Slovencev, ki je na zanimiv način upoštevano v zakonu.

Podčrtati je treba, da zakon preveja demokratični duh in zavest, da mora biti manjšina prisotna, skratka da mora biti subjekt pri reševanju svojih vprašanj, kar je upoštevano v več členih zakona.

Skratka dve vesti, dve dobri vesti, ki naj pomenita pričetek nečesa novega.

BOGO SAMSA

PRAZNIK IZSELJENCEV BLIZU AHTNA V BENEŠKI SLOVENIJI

Živahno srečanje emigrantov v Subidu

Razprava s predstavniki oblasti o problemih emigracije

(Od naše posebne poročevalke)

Sinoči se je s srečanjem emigrantov s političnimi predstavniki in z daljšo debato začel v Subidu pri Ahtnu «praznik emigrantov», ki ga je organiziralo tamkajšnje društvo izseljencev.

Predstavniki raznih političnih skupin, izseljenskih organizacij, vaščani in izseljenci s svojimi družinami so se zbrali v mali dvorani pri cerkvi. Povabljeni so bili komunistični poslanec Albin Škerk, deželna svetovalca dr. Drago Štoka (Slovenska skupnost) in Del Gobbo (načelnik deželne skupine KD), deželni odbornik Romano in občinski svetovalec z Brda dr. Viljem Černo, predstavniki društva slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije Marko Petrič, Dino Del Medico in Silvio Faletig, predsednik društva Ivan Trinko Izidor Predan, predsednik izseljenskih organizacij ALEF Giorgio Conti, za Pal Friul inž. Persello, za Ente Friuli nel mondo prof. Valerio. Navzoča sta bila tudi župan ahtenske občine Giulio Emmerati in podžupan Lino Guion, ki je vodil debato.

Sestanek se je začel s strogo znanstvenim poročilom predstavnikov zavodov INFRES in IRSES-Friuli. Izjave dr. Giancarla Ronca in Alberta Raffaellija so izzvale vrsto ugovorov s strani navzočih emigrantov. Predstavnika statističnih institutov v svojem uvodu nista upoštevala raznih sestavin in vzrokov izseljenstva, temveč sta podala samo znanstvene zaključke, ki so razburili občinstvo. Drugega predavatelja je občinstvo celo prekinilo, preden je zaključil govor.

Navzoče sta nato pozdravila predstavnika organizacij Pal Friul in Ente Friuli nel mondo, ki sta poudarila, kako se dežela in drugi organi trudijo, da se vendar nekaj naredi, da omejijo izseljevanje. Za njima je v slovenščini spregovoril Dino Del Medico, ki je še enkrat poudaril, da ni problem Beneške Slovenije in Furlanije zgolj socialnega in gospodarskega značaja, temveč predvsem političnega. Poudaril je še posebej obstoj manjšin in specifično manjšinske probleme, ki ne morejo in ne smejo biti ločeni od ostalih.

Deželni odbornik Romano (KD) je poudaril, kako je sam ugotovil, da je izseljencev vedno manj. Govorniki, ki so mu sledili, pa so ugotovili, da odbornik Romano razpolaga z izredno skopimi in netočnimi podatki, kot dokazujejo statistike.

Predstavnik napredne izseljen-

NADJA KRIŠČAK

(Nadaljevanje na 8. strani)

TISKOVNA KONFERENCA POSLANCA FORTUNE

Vložen zakonski predlog PSI o zaščiti slovenske skupnosti

Pri sestavi so sodelovali slovenski in italijanski socialisti in ugledne osebnosti - Zakon je odprt za pozitivne prispevke Poziv za sodelovanje drugih strank, da se uresniči pomembna demokratična pravica za Slovence - Že septembra razprava v pristojni komisiji - Na tiskovni konferenci so bili prisotni številni slovenski predstavniki vseh usmeritev

V hotelu de la Ville je socialistični poslanec Fortuna včeraj številnim prisotnim predstavnikom tiska ter tržaškega političnega življenja ter še zlasti ob številni prisotnosti uglednih slovenskih predstavnikov vseh političnih in ideoloških usmeritev, obrazložil socialistični zakon o zaščiti Slovencev, katerega so predložili 15. julija 1971 v poslanski zbornici.

Razpravo je otvoril deželni tajnik PSI Gioacchino Tringale, ki je dejal, da gre za zakon o zaščiti državljanov, kot to izhaja iz členov 2 in 6 ustave ter glede socialistov iz resolucije o zaščiti Slovencev, ki je bila sprejeta na zadnjem kongresu socialistične stranke. Zakon je sestavil poslanec Fortuna ob sodelovanju mnogih tovarišev iz tržaške in goriške federacije in to ne samo Slovencev. Pomembno je, da je prvi podpisnik tega zakona prav Fortuna, ki je doma iz naše dežele, pozna naše psihološke, človeške in druge probleme ter je znan po svoji borbenosti za pravico in za svobodo ljudi.

Za njim je spregovoril Marko Waltritsch, ki je dejal, da danes predstavljajo zakonski osnutek, delo za katerega se je pričelo že lani in ki je temeljilo na številnih razpravah ter med drugim tudi na resoluciji sedemindvajsetih, ki so jo podpisali predstavniki vseh slovenskih političnih skupin in ki je podlaga zakona. V tem zakonskem predlogu so hoteli osredotočiti zahteve slovenske skupnosti, ki živi v mejah italijanske republike, istočasno pa smo tudi upoštevali določila, ki jih že imajo Nemci v Zgornjem Poadižju in Francozi v Val d'Aosti. Sestava zakona je zahtevala trdo delo, pri čemer ima zelo veliko in odločilno zaslugo tovariš odvetnik Peter Sanzin, občinski svetovalec v Gorici. Zbrali so poslanca Fortuno, ker je poslanec naše dežele in ker je dokazal pri zakonu na razporoko, kako mu je uspelo doseči nekaj pomembnega, kar mnogim pred njim ni. Zakonski osnutek nosi na prvem mestu njegov podpis, na drugem pa podpis načelnika poslanske skupine PSI tov. Bertoldija.

Poslanec Fortuna je takoj v uvodu posegel v bistvo pomembnega vprašanja, da se ta zakonski predlog pridružuje onemu, ki sta ga vložila poslanec Škerk in senator Sema. Socialisti namreč žele s svojim zakonskim predlogom doseči enotnost v boju za dosego pravic vse slovenske jezikovne skupnosti in se zato tudi potegujejo za sodelovanje drugih sil. Gre skratka za pobudo, ki ni strankarskega značaja, temveč ima istočasno tudi značaj spodbude za dosego demokratičnih pravic v naši deželi in po vsej Italiji. Pomembno pa je, da so socialisti predložili avtonomni zakonski predlog, ki so ga izdelali v stalnem stiku s tovariši naše stranke in tudi z uglednimi možmi, ki niso vpisani v PSI. V tem so se posebno izkazali tovariši goriške federacije in je predvsem veliko dela opravil tovariš Peter Sanzin.

Zakonski osnutek je napravljen s sodelovanjem vodstva stranke, o njem so govorili s tajnikom stranke Mancinijem in podpisal ga je načelnik parlamentarne skupine Bertoldi kot priznanje naši deželi, kot uradni akt in uradno očetovstvo stranke. To je skratka uradno stališče socialistov in izpolnili so eno izmed obveznosti resolucije kongresa. Jaz sem prvi podpisnik, ker sem poslanec naše dežele in obvezujem se, da bom s tradicionalno zavzetostjo skušal pripeljati ta zakon v pristan, je podčrtal Fortuna.

Ne zadostuje namreč samo predložitev nekega zakona. Zakonski predlog brez številnih zavezništev v parlamentu in brez točne politične volje v raznih parlamentarnih skupinah bo zaspal. Vsa stranka in jaz ne nameravamo dopustiti, da bi ta predlog zaspal. Za uspeh pa se ne moremo naslanjati samo na bolj ali manj dobro vsebino zakona. Zakonski predlog nima ultimativnega značaja, o njem se je treba pomeniti z vsemi skupinami v parlamentu, s skupinami, ki se udeležujejo širšega boja v vsedržavnem obsegu. Iskali bomo neposredne stike s krščansko demokracijo in z drugimi vladnimi silami, ker ta predlog ni razlog za diskusijo, temveč želimo, da bi čimprej postal izvršilni zakon. Zavedamo se težav in tudi vi dobro veste, kako nam reakcionarji in desnica nasprotujejo, česar pa se nismo in se ne bomo ustrašili.

Zakonski predlog smo vložili 15. julija 1971, ima številko 3536, podpisali pa so ga poslanci: Fortuna, Bertoldi, Scaifari, Mussa, Ivaldi, Vercelli, Lepre, Ballardini, Querci, Della Briotta in Baldani Guerra.

Zakon govori o «posebnih normah za oovarovanje slovenske jezikovne skupine». Mnogo smo razpravljali o raznih terminih, s katerimi se lahko označi skupina. Nekateri so predlagali izraz «etnična skupina», drugi pa druge. Odločili smo se za «slovenska jezikovna skupina», ker tako terminologijo rabi ustava in ker se uporablja za Severno Poadižje in za Val d'Aosto. Ohranili smo torej terminologijo zaradi doslednosti sistema. Seveda pa je tudi to odprto, lahko o tem še razpravljamo. Nam se je pa zdelo pomembno, da ohranimo tehnično - pravne izraze, ki jih uporablja ustava in se tako lahko sklicujemo na norme o svobodi, ki jih predvideva ustava.

Zakon je sestavljen iz 21 členov. Uvodoma je zelo kratka načelna obrazložitev, od katere sta pomembna prva dva odstavka, ki pravita: «Ta zakonski predlog ima izrecni namen, da uveljavi v smislu čl. 6 ustave zaščitne norme za slovensko jezikovno skupino v deželi Furlaniji-Julijski krajini s posebnim statutom. To je važno demokratično dejanje, je dokaz civilizacije in bratskega sožitja narodov, ki delujejo

(Nadaljevanje na 8. strani)

NIMEJRIJEVA KRVAVA REPRESIJA SE NADALJUJE

Še trije častniki ustreljeni v Sudanu
Prekinjeni diplomatski odnosi z Irakom

O polk. El Nuru še vedno ni vesti - Poziv britanskega zunanjega ministra Nimejriju - «Al Ahram» o izvedbi udara

KARTUM, 24. — V Sudanu so danes popoldne ustrelili še tri častnike, ki so se v ponedeljek udeležili državnega udara proti predsedniku Nimejriju. Vlada v Kartumu je sklenila prekiniti diplomatske odnose z Irakom zaradi podpore, ki jo je ta država nudila pučistom. Ostale arabske države, predvsem Egipt, Libija in Sirija, pa pošiljajo delegacije v Sudan, da bi izrazile solidarnost z Nimejrijem.

Po včerajšnji ustrelitvi majorja Al Atta in drugih treh visokih vojaških predstavnikov, so danes po kratkem procesu ustrelili še tri voditelje udara: dva polkovnika in enega poročnika.

Sporočilo je dal radio Omdurman, ki je povedal, da so obsojencem pred procesom odvzeli čine ter jih izključili iz vojske. Razsodbo je uradno potrdil sam general Nimejri.

Položaj v državi je menda povsem miren, čeprav je sudanski radio sporočil, da vojska nadaljuje operacije proti udeležencem udara. Veliko teh je že v zaporu, proti nekaterim pa so se že začeli procesi, ki bi se lahko zaključili z novimi usmrtitvami.

Nobenih uradnih vesti ni o polkovniku El Nuru, voditelju pučistov, ki ga je dal libijski predsednik Gedafi aretirati, ko je njegovo letalo bilo v libijskem zračnem prostoru, ter o njegovem spremljevalcu majorju Hamadallahu. Libijski radio je sporočil, da so ju «pospremili» v Sudan. Kaže, da sta sedaj nekje zaprta ter da jih čaka proces. V tej zvezi je britanski zunanji minister Alec Douglas Home poslal sudanskemu predsedniku Nimejriju poslanico, v kateri ga poziva, naj bo milosten do aretirancev. Minister pojasnjuje, da se ne misli vmešavati v notranje zadeve Sudana, poudarja pa britansko zanimanje za usodo dveh častnikov, ker sta bila zajeta, ko sta potovala na britanskem letalu. V pozivu je Douglas Home izrazil tudi svoje zadovoljstvo, da je bil Nimejri osvobojen.

Do prekinitve diplomatskih odnosov med Sudanom in Irakom, ki jo je bilo sicer pričakovati, je prišlo na pobudo sudanske vlade, ki je obtožila iraške voditelje vmešavanja v notranje zadeve Sudana. Kot je znano, je Irak takoj po državnem udaru majorja El Atte priznal novi režim ter izrazil podporo pučistom, nekateri pa so tudi trdili, da je vlada v Bagdadu neposredno pomagala pri izvebi državnega udara proti Nimejriju. Sporočilo sudanskega zunanjega ministrstva pripisuje krivdo za razbitje odnosov iraški vladi ter zagotavlja, da ostajata naroda obeh držav kljub temu razbitju bratska naroda, ki ju vežejo najgloblja čustva prijateljstva.

Ostale arabske države, predvsem Egipt, Sirija in Libija, ki so skupaj s Sudanom podpisnice tripolitanske listine o arabski federaciji, so izrazile zadovoljstvo, da udar proti Nimejriju ni uspel. Danes je dospel v Kartum egiptovski podpredsednik Husein El Šafej, ki je predsedniku Nimejriju izrazil «bratska čustva» egiptovskega ljudstva in predsednika Sadata. Še danes bi morali dospeti v sudansko prestolnico uradni delegaciji Libije in Sirije.

Kairski dnevnik «Al Ahram» objavlja danes daljši članek o neuspelem državnem udaru proti Nimejriju ter pravi, da ga je organizirala sudanska komunistična partija. Častniki, ki so udar izvedli, so bili po mnenju lista «oportunisti, ki si jih je komunistična partija poslužila z namenom, da jih odslovi, ko bi ji uspelo priti na oblast». List dodaja, da so začeli udar pripravljati že 25. maja, ko je generalni tajnik sudanske KP Mahgoub navezal stike z nekaterimi oficirji. Ti stiki naj bi bili na sedežu bolgarskega veleposlaništva v Kartumu.

O samem poteku udara kairski list poroča, da sta ga vodila poveljnik tretjega oklepnega polka polkovnik Ahmed in poveljnik predsedniške garde podpolkovnik Husein, ki so ju oba včeraj ustrelili. Ahmed je prepričal čete, da so vkorakale v prestolnico, češ da je to ukazal sam Nimejri. Tako se je polastil generalnega štaba oboroženih sil ter aretiral predsednika in štiri njegove sodelavce, ki so ravnokar skupaj pili čaj. Istočasno je podpolkovnik Husein oblegal radijsko postajo ter poslal tanke na ključna mesta prestolnice. Po pisanju «Al Ahrama» je zelo malo častnikov sodelovalo pri udaru čete so bile v glavnem prevarane, ko pa so se zavedle prevare, so se opredelile za Nimejrija. List končno ugotavlja, da je bila Nimejrijeva vrnitev na oblast razmeroma lahka, ker je prebivalstvo nasprotovalo novemu režimu.

Bolgarska tiskovna agencija BTA je takoj demantirala, da bi generalni tajnik KP Sudana koval zaroto na sedežu bolgarskega poslaništva v Kartumu. To vest — trdi agencija — so razširili propagandni centri nekaterih imperialističnih držav, da bi izpodkopali tradicionalno prijateljstvo med Bolgarijo in arabskimi državami. Generalnega sekretarja sudanske KP Mahgouba — je še rečeno v uradnem demantiju — niso nikdar videli na bolgarskem poslaništvu, ki mu ni nudil nobene zaščite.

Svojo verzijo o ponedeljkovem udaru je dal danes tudi sam predsednik Nimejri v intervjuju nekemu kairskemu tedniku. Nimejri trdi, da je puč uspel samo zaradi sodelovanja poveljnika njegove garde z uporniki. Predsednik Sudana je povedal, da je bil skupaj z ostalimi člani sveta revolucije tri dni zaprt v predsedniški palači, brez vsakršnega stika z zunanjim svetom. Izrekel je priznanje oklepni enoti, ki je palačo napadla in ga na ta način osvobodila.

V Kairu se je medtem nadaljeval drugi vsedržavni kongres Arabske socialistične unije. Na začetku današnjega zasedanja je pozdravil načelnik sovjetske delegacije Ponomarjov, ki je poudaril pomen egiptovsko-sovjetskega prijateljstva. Delegati so nato za zaprtimi vrati poslušali poročili ministra za vojno generala Sadeka in zunanjega ministra Mahmuda Riada.

Z včerajšnje tiskovne konference socialističnega poslanca Fortune o predložitvi zakona o zaščiti slovenske manjšine. Od leve proti desni: podpredsednik pokrajinske uprave v Gorici Marko Waltritsch, poslanec Loris Fortuna, deželni tajnik PSI Gioacchino Tringale, pokrajinski tajnik PSI v Gorici Giorgio Delago, pokrajinski odbornik v Trstu Lucijan Volk in tajnik tržaške federacije PSI prof. Livio Pesante

Danes tiskovna konferenca Fortune v Rimu

O zakonu o zaščiti Slovencev

RIM, 24. — Jutri bo imel v nekem rimskem hotelu poslanec Fortuna tiskovno konferenco, na kateri bo obrazložil zakonski predlog Fortuna, Bertoldi in Scalfari o zaščiti slovenske jezikovne skupnosti v Italiji. Vest o tej tiskovni konferenci je objavilo «Laično gibanje», ki se bori za pravico in svobodo in ki izjavlja, da podpira to demokratično pobudo, saj gre za človečanske pravice.

RIM, 24. — Komisija za proračun poslanske zbornice je na posvetovalnem zasedanju odobrila zakonski predlog o povečanju financiranja za blagajno za Jug, katerega je prej že odobril senat.

Italijanska delegacija na procesu v Barceloni

28. t.m. se bo začel sodni postopek proti delavcem španske FIAT

TURIN, 24. — Delegacija italijanskih kovinarskih zvez bo prihodnji teden odšla v Barcelono, kjer se bo 28. julija začel proces proti delavcem in članom delavskih komisij tovarne SEAT (španske FIAT). Sklep je sprejel koordinacijski odbor FIAT kovinarskih zvez FIM, FIOM in UILM v dogovoru z delavskimi predstavniki SEAT.

V poročilu, ki so ga danes objavili, je rečeno, da pomenijo «odslovitve, ki jih je sprožilo vodstvo SEAT, in druga represivna dejanja proti delavskim komisijam, poskus, da bi zavrli v tej tovarni skupine FIAT boj španskih delavcev za izboljšanje delovnih pogojev, plač in svobode.»

«Delegacija ima nalogo — pravi še poročilo — da izrazi ogorčenost italijanskih delavcev zaradi popolnega pomanjkanja sindikalne svobode v Španiji ter solidarnost delavcev FIAT s kolegi SEAT.» Delegacija bo tudi izročila delavcem španske tovarne sadove nabiralne akcije, ki so jo izvedli v podružnicah FIAT, v korist odslovljenih španskih delavcev in njihovih družin.

Colombo pri Saragatu

RIM, 24. — Predsednik republike je danes sprejel predsednika vlade Colomba, katerega je nato zadržal na kosilu.

Seja direkcije KPI

RIM, 24. — Tiskovni urad KPI je sporočil, da je na včerajšnji seji direkcije poročal Bufalini o političnem in parlamentarnem položaju in da so pozdravili dosedanje napore senatorjev, da se ne poslabša zakon o stanovanjih, da pa se bistveno izboljša zakonski predlog o davčni reformi. Sklenili so, da se bodo 29. julija sestali deželni in pokrajinski tajniki, ki bodo razpravljali o mobilizaciji partije, da se odgovori na napad desnice.

Agnew v Rabatu

RABAT, 24. — Danes je dospel na uradni obisk v Marok ameriški podpredsednik Spiro Agnew.

OSNOVNE TOČKE PROGRAMA SKGZ

Več obdobij na poti k uresničevanju enakopravnosti Slovencev v Italiji

Stališče zveze glede predloženih zakonskih osnutkov
Živahna razprava o delu in programih komisij

Zadnja seja glavnega odbora SKGZ pred poletnimi počitnicami je bila posvečena, v prvi vrsti, uresničevanju nalog zveze in nujnosti sestavitve podrobnejšega delovnega programa zveze glede na niz odprtih in važnih vprašanj, s katerimi se bo morala soočiti do prihodnjega občnega zbora, ki bo decembra prihodnjega leta.

Že v samem začetku seje, ki je bila v Gorici, je predsednik SKGZ Racè sporočil članom odbora vest, da je PSI sestavila svoj zakon o zaščiti slovenske jezikovne skupnosti. Kot manjšinska organizacija, je dejal, sodimo, da je tudi ta oblika zaščite pozitivna in jo bomo podpirali, istočasno pa ne moremo mimo teženj po radikalnejši in globalni zaščiti, ki nam jo lahko nudi le ustavni zakon o spremembi deželnega posebnega statuta. Državni zakon je lahko le neka faza, ki mora odpirati širše perspektive.

Zaradi nujnosti nadaljnje presoje je bil zato prvotni dnevni red spremenjen.

Po krajši razpravi o utemeljenosti te spremembe je Racè podal poročilo o osnovnih točkah programa, ki ga bo morala izdelati posebna komisija še pred prihodnjim občnim zborom in ga bodo morale preučiti tudi članice SKGZ.

Utemeljitev tega programa naj bi slonela na sledečem načelu: «Slovenci v deželi Furlaniji - Julijski krajini si moramo, skupno z demokratičnimi silami italijanske družbe zagotoviti svoj nacionalni obstoj z uzakonjeno vsestransko zaščito, z lastno aktivnostjo in prisotnostjo ter s trajno učinkovito podporo matičnega naroda.

Na Tržaškem in Goriškem si moramo poleg tega pridobiti pozicije, ki smo jih svoječasno imeli. Izhajajoč iz tega, mora imeti SKGZ, kot manjšinska organizacija, katere delovanje skupaj s članicami sega na vsa področja narodovega življenja, svoj akcijski program, kratkoročnega in dolgoročnega značaja».

Program mora biti realističen, pri njegovem oblikovanju in uresničevanju morajo sodelovati aktivni delavniki našega narodnega življenja, lahko pa ga strnemo v naslednjih točkah: 1. Uzakonitev zaščite Slovencev v Italiji, v vseh treh pokrajinah, z državnimi zakoni, ki so lahko le prva prehodna stopnja na poti k enakopravnosti; 2. Priznanje slovenske narodne skupnosti, kot subjekta; 3. Vsakdanji boj proti diskriminacijam in za enakopravnost, za uresničevanje vseh priznanih pravic, vsestranska prisotnost; 4. Utrjevanje akcijske enotnosti vseh slovenskih sil pri postavljanju zahtev v boju za enakopravnost in za priznanje subjektivne vloge manjšine; 5. Tesno sodelovanje z vsemi silami italijanske družbe, ki so nam naklonjene in se zavzemajo za naše pravice, kar vodi tudi k angažiranju za spremembe v družbi; 6. Utrjevanje povezovanja z matičnim narodom, da postane v danih razmerah del njenega vsakdanjega življenja in učinkovita komponenta reševanja naših vprašanj; 7. Utrjevanje in izboljšanje slovenske šole, da postane tudi sredstvo za vzgojo v narodnem duhu; 8. Okrepitev dela članic zveze, da bi se Slovenci kulturno prosvetlili, gospodarsko uveljavili in utrdili, socialno uveljavili, vse kot sredstvo obrambe pred asimilacijo; 9. Sistematično in znanstveno preučevanje vseh področij življenja; 10. Prispevanje k utrjevanju dobrih odnosov med obema državama.

Točke dolgoročnega programa pa se lahko strnejo v sledečih načelih: 1. Uzakonitev zaščite slovenske narodne skupnosti do take mere, da ji bodo dani pogoji za dejansko enakopravnost in da se bo uveljavila kot nepogrešljiv del občestva v treh pokrajinah dežele. To bo mogoče uresničiti z zakonom, ki bo spremenil posebni statut dežele Furlanija - Juijska krajina. 2. Uresničitev dvojezičnih področij, ki naj bodo jamstvo za bodočnost skupnosti. 3. Ustrezni vpliv slovenske narodne skupnosti na splošna družbena vprašanja.

Člani glavnega odbora so poverili izvršnemu odboru zveze naj predlaga sestavo komisije za program, o navedenih točkah pa se ni razvila razprava, tudi zato, ker gre za sintezo stališč, ki jih je SKGZ uveljavljala v vsakodnevni praksi in so bila v tej ali oni obliki iznešena na drugih zasedanjih zveznih organov.

Pač pa se je razvila diskusija o nalogah in programih posameznih komisij. Predsednik Racè je predlagal, naj bi komisijam določili točne roke, v katerih naj opravijo načrtovano delo. V ta namen je predlagal več datumov, v glavnem v letošnji jeseni in prihodnji pomladi, ki jih je glavni odbor, z manjšimi popravki, sprejel.

Komisijam bodo pomagali tajniki, predvsem iz študentskih vrst, ki bodo tudi organsko razširili področje zveze in omogočili sistematičnejše delo.

Najdaljša je bila razprava o delu gospodarske komisije. Vanjo so posegli načelnik komisije dr. Vito Svetina, nato pa še člani glavnega odbora Bolè, Dušan Kodrič, Spetič, dr. Cupin in drugi.

Srž razprave se da strniti v vprašanju prilagojevanja gospodarske politike zveznih članic in gospodarskih dejavnikov sploh dinamični deželni in državni zakonodaji, prisotnost slovenskega gospodarstva pri izdelovanju drugega deželnega razvojnega načrta in nujnost sistematičnega preučevanja naše gospodarske dejavnosti, ki je ne poznamo v popolni luči.

Kodrič je opozoril na nujnost širšega pristopa k socialno - gospodarskim vprašanjem, ki ne smejo zajemati samo zasebnega sektorja, temveč tudi javni, zadružništvo in druge. Predlagal je organizacijo konference o gospodarstvu.

Dr. Svetina je predvsem poudaril nujnost, da se komisija loti preučevanja deželne zakonodaje o gospodarstvu in o tem ustrezno informira, predvsem pa mora preučiti smernice deželnega gospodarskega načrta.

Bolè je priporočil naj bi statistično popisali vse, kar imamo. Informiral je prisotne o dejavnosti SGZ in Kmečke zveze pri sestavljanju deželnega razvojnega načrta, tako v conskih odborih za načrtovanje, kot na specifičnih konferencah, ki so še v teku.

Glede šolske komisije je predsednik SKGZ predlagal, naj bi spremljala z vprašanjem šolske zakonodaje in predvsem reforme s posebnim ozirom na slovensko šolstvo. V sodelovanju z društvom «I. Tinlo» pa naj bi preučila zahteve v zvezi s šolstvom v Benečiji.

Dr. Primožič iz Gorice je opozoril na zahtevo goriških dijakov strokovne šole, ki bi želeli podaljšati učenje še za dve leti. Glavni odbor je sklenil zahtevo goriških dijakov v celoti podpreti.

Komisiji za lokalne uprave pripada preučevanje odprtih vprašanj v zvezi z ustanavljanjem rajonskih posvetovalnih odborov, tako v Trstu, kot na Goriškem.

Predstavnice komisije za dorašcajočo mladino so glavni odbor informirale o vzgojni dejavnosti v kolonijah zveze s posebnim poudarkom na likovno umetniško vzgojo, ki je obrodila pozitivne rezultate.

Na koncu je glavni odbor še enkrat obvezal zvezo za sestanek s sindikalnimi organizacijami.

Klavdiju v slovo!

Najboljši gredo vedno prvi. Tako je odšel tudi naš Klavdij Grdović. «De mortuis nihil nisi bene» je nekdo napisal, toda če ta izrek velja za nekoga, velja toliko bolj za našega dragega Klavdija. Zakaj zaman bi lahko iskali koga, ki bi o njem ne vedel povedati drugega kot to, da je bil eden najboljših, po srcu in dejanju eden najbolj plemenitih mladih ljudi, s katerimi se je lahko ponašala naša narodna skupnost.

Komaj dobrih 30 let mu je bilo, pa nas je že zapustil ... Kot da bi že bil opravil svojo življenjsko nalogo je zapustil vse tiste, ki so ga imeli srečo poznati.

Zaveden slovenski fant, pravi proletarski sin iz delavske družine je svojo zgodnjo mladost preživel pri Sv. Ivanu, kjer je obiskoval slovensko osnovno šolo ter trgovsko akademijo, kjer je tudi diplomiral. Po opravljeni maturi se je vpisal na ekonomsko fakulteto na tržaškem vseučilišču ter pred nekaj leti z odliko doktoriral s tezo o razvoju jadranskih pristanišč. Takoj se mu je odprla pot na tukajšnji deželni inštitut ISDEE (Inštitut za dokumentacijo držav vzhodne Evrope), kjer je uspešno opravljal svoj poklic in v kratkem času objavil nekaj temeljnih razprav raziskovalne vsebine, ki so našle ustrezno mesto v vsedržavnem časopisju in strokovnih revijah.

Bil je v največjem zagonu svoje mlade znanstvene dejavnosti, ki je obetala še veliko plodnih sadov, ko so nam ga Moloh sodobnega sveta in banalne okoliščine sodobne motorizirane civilizacije iztrgale iz naše srede.

Klavdij Grdović je bil mladenič poln življenjske sile, globoko občutljiv do vsega, kar se je dogajalo okoli njega, prepričan demokrat in napredno usmerjen človek, zaveden Slovenec, skratka človek, kakršnih malo srečujemo na naši poti.

Zaradi svoje globoke izobrazbe, široke razgledanosti, skromnosti in velike dobrote si je pridobil veliko prijateljev med tukajšnjimi slovenskimi in italijanskimi razumniki. Res je težko pisati o človeku, s katerim sem preživel toliko let, saj se vsaka beseda zdi brez smisla in kot prazna fraza. V srcu pa je nakopičenega toliko, da je nemogoče vse povedati.

Zato, Klavdij, samo hvala Ti za vse; preprosto in skromno, kot je bilo med nami prijatelji v navadi. Naj ti bo lahka naša dolinska zemljica, dragi Claude!

j. g.

Ustrezne zakone za upokojence!

V sejni dvorani sindikalne organizacije CISL v Ul. Spiridione št. 7 je bila včeraj tiskovna konferenca, ki so jo sklicala sindikalna tajništva CGIL, CISL in UIL. Glavni predmet konference, ki so se je udeležili številni predstavniki svetovalskih skupin deželnega in pokrajinskega sveta, je bilo vprašanje pokojnin.

Na konferenci so razložili upravičene sindikalne zahteve vsedržavnega združenja upokojencev. Glavna zahteva je ta, da se tudi kategorijo upokojencev postavi z ustreznimi zakoni na raven drugih držav evropske skupnosti. Med drugim bo združenje upokojencev posredovalo pri deželnem svetu za izboljšanje in ureditev pokojninskega vprašanja, ki je med drugim tudi osnovni in odločujoči element pri splošni reformi.

Sestanek z Masuttom o vprašanju gradbeništva

Na sedežu deželnega odborništva za javna dela sta bila dva sestanka s predstavniki sindikatov in gradbenih podjetnikov. Skupno z deželnim odbornikom Masuttom so razpravljali o sedanjem položaju na področju gradbeništva in zaposlitve gradbenih delavcev. Sindikalni predstavniki so poudarili nujnost, da se odobrena javna finansiranja za razna javna dela začnejo čimprej uporabljati, zlasti za gradnjo ljudskih stanovanj, šol in bolnišnic. Glede zasebnega sektorja so pripomnili, da bi se moral pospešiti postopek za izdajanje gradbenih dovoljenj.

Tako sindikalni predstavniki kot predstavniki zasebnih podejtnikov so izrazili veliko zaskrbljenost zaradi zastoja v gradbeništvu, kar kvarno vpliva tudi na druge dejavnosti, ki so z gradbeništvom tesno povezane! Ukreniti je treba vse potrebno, da se ne bo začelo krčenje delovnih mest in zaposlitve.

Odbornik Masutto je dejal, da se bo v prihodnjih mesecih začel izvajati deželni program za gradnje, ki predvideva 20 milijard investicij. Glede gradnje ljudskih stanovanj ima velik pomen pridobitev gradbenih zemljišč na podlagi zakona 167. V Trstu so bila pred kratkim oddana na dražbi dela za izgradnjo 250 ljudskih stanovanj pri Sv. Magdaleni. Ustanova IACP je že pripravila načrte za izgradnjo 108 ljudskih stanovanj v Miljah. Načrti in finansiranje za razna javna dela so bili že odobreni, je še pripomnil odbornik Masutto, poskrbeti pa bo treba, da bodo dela v kratkem oddana na dražbah.

OB OBLETNICI PADCA FAŠIZMA

V ponedeljek na Trgu Goldoni protifašistično zborovanje

Na trgu Goldoni bo v ponedeljek, 26. julija ob 19. uri protifašistično zborovanje ob obletnici padca fašizma. Zborovanje je sklical enotni odbor proti fašizmu in represiji, kot je odločil na svojem zadnjem sestanku v ponedeljek. Na zborovanju bosta spregovorila prof. Elio Apih in Stojan Spetič. Pevci «Canzoniere triestino» bodo zapeli partizanske pesmi.

OSTALE VESTI NA OSMI STRANI

Zakonski osnutek o slovenskem šolstvu gre pred parlament

V četrtek, 22. julija, je prosvetna komisija poslanske zbornice razpravljala zopet o besedilu združenih zakonskih osnutkov za slovenske šole poslancev Belcija in Škerka, toda ne več na zakonodajni stopnji, ampak samo na posvetovalni.

Ob začetku razprave je predsednik komisije poslanec Romanato omenil, da se je bil uprl razpravi na zakonodajni stopnji misovski poslanec. Nato je poročevalec poslanec Rausa izrekel ugodno mnenje o združenem besedilu osnutkov poslancev Belcija in Škerka. Poslanec Raicich pa je predlagal, naj se tako besedilo izroči takoj poslanski zbornici zaradi nujnosti zakonskega ukrepa, vendar da bodo pozneje posamezne skupine lahko predložile svoje morebitne popravke tudi med razpravo v poslanski zbornici. Podtajnik prosvetnega ministrstva poslanec Romita se je s predlogom strinjal. Zato je komisija sprejela združeno besedilo in pooblastila poročevalca, da pripravi poročilo za zbornico.

● **Župan je odredil**, da mora biti jutri, ponedeljek, 26. julija privzdignjeni prostor na Trgu Goldoni prost vsakršnega prevoznega sredstva. Prepoved je izdal, ker bo pozno popoldne na tem trgu javno zborovanje ob obletnici padca fašizma. Prepoved parkiranja velja od 18.30 do 22. ure.

JUTRI ZJUTRAJ ODHOD S TRSTA

Slovenski maturanti odpotujejo na 8-dnevni izlet po Jugoslaviji

40 maturantov si bo ogledalo najrazličnejše zanimivosti od Zagreba in čudovitih Plitvičkih jezer preko Bosne in Hercegovine do krajev sončne dalmatinske obale

Čas počitnic, dopustov, potovanj in izletov je tu. Vsakdo si v teh vročih pasjih dneh zaželi nekaj oddiha, vsakdo bi si rad v miru nabral novih moči in novega zagona za tisti čas, ko se bo moral spet soprijeti z nelahko vsakdanjostjo. Pa se obrne do najbližnje potovalne agencije in si zbere to ali ono potovanje.

Med vsemi tistimi, ki so najbolj potrebni nekaj dni brezskrbnega oddiha, so nedvomno na prvem mestu maturanti višjih srednjih šol, ki so se v najbolj kritičnih trenutkih letošnjega poletja najbolj potili. Kaj lahko poplača ves tisti trud in strah, ki te prevzema v dneh preden stopiš pred strogo profesorsko komisijo?

Delno bo ves njihov trud poplačal tradicionalni osemdnevni izlet po Jugoslaviji. Jutri zjutraj ob 7. uri bo izpred avtobusnega postajališča na Oberdanovem trgu odpotovalo na izlet 40 maturantov. To bo osem brezskrbnih in nepozabnih dni od Zagreba in čudovitih Plitvičkih jezer preko Bosne in Hercegovine do vabljive dalmatinske obale. Poleg vsega bo potovanje brezplačno. Kaj si letošnji maturanti k temu lahko še priželijo?

Program celotnega izleta je naslednji:

26. julija (ponedeljek):
Odhod iz Trsta (ob 7. uri po krajevnem času) Trg Oberdan 5. Trst - Fostojna - Ljubljana (zajtrk) - Zagreb (kosilo) in ogled mesta) - Karlovac - Slunj. Večerja in spanje v hotelu Slunjčica (Slunj).

27. julija (torek):
Slunj (zajtrk) - Plitvička jezera (kratka razlaga tega naravnega fenomena in ogled jezer) - Bihač (kosilo) - Bosanski Petrovac - Ključ - Jajce.
Večerja in spanje v hotelu Turist v Jajcu.

28. julija (sreda):
Jajce (zajtrk - ogled muzeja in mesta - kosilo) - Travnik - Ilidža - Sarajevo.
Večerja in spanje v hotelu Terme v Sarajevu.

29. julija (četrtek):
Sarajevo (ogled mesta pod strokovnim vodstvom profesionalnega vodiča iz Sarajeva). Izletniki si bodo ogledali mestno hišo, begovo džamijo, carevo džamijo, Caršijo, turško hišo in Skenderijo. Spanje in hrana v hotelu Terme.

30. julija (petek):
Sarajevo - izlet v okolico mesta - piknik. Spanje in večerja v hotelu Terme.

31. julija (sobota):
Sarajevo (zajtrk) - Ivansedlo - Jablanica - Mostar (kosilo in ogled mesta) - Ploče - Podgora - Makarska - Split. Večerja in spanje v hotelu Split v Splitu.

1. avgusta (nedelja):
Izlet na Hvar - piknik. Spanje in večerja v hotelu Split.

2. avgusta (ponedeljek):
Split - ogled mesta pod strokovnim vodstvom profesionalnega vodiča iz Splita. Ogled Dioklecianove palače, katedrale (oltar - delo Jurija Dalmatinca), muzeja in spomenikov (delo J. Meštrovića) ter sprehod po Marjanu. Po kosilu povratek v Trst.

Maturante (21 z znanstvenega in klasičnega liceja, 13 s trgovskega tehničnega zavoda in 6 z učiteljišča) bosta na potovanju spremljala profesor Janko Jež ter profesorica Valerija Glavičeva. Mladim izletnikom želimo najboljše potovanje in obilo razvedrila.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA in PROSVETNA ZVEZA

obveščata, da od danes do konca avgusta t. l. imata za stranke poletni urnik in sicer od 8. do 13. ure.

VČERAJ V KRIŽU

Porazdelili so nagrade za najboljša domača vina

Prvo nagrado za belo vino je prejel Marij Švab, za črno pa Ivo Sedmak

V prostorih osnovne šole v Križu je bilo včeraj razdeljevanje nagrad vinogradnikom, katerih vina so bila nagrajena na letošnji razstavi domačih vin v Križu. Poleg nagrajencev so bili navzoči odbornik dr. Rafko Dolhar, občinski glavni tajnik dr. Vacussa, dr. Vremec, dr. Baša, dr. Millo in tajnik KZ Marij Grbec.

Prvo nagrado za belo vino je prejel Marij Švab, Križ 344, drugo Slavko Tence, Križ 1, tretjo Egidij Košuta, Križ 331. Za črno vino je prejel prvo nagrado Ivo Sedmak, drugo Marij Švab, tretjo pa Egidij Košuta. Posebno nagrado za črno vino je prejel Slavko Tence.

Rudi Košuta, predsednik Konzorcija pridelovalcev vin, ki je letos organiziral vinsko razstavo že petič, je pozdravil goste in se toplo zahvalil vinogradnikom, članom pripravljalnega odbora in oblastem za pomoč, ki so jo dali, da je letošnja razstava lepo uspela. Dr. Vremec je izrekel priznanje vinogradnikom in pripomnil, da je bila letošnja razstava tako glede kakovosti vin, kakor tudi glede organizacije do sedaj najbolj uspešna. Pripomnil je tudi, da bi morda lahko bolj kot doslej izkoriščali prispevke, ki jih daje dežela za nove vinograde, in da se je treba dogovoriti glede izbire trtnih sort. Tudi dr. Millo, ki je bil član ocenjevalne komisije, je ugotovil napredek pri kakovosti vin na razstavi ter je priporočil vinogradnikom, naj ne iščejo tujih sort, ki niso primerne za naša področja. Pozdrave in priznanje so izrekli tudi dr. Dolhar, dr. Baša in Marij Grbec, ki je povedal, da Kmečka zveza poklanja vsem razstavljalcem šestmesečno naročnino na revijo «Moj mali svet».

Z avtom v jahto: skoraj pol milijona lir škode

Včeraj popoldne je prišlo ob pomolu «Pescheria», na Nabrežju, do slikovite kolikor nenavadne nesreče: avtomobil vrste ford escort je trčil v zasidrano jahto s panamsko zastavo in jo močno poškodoval.

Šofer avtomobila, 18-letni Gianni Balestrucci iz Ul. Hermet 6, ki je šele pred tremi meseci prejel vozniško dovoljenje, je s komaj kupljenim avtom (TS 136253) vozil počasi po nabrežju. Nenadoma je zagledal pred seboj gručo otrok, ki se je igrala in da bi se ji ognil, je močno zaokrenil vozilo. Pri tem pa je čelno zadel ob levo stran 23-tonske jahte «Llanina», ki jo je upravljal pomorski kapitan Francesco Pitzalin iz Cagliarija. Škode na jahti je za približno 400 tisoč li, na avtomobilu pa okrog 60 tisoč lir. Šofer vozila, ki bi prav gotovo padel v morje, ko bi vozilo ne naletelo na... «srečno» oviro, je ostal popolnoma nepoškodovan.

Nemška televizija o Slovencih na Tržaškem

Na sporedu vsedržavne televizije Zapadne Nemčije bo danes popoldne predvajanje barvnega dokumentarnega filma: «Trst danes in v preteklosti», ki ga je nemška ekipa posnela v Trstu in na podeželju spomladi. Predvajanje filma bo trajalo eno uro, več kot polovica pa je posvečena življenju in problemom slovenske narodne skupnosti na Tržaškem.

Kakor je znano, je ekipa posnela med drugim del predstave Slovenskega gledališča, pouk v otroškem vrtcu in osnovni šoli pri Sv. Ivanu, razgovor s pisateljem Rebulo v Tržaški knjigarni, koncert pevskega zbora «I. Gallus» v Nabrežini itd.

Danes, 25. julija se v Borštu poročita
MAJDA ČERNEKA
in
DRAGOTIN DANEU
Obilo sreče na življenjski poti jima želi prosvetno društvo Slovenec.

23. t.m. je diplomirala z odliko in pohvalo na biološki fakulteti tržaške univerze
TANJA PRINČIČ
Prijatelji ji iskreno čestitajo k uspehu Čestitkam se pridružujeta tudi uredništvo in uprava «Primorskega dnevnika».

Včeraj-danes

Danes, nedelja, 25. julija
JAKOB

Sonce vzide ob 5.40 in zatone ob 20.43. Dolžina dneva 15.03. Luna vzide ob 8.47 in zatone ob 22.01.

Jutri, ponedeljek, 26. julija
ANA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 27, najnižja 18,8, ob 19. uri 25,8 stopinje, zračni tlak 1013 stanoviten, veter zahodnik 12 km na uro, vlaga 60 odst., nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,9 stop.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 24. julija 1971 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo je 10 oseb.

Umrli so: 80-letna Antonia Bordoni por. Solvi, 81-letna Maria Gulli vd. Schillani, 73-letni Luciano Mingotti, 64-letni Giuseppe Gustin, 70-letni Lodovico Prelli, 50-letna Giovanna Lazzini por. Cercego, 64-letni Ermanno Nolda, 75-letni Vittorio Dodic, 57-letni Silvano Ravalico, 88-letna Rosina Mozina.

Oklici: uradnik Rino Ellero in uradnica Maria Grazia Barducci; mizar Giuseppe Donadi in delavka Maria Ticic; mehanik Sergio Fragiacomo in uradnica Bruna Rogelja; trg. potnik Giovanni Bastrelli in učiteljica Maura Suttora; učitelj Vincenzo Telesco in gospodinja Vincenza Civita; učitelj Gianpaolo Bisutti in učiteljica Concetta Gervasio, univerzitetni asistent Lucio Bernetti in univerzitetna študentka Anna Mozzi; kemik Renzo De Cosco in prodajalka Ariella Fornasari; barist Marino Dagri in prodajalka Angela Grgiulo; radiotehnik Giorgio Kiren in učiteljica za osnovne šole Franca Pavan; mehanik Marino Cavo in prodajalka Renata Benci; delavec Marino Guadagni in gospodinja Fulvia Zerial; uradnik Tullio Bonazza in uradnica Maurizia Bellotto; tiskar Mario Moras in prodajalka Clara Del Vecchio; obrtnik Guido Soppani in prodajalka Vilma Perich; študent Mauro Calleri in gospodinja Giustina Gigante; sodnik dr. Giuliano Veglia in uradnica Emanuela Sadoch; elektromehanik Gianfranco Gherbassi in uradnica Tamara Husu; uradnik Marino Debrevi in bolničarka Bodra Stefancic; financar Salvatore Chironi in delavka Elisabetta Piemonte; uradnik Cesare Nicolodi in prodajalka Clara Fontanot; karabinjer Andrea Tanda in delavka Lidia Fernetti; univerzitetni študent Mario Spaccini in univerzitetna študentka Raffaella Mondella; tehnični načrtovalec Enrico Turconi in učiteljica dr. Maria Fabbri; uradnik Antonio Stefani in gospodinja Maria Grazia Benedetti; upokojenec Giuseppe Molinari in obrtnica Nerica Weiss; arhitekt Paolo Saxida in visokošolka Matilde Antignano; uradnik Furio Sponza in učiteljica osnovne šole Adriana Cernecca; finančni brigadir Antonio Botticella in gospodinja Iliana Moznich; študent Giuliano Stagni in študentka Carla Rottini, magistrator Carlo Presta in študentka Concetta Gallavotti; mizar Giovanni Florean in uradnica Carla Gamba; vojaški podčastnik Mario Berani in prodajalka Silvia Jurissevich; uradnik Dario Tognon in prodajalka Marina Mora; delavec Boris Krizman in delavka Elvia Angelini; uradnik Pietro Orsini in uradnica Maria Luisa Del Vita; uradnik Marino Tamaro in prodajalka Rita Barbato; električar Dario D'Angelo in frizerka Gianna Cocevari-Semec; uradnik Antonio Peres in prodajalka Licia Iez; mehanik Mariano Bucavelli in otroška negovalka Magda Ciuch; mehanik Mario Makuc in frizerka Irene Regente; uradnik Fulvio Michelazzi in prodajalka Giuliana Bariselli; avtoelektričar Flavio Pelin in blagajničarka Sonja Zabbia; uradnik Armando Fonda in učiteljica Giovanna Poalin; delavec Walter Chiama in frizerka Laila Porcu; inženir Sergio Gnesda in univerzitetna študetka Diana Mitri; uradnik Giovanni Makale in gospodinja Bianca Maria Marchi; mehanik Maurizio Matcovich in prodajalka Melina Argia De Pol; financar Antonio Ciavarretti in gospodinja Guerrina Iedretich; ladijski uradnik Claudio Cossetto in uradnica Mariagrazia Boccutto; radiotehnik Giorgio Gregori in gospodinja Liala Abate; litograf Giorgio Atena in prodajalka Liliana Degrassi; uradnik Giuseppe Ramani in učiteljica Anna Giuseppina Vascotto; univerzitetni študent Giorgio Mustacchi in univerzitetna študentka Silvana Castelli; trgovec Vincenzo Ciambra in uradnica Bruna Antonazzi; financar Enzo Biserni in gospodinja Ondina Zugna; kemik Paolo Bressi in učiteljica srednjih šol Marina Marussi; uradnik Silvio Cataruzza in uradnica Francesca Niccoli; šofer Sergio Giansanti in baristka Annamaria Melidoro; uradnik Livio Zohil in blagajničarka Arianna Berdon; uradnik Bruno Tavani in estetistka Ernestina Fleury; mehanik Walter Finotto in gospodinja Lidia Tisma; trgovec Lorenzino Rebula in trgovka Rosaria Norcia; industrijski izvedenec Roberto Colombani in gospodinja Loredana Milazzi; inženir Diego Polon in univerzitetna študentka Paola Kasal; študent Michael Iverson in gospodinja Nives Nosari; zdravnik Mauro Tommasi in učiteljica Marina Sbisà; železničar Sandro Canonici in tekstilna delavka Franca Babic; mehanik Bruno Skabar in gospodinjo Aristide Pitacco; tehnik Damiano Leone in uradnica Annamaria Serli; delavec Bruno Dragato in delavka Loredana Punis; tehnik-mehanik Luciano Luksich in tkalka Dina Moscarda; publicist Giovanni Petkovic in risalka Antonia Antonioli; delavec Enzo Bonafede in uradnica Gabriella Sarti; delavec Attilio Goina in uradnica Serenella Babici; uradnik Vittorio Gemma in gospodinja Graziella Cau; gradbeni izvedenec Luciano Sbrizzai in uradnica Maria Pacor; uradnik Riccardo Luzzatto in univerzitetna študentka Norah Rosenwasser; tapetnik Mario Gardelli in delavka Giuseppina Oviszach.

SEBOFLEX
VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53. Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Alabarda, Istrska ulica 7; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

A. Barbo, Garibaldijev trg 4; Di Gretta, Ul. Bonomea 93; Godina Algea, Ul. Ginnastica 6; S. Luigi, Ul. Felluga 46.

LOTERIJA

BARI	15	30	69	40	66
CAGLIARI	43	7	80	46	20
FIRENCE	26	18	24	90	27
GENOVA	44	5	54	29	67
MILAN	87	70	16	41	78
NEAPELJ	67	48	38	55	6
PALERMO	61	59	65	63	21
RIM	45	43	81	1	47
TURIN	76	73	21	2	47
BENETKE	35	14	21	55	83

ENALOTTO

1 X 1 X 2 2 2 X 2 X X X

Kvote: 12 točk — 10.433.000; 11 točk 263.700; 10 točk — 24.700 lir.

Birme 1971
Zlatnina in ure v presenetljivo veliki izbiri in po ugodni ceni
Zlato KIS — 22 —
Posebni popusti
ZLATARNA IN URARNA LAURENTI
Trst Trieste, Largo Santorio 4

Gledališča

POLITEAMA ROSSETTI

Festival operete «Poletje 1971» v Politeama Rossetti se nadaljuje ob vedno polni dvorani. Danes ob 18. uri bo tretja ponovitev Leharjeve «Vesele vdove», v kateri bodo nastopili Gianna Galli, Aldo Bettica, Pierfranco Poli, Rosetta Pizzo, Carlo Rizzo in Sandro Massimini. Dirigiral bo Guenther Ott, režija in koreografija pa sta delo Gina Landija.

Vstopnice za današnjo predstavo bodo prodajali pri glavni blagajni v pasaži Protti od 9. do 12.30, popoldne ob 17. uri pa bodo na razpolago pri blagajni gledališča Rossetti. Na razpolago so tudi vstopnice za četrto predstavo «Havajske rože», ki bo 27. t.m. in za ponovitev «Vesele vdove», ki bo v sredo, 28. t.m. Obe predstavi se bosta začeli ob 21. uri.

PROSVETNA DRUŠTVA IN POSAMEZNIKE

ki nameravajo sodelovati na reviji narodnih noš v Kamniku (dne 5. sept. 1971) vabimo, naj se čimprej prijavijo pri Slovenski prosvetni zvezi v Trstu. To je potrebno zaradi sestave sporeda.

SPZ

Izleti

SPDT priredi dne 7. in 8. avgusta izlet v Trento in k izviru Soče ter vzpon na Triglav. Odhod v soboto, 7. avgusta ob 14.30. Vpisovanje do 3. avgusta v Ul. Geppa 9. Cena člani 3.000, nečlani 3.500 lir. Vpisnino treba poravnati pri vpisu ker na avtobusu jo ne bomo sprejemali.

Mali oglasi

«CITROEN» — mehanična delavnica Samarittani in Micco in prodaja nadomestnih delov Ul Rittmeyer 4/a

IMATE RESEN NAMEN, da si poiščete ŽIVLJENJSKEGA DRUGA? Ste osamljeni, pogrešate topliih besed in družine? Se želite izogniti avanturam neresnic in izkoriščanju neugodnemu spoznavanju na cestah in po lokalih? Pišite nam, ali pa nas obiščite. Pri naših odgovorih — na kuverti ni oznake našega podjetja. Tajnost vam je zajamčena. POSREDOVALNICA ZA ZAKONSKE ZVEZE Ljubljana, Pleteršnikova 24 a.

NA OPČINAH ob Narodni ulici v bližini odcepa za Repentabor so v gradnji dvo- tri- in večsobna stanovanja v vrstnih hišah. Informacije na gradbišču od 13. do 16. Gradbeno podjetje Petra, tel. 908-21.

TRGOVINO JESTVIN, SADJA IN ZELENJAVE, sodobno opremljeno, z dobro lokacijo, izbrano klientelo in takojšnjim odličnim dohodkom prodam zaradi bolezni. Telef. 226128.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina in namesto cvetja na grob prerano umrlega prijatelja dr. Klavdija Grdoviča darujejo člani Kaste 35.000 lir za šolsko blagajno trgovskega zavoda Žiga Zois.

Namesto cvetja na grob pok. Andreja Kočevarja darujeta Iči in Franc Udovič 2.000 lir za spomenik padlim v Škednju.

Namesto cvetja na grob pok. Vide Furlan daruje Albina Kosmina (Šempolaj) 2.000 lir za šolo-spomenik NOB v Cerknem. Namesto cvetja na grob pok. Hermana Miliča darujeta Štefanija in Marica 5.000 lir za Dijaško matico. Ob četrti obletnici smrti nepozabnega Guida Forausa darujejo mama in brat Aldo z družino 3.000 lir za spomenik padlim v Prebenegu. Ob obletnici prerane smrti Dragice Tence darujejo starši 5.000 lir za spomenik padlih v Križu. V isti namen daruje sestrična Gabi 2.000 lir. Namesto cvetja na grob pok. Ketija Dovšaka darujeta Adelina Guštin 1000 in Viktorija Košuta 1000 lir za spomenik padlim v Križu. V počastitev spomina pok. Anice Bagatec roj. Verša daruje sestra Danica 2.000 lir za spomenik padlim na Proseku. Ob obletnici smrti Antona Mlača poklanjata hčeri Valerija in Marčela 1000 lir Dijaški matici. Namesto cvetja na grob Josipini Gojča roj. Milković in Amaliji vd. Vidmar poklanja Valerija Lenardon 2.000 lir za šolo-spomenik NOB v Cerknem. Zorko Jurjevič daruje 1000 lir za mladinski krožek v Dolini. V spomin pok. Alojzija Gorjup iz Banov darujeta Tončka Vidau in Justa Milkovič 1.500 lir za spomenik padlim partizanom na Opčinah.

V počastitev spomina pok. Vide Furlanove daruje Špela 1000 lir za šolo spomenik v Cerknem.

V počastitev spomina ob prvi obletnici smrti nepozabne mame Karoline Perčič darujejo otroci 5.000 lir za šolo-spomenik v Cerknem in 5.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Matilde Pertot daruje Vida Martelanc 3.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina Vide Furlan daruje družina Kodrič 2.000 lir za p. d. «I. Grbec». V počastitev spomina dragega Klavdija daruje Silvana 5.000 lir za Kasto.

Kino

MIRAMARSKI PARK Predstave «Luči in zvoki».
Danes ob 21.30 «Der Kaisertraum von Miramare» v nemščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini.
Ponedeljek: ob 21.30 «Maximilian of Mexico» v angleščini; ob 22.45 «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini
Prevozna sredstva: avtobus «6» in proga «M» od Barkovelj do Miramara ob 21. uri ter ob 22.15. Povratne vožnje ob koncu predstav. Cena vstopnic: 400 lir (otroci, vojaki, ENAL in komitive 300 lir).

Nazionale 16.00 «I clandestini delle tenebre». Robert Goulet, Daniele Gaubert, barvni film.

Fenice 16.00 «

OSNUTEK ZAKONSKEGA PREDLOGA POSLANCA PSI L. FORTUNE

Posebni predpisi za zaščito slovenske jezikovne skupnosti

ČLEN 1

Na jezikovno mešanih področjih tržaške, goriške in videmske pokrajine je slovenski jezik izenačen italijanskemu, ki je uradni jezik države.

Za razmejitev jezikovno mešanih področij v omenjenih pokrajinah je, v skladu s členom 24 ustavnega zakona z dne 31. januarja 1963 štev. 1, pristojen deželni svet Furlanije Julijske krajine.

ČLEN 2

Državljani slovenske narodnosti na jezikovno mešanih področjih tržaške, goriške in videmske pokrajine imajo možnost uporabiti svoj jezik v izvoljenih organih vseh stopenj — s periferičnimi organi in z uradi krajevnih ustanov — deželnih, pokrajinskih, občinskih, zadružniških, — s periferičnimi organi in uradi države, s sodnimi uradi in z ustanovami in osebami pooblaščenimi za javne storitve.

S svoje strani v prejšnjem odstavku omenjeni organi in uradi uporabljajo v listinah in uradnih spisih ter ustnih odnosih jezik prosilca, ali predložene listine.

ČLEN 3

Predpisi zakona z dne 19. julija 1961 štev. 1012 polnopravno veljajo na vseh jezikovno mešanih področjih tržaške, goriške in videmske pokrajine.

ČLEN 4

Glede na veljavnost prejšnjega člena imenuje ministrstvo za šolstvo v upravo vrtcev, osnovnih in srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na jezikovno mešanih področjih tržaške, goriške in videmske pokrajine deželnega podnadzornika, ki ga izbere iz trojice, ki jo sestavljajo predstavniki slovenske jezikovne skupnosti v pokrajinskih šolskih svetih tržaške, goriške in videmske pokrajine, ki se za to priliko sestanejo. Pri tem ostanejo nespremenjene pristojnosti in značilnosti deželnega šolskega nadzornika in zadevnih pokrajinskih šolskih skrbništev. Prav tako veljajo predpisi za učno in upravno šolsko osebje na šolah s slovenskim učnim jezikom, ker je, v skladu z izenačenimi pravnimi in gospodarskimi pogoji na šolah v italijanskem jeziku, priznano načelo stalnosti seznamov slovenske šole, zaradi česar ni mogoča nobena uredba glede premestitev, odpustitev, upokojitev, disciplinskih postopkov brez predhodnega pristanka deželnega podnadzornika za slovenske šole in predstavnikov slovenske jezikovne skupnosti v pokrajinskih šolskih svetih, ki se za to priliko sestanejo.

Učno in upravno osebje šole v slovenskem jeziku je izbrano na podlagi diplom in izpitov med pripadniki slovenske jezikovne skupnosti.

ČLEN 5

Slovenska jezikovna skupnost ima svoje predstavnike v pokrajinskih šolskih svetih Trsta, Gorice in Vidma.

Predstavnike slovenskih šolnikov v pokrajinskih šolskih svetih, ki jih predvideva prejšnji odstavek, določi slovensko učno osebje na podlagi volitev.

Poleg izpolnjevanja nalog, ki jih predvideva zakon, se predstavniki slovenske jezikovne skupnosti v pokrajinskih šolskih svetih sestajajo na skupnem medpokrajinskem zasedanju v primerih, ki jih predvideva člen 4 tega zakona in da izrečejo obvezno mnenje o ustanovitvi ali ukinitvi šol, šolskih programov in urnikov, učnih predmetov in njih združitve.

ČLEN 6

Šolske ustanove slovenske jezikovne skupnosti bodo prilagojene preosnovam vsedržavne šolske ureditve in zahtevam slovenske jezikovne skupnosti na podlagi obveznega mnenja zbranih predstavnikov slovenskih šolnikov v pokrajinskih šolskih svetih.

ČLEN 7

Ustanove, združenja, organizacije, folklorne, prosvetne in kulturne ustanove, kulturne organizacije in odbori, radiotelevizijska ustanova, tisk in publikacije slovenske jezikovne skupnosti so predmet skrbne pozornosti s strani države. Zadostiti je treba njihovim materialnim in finančnim potrebam v sorazmerju z njihovo dejavnostjo in potrebami, ne samo s skladi iz proračunov krajevnih ustanov, javnih organov in ustanov javnega značaja, ki so pristojne za ozemlje in predmet, ampak tudi iz skladov ministrstev, ki so za to pristojna.

ČLEN 8

Nacionalna vlada bo dala slovenski skupnosti na jezikovno mešanih področjih na razpolago javne zgradbe, in v primeru potrebe poskrbela za njih gradnjo, ki bodo namenjene manjšinskim združenjem in ustanovam, kot središča družbene in kulturne dejavnosti same manjšine.

Upravo teh središč bodo prevzele občine, ki bodo v svoje proračune vnesle zadevna poglavja, kot obvezen strošek.

ČLEN 9

Predpisi v členih 2 in 3, kolikor so združljivi in v interpretativnem smislu, veljajo tudi za ozemeljsko, zemljepisno, cestno, občinsko in mestno toponomastiko jezikovno mešanih področij.

Isti predpisi veljajo za obvestila in uradne listine v členu 3 navedenih ustanov, organov in uradov.

V skladu z uredbami v členih 2 in 3 ter v pričujočem členu, je dovoljena tudi ločena uporaba slovenskega jezika.

ČLEN 10

Da bi slovenska jezikovna skupnost dosegla svoj razvoj na podlagi bistvene enakosti, imajo pri sprejemanju uslužbencev v javne ustanove, organe in urade ter javne usluge jezikovno mešanih področij, ob istih pogojih in sposobnostih, prednost državljani, ki poznajo italijanski in slovenski jezik.

Pri izvajanju predpisa v prejšnjem odstavku je treba pri vseh natečajih za diplome in izpite opraviti pismeni in ustni izpit za ocenitev poznanja slovenskega jezika.

Že nastavljeni uslužbenci s poznavanjem italijanskega in slovenskega jezika so okvirno namenjeni, da opravljajo svoje funkcije in dejavnost na jezikovno mešanih področjih.

ČLEN 11

Gospodarsko-družbeni programacijski načrti na katerikoli ravni: vsedržavni, deželni, pokrajinski, zadružniški, občinski in podobno in njih izvedba, ki se nanaša tudi na jezikovno mešana področja tržaške, goriške in videmske pokrajine, se morajo držati načela, da ne smejo spreminjati etničnega značaja omenjenih področij. V ta namen bo v pristojne organe vključeno primerno število predstavnikov slovenske jezikovne skupnosti, ki bodo izbrani na podlagi posvetovanj s skupnimi, ustanovami in družbeno-političnimi organizacijami, v katerih delujejo državljani slovenske narodnosti, da izrazijo svoje mnenje in prispevajo k prevzetju zadevnih sklepov.

ČLEN 12

Predpise, o katerih je govor v prejšnjem členu, je treba spoštovati tudi v zvezi z urbanističnimi načrti.

ČLEN 13

Medobčinski in občinski regulacijski načrti ter posamezni načrti na jezikovno mešanih področjih morajo biti v skladu s predpisi in načeli, ki so navedeni v členu 12.

ČLEN 14

Za zaščito specifičnega značaja jezikovno mešanih področij tržaške, goriške in videmske pokrajine ter za njihov organski razvoj v kontekstu gospodarskega in družbenega razvoja države, posvetijo periferični organi države, javne ustanove osrednjega, meddeželnega ali medpokrajinskega značaja, deželni, pokrajinski, medobčinski, zadružniški in občinski organi in ustanove, javne usluge in pooblaščeni za javne usluge v svojih družbenih, gospodarskih, finančnih in kulturnih dejavnostih posebno skrb zahtevam in potrebam slovenske jezikovne skupnosti.

V ta namen bodo v izvršne in posvetovalne organe vključeni tudi predstavniki slovenske jezikovne skupnosti, ki bodo izbrani na podlagi posvetovanj z gospodarskimi, družbenimi in kulturnimi skupinami, ustanovami in organizacijami, v katerih delujejo državljani slovenskega jezika.

Slovenska jezikovna skupnost ima pravico brez omejitev razvijati v občinskem, medobčinskem, pokrajinskem, medpokrajinskem in deželnem okviru vse gospodarske, družbene, finančne in bančne dejavnosti.

ČLEN 15

Občinske tajnike, funkcionarje in vodje medobčinskih in občinskih javnih uslug, tudi zadružniškega značaja, v občinah in mestnih četrtih jezikovno mešanih področij, na katerih je večina prebivalstva slovenske narodnosti, je treba izbirati in imenovati med kandidati, katerih materin jezik je slovenski, upoštevajoč veljavnost načel in predpisov v členu 11.

ČLEN 16

Proti ukrepom in dejanjem kateregakoli značaja, tako javnim kot zasebnim, ki predstavljajo nevarnost narodne asimilacije slovenske jezikovne skupnosti s pomočjo sprememb specifičnih posebnosti jezikovno mešanih področij z etničnega, zgodovinskega, kulturnega in družbenega vidika, je možno vložiti pri sodnih oblasteh tožbo zaradi oškodovanih interesov slovenske etnične skupnosti.

Sodna oblast lahko iz previdnosti prekine učinkovitost ukrepa in dejanja, proti kateremu je tožba vložena.

ČLEN 17

Stroški, ki jih bodo imeli organi osrednjih in periferičnih ustanov države, krajevni organi in ustanove na vseh ravneh, pooblaščenci za javne usluge pri izvajanju in spoštovanju predpisov tega zakona, bodo vneseni v zadevne in pristojne proračune kot obvezni stroški.

ČLEN 18

Za pravilno izvajanje tega zakona, za pripravo in predložitev potrebnih upravnih in zakonodajnih sredstev za zaščiten razvoj slovenske jezikovne skupnosti, se v sklopu ministrskega predsedstva po obveznem postopku ustanovi devetčlanska posvetovalna komisija, katere štirje člani morajo biti pripadniki slovenske jezikovne skupnosti. Člani omenjene komisije so imenovani za dobo petih let in so lahko spet potrjeni.

ČLEN 19

Državljani, prizadeti in njih potomci, ki so morali spremeniti, ali jim je bila vsiljena sprememba lastnega priimka, ali priimka njihovih prednikov, imajo možnost ponovno pridobiti izviren priimek proti predložitvi prošnje, proste vseh davčnih bremen, in zadevne dokumentacije, iz katere je razviden izvor priimka. Prošnjo je treba predložiti na sodišču, ki je pristojno za kraj bivanja prosilca.

Prav tako imajo državljani, katerim je bilo vsiljeno ime v italijanski obliki, pravico do spremembe imena v slovensko obliko po istem postopku, kot v prejšnjem odstavku.

Prošnje bodo rešene v roku tridesetih dni po predložitvi.

ČLEN 20

Za pripadnike slovenske jezikovne skupnosti so ponovno odprti roki za predložitev prošenj za priznanje oznake političnega preganjanca, partizana ali deportiranca.

Ponovno so tudi odprti roki za obnovitev karier izenačenih javnih uslužbencev pripadnikov slovenske jezikovne skupnosti, ki so bili premeščeni, upokojeni, odpuščeni, kaznovani po disciplinskem postopku, ali ki so trpeli diskriminacije v razdobju od novembra 1918 do ponovne vzpostavitve italijanske uprave na jezikovno mešanih področjih, ali pa, ki so morali zapustiti ozemlje republike iz narodnostnih ali političnih razlogov.

Na predložitev prošenj bodo ponovno proučeni primeri izgube državljanstva ali bivališča zaradi narodnostnih ali političnih razlogov.

Prošnje je treba predložiti v roku enega leta od začetka veljavnosti tega zakona in bodo rešene v roku šestih mesecev od predložitve.

ČLEN 21

Zakoni države, deželni zakoni, odloki krajevnih ustanov in sodni postopki ter uredbe se prilagodijo predpisom tega zakona.

Vse zakonske in upravne uredbe, ali uredbe drugačne narave, ki so v nasprotju s predpisi in duhom tega zakona so razveljavljene.

Poslanec Fortuna govori o osnutku

Med tiskovno konferenco v Hotelu de la Ville

Na višji tehniški šoli v Trstu je diplomiral za gradbenega tehnika

DUŠAN PANGERC

iz Doline. Svojci in prijatelji mu iskreno čestitajo in mu želijo obilo uspehov v njegovi bodoči dejavnosti. Čestita tudi Primorski dnevnik.

PRETEKLO NEDELJO Z IZLETOM P. D. SLOVAN

Padričarji po slikoviti Dolenjski

Ogled Ribnice, Kočevja in Kočevskega Roga z znamenito bazo 20.

Bogato in pomembno izletniško tradicijo prosvetnega društva Slovan iz Padriča je preteklo nedeljo popestril še en pomemben in poučen izlet. Tokrat so si padriški prosvetarji izbrali za cilj izleta slikovito in sončno Dolenjsko. Sicer je res, da ni bila ta privlačna dežela v nedeljo kaj posebno sončna, saj je izletnike v poznih popoldanskih urah zajelo neurje in plohe. So pa zato veseli Padričarji nadoknadili to vremensko nepriliko z izredno veselim razpoloženjem, za katero so poskrbeli pevci društva, Rafael in Oskar Grgič s svojima harmonikama ter Silvestra s svojimi duhovitimi domislicami.

Odhod v zgodnjih jutranjih urah ni obetal najboljše, saj je imel avtobus kar dveurno zamudo zaradi lažje prometne nesreče. Vse to pa ni skalilo začetnega vedrega razpoloženja izletnikov, ki so ob prijetni slovenski pesmi in ob zvokih Rafaelove harmonike kaj kmalu pozabili na začetne nevšečnosti. Potovalna agencija Aurora je medtem poskrbela, da ni prišlo na mejnem prehodu do še večje zamude in tako je avtobus odpeljal proti Postojni in naprej v smeri Rakeka in Cerknice. Še nekaj vožnje in izletnike je kmalu sprejelo pod svoje gostoljubno okrilje valovito dolenjsko gričevje, posejano z bujnimi gozdovi, polnimi skrivnostnih legend in divjadi, zdaj z ljubkimi vasicami in vinogradi.

Prvi daljši pristanek je bil v Ribnici, kjer so si izletniki ogledali narodni muzej ter se za spomin obložili z vsakovrstnimi miniaturnimi «ribenčanskimi siti in rešeti».

Osrednji cilj izleta pa sta bila Kočevje in Kočevski rog. V Kočevju je bila tudi kratka slovesnost pred spomenikom NOB, kjer je pevski zbor pod vodstvom profesorja Svetka Grgiča zapel žalostinko «Žrtvam». Naslednja etapa je bil Kočevki Rog s svojimi obširnimi bukovimi in iglastimi gozdovi in kraškimi vrtačami. Ta neobljudena in težko prehodna hosta je pomembna predvsem zato, ker je dala med junaškim narodnoosvobodilnim bojem zavetje in varnost številnim partizanskim naseljem, med katerimi je bila najpomembnejša Baza 20. To bazo, kjer je bilo naseljeno vrhovno vodstvo osvobodilne fronte slovenskega naroda z glavnim štabom narodnoosvobodilne vojske, so izbrali v skritem in težko prehodnem predelu gozda, kamor sovražna noga v veliki ofenzivi proti partizanom ni stopila. Z velikim občudovanjem, zanimanjem in spoštovanjem so si izletniki ogledovali to zgodovinsko naselje. Starejši, ki so sami okusili težave partizanskega življenja so se ob tem zamislili in obujali spomine, kar je posebno učinkovalo na mlajše izletnike. Občutke, ki se prebujajo v srcu naprednega slovenskega človeka ob pogledu na te gozdove, ki govore o nedopovedljivem trpljenju in velikih junaštvih, je skalila samo zavest, da je danes tako malo mladih, ki poznajo ta dejstva iz narodne preteklosti, ali ki ta dejstva tudi čutijo. Izlet sam je namreč dokazal, da se mladina ne zaveda v polni meri vsega tega, saj se je izleta samega udeležilo zelo malo mladincev in mladink.

Po kratkem ogledu Dolenjskih Toplic in Otočca se je praktično zaključil izlet po Dolenjski in izletniki so se vrnili domov, obogateni z novimi občutki ter z upanjem, da bi se podoben izlet čimprej spet ponovil.

e. k.

Danes se poročita

MAJDA ČERNEKA

in

DRAGOTIN DANEU

z Občin. Slovensko prosvetno društvo Tabor, člani dramske skupine in člani pevskega zbora jima iskreno čestitajo in želijo vso srečo na skupni življenjski poti.

ŠE PRED TRIDESETIMI LETI V BREGU

Življenje slovenskih ribičev in običaji, ki gredo v pozabo

Morje je bilo ribiču kot nam zemlja - Za orientacijo so mu služili «senjali», daleč vidni objekti na obali

Od sesljanskega portiča pa do Brojence pada pobočje strmo do morja. Lepo tlakovana cesta reže strmino po sredi in sto stez se vije pod njo med paštni do proda. To je nabrežinski Breg.

Čeprav so se Nabrežinci od nekdaj držali zemlje in kamnolomov, je bilo včasih ribičev neprimerno več, kot jih je danes. Skoro pri vsaki hiši so se bavili z ribolovom, ponekod jim je bil edini vir zaslužka. Tako je bilo še pred sto leti 17 čup pred 130 in prej pa še več. Lovili so za devinske in so si z njimi delili, kar je dala mreža.

ČUPE IN MREŽE

Po «ta starem» so imeli vsi ribiči v Bregu ozke, dolge čolne izdolbene iz enega samega debla, ki so jih imenovali «čupe». Ker vsaj na obali ni bilo nobenega pristanišča, niso mogli uporabljati večjih bark, ki zahtevajo vsaj nekoliko zavetja, ampak so si morali pomagati le s čupo, ki so jo lahko vsak čas potegnili na suho. Po vsej priliki je čupa najstarejši čoln na naši obali, čeprav se je najstarejši ribiči spominjajo le za nabrežinski breg.

V nebrežinskem Bregu so nekoč ribarili celo leto. Devembra so lovili pasare, prve pomladne mesece pri kraju jeraje, karamale in sipe. Potem pa so šli vedno bolj «largo». Vse poletje so lovili sardele in sardone, avgusta in septembra pa so čakali tune.

LOV NA SARDELE

Sardele in sardone so lovili včasih s sardeljarami. To so bile 12 sežnjev dolge in seženj visoke mreže, podobne jerajencam, le da so imele večje odprtine, da so sardele lahko prišle v mrežo. Sardele so vabili v mrežo s «speštanimi grajnži». Grajnci ali grajnži (pourčki) so kot horeh majhni rakci, ki so jih v plitki vodi pri Barbani lovili Čožoti. Na barki so imeli kamnito koritce (mortal) in v njem so s peštarjem leščili grajnže, da so jih zdrobili. To moko so potem sipali po mrežah, da so sardele prihajale jest in so se zamotale v mrežo.

Lov na serdele je nekoč — po pripovedovanju Avgusta Caharije — potekal takole: «Ko smo se pri kraju odvezali, smo se vozili dve uri do sončnega zahoda. Ko smo prišli na domenjeni kra, smo vrgli železo in smo čekali, da je sonce zašlo. Potem smo nastavili mrežo in jo pustili v vodi dve uri. Ponoči smo dvignili mreže in smo pogledali, če se je kaj ulovilo. Če je bilo malo, smo mrežo še pustili v vodo. Ko se je zdelo, da bo dovolj, smo zvlekli mreže na «pruvo» in smo «brokali» (jemali ribe iz mreže). Ko smo zbrokali, smo ribe sešteli. Če je bil dober lov, smo jih našteli več «mijarjev». Potem smo sardele oprali in jih še na morju zložili v kasete. Če je pihal veter, smo šli h kraju, če pa je bila lepa in tiha noč, smo počakali jutra, da smo «kalali z albu». Ko je sonce vzhajalo, smo drugič povlekli mreže. Pa smo spet zbrali, šešteli in oprali kot ponoči.»

Ko so moški pripeljali sardele h kraju, so jih prevzele ženske. Naložile so plenirje in stekle proti Trstu. Dvakrat na dan! Zjutraj ob petih in popoldne ob enih. Pozno zvečer so prihajale domov, in otroci so jih hodili čakat tja do Proseka, da bi jih ne bilo strah na samotni cesti

LOV NA TUNE

V avgustu in septembru je bila sezona za tune. Lovili so jih s trato, ponoči pa s pošto. Včasih so uporabljali samo «pošto za tonino», ki je bila 120 metrov dolga, na enem koncu visoka 9 sežnjev, na drugem pa 6 in je imela do 10 cm velike odprtine. Tako pošto so v jesnih nočeh nastavljali 200 m od brega. S trato pa so zapirali «vlake» tunov z morja in jo potem vlekli na suho. Lov na tune je bil od nekaj najbolj razburljiv dogodek v letnem lovu slovenskih ribičev. Po pripovedovanju Babčevega Guštota je lov na tune potekal takole:

«Rekli so stari ribči, da se lov na tune ne začne meseca avgusta in da je njih svetnik sv. Jernej, ki jih podi z «žajglo». Najprej se je zbralo na 1. avgusta 9 ribičev in trije krnarji: srednjik, eden od «magre» in eden od «graše». Zbrali so se v gostilni, kjer so «fanj» pojužinali in se «fanj» napili. Nato so določili dan, kdaj bodo šli «delat kalade», ki so bile tri. «Kalade» so bili prostori, kjer smo vlekli trato h kraji.

Ko je bilo vse dogovorjeno, so gledali in pazili po vrhih, kdaj bodo videli prve tune. Ko so jih zagledali, so takaj zbrali trato v tunaro in so šli čakat na kalado. Krnarji pa so bili na vrhu, par sto metrov eden od drugega. Srednjik je bil na sredi in je imel glavnono komando. Bistro so gledali, kdaj bodo prišli prvi tuni vzdolž obale.

Zagedali so prve tune od «magre». Tine Škop, prvi od magre, je takoj zavpil: «Bauta di magra, bauta, baut.» Srednjik je povprašal, kje so in kako plavajo. Srednjik je takoj nato zavpil isto povelje kot Tine in ribiči v barki so začeli delati na njegovo komando. Ribiči so vozili tunaro in so naglo metali trato v vodo. Ko je srednjik videl, da grejo ribe proti trati je vpil: «Premando premando, dagi kap, dagi kap». Tunara je naredila pol kroga in «kalali» so vse goste mreže. Ko so ribe prišle na vrata, je srednjik vpil: «Premando voh in tera voh in avoga in tera voh». Ribiči so na vso moč vozili tunaro proti kraju in so metali trato v morje. Ko so prišli do kraja in je bil srednjik gotov, da so bile vse ribe zaprte je zavpil: «Tira, tira» in vlekači so povlekli mrežo na «prud». Kapo je razdelil vsakemu vlekaču košček tunine, da so bili zadovoljni».

TUNARA

Za lov na tune so uporabljali posebno vrsto barke, tunaro, ki je bila okoli 12 m dolga in brez jadra. Vsaka tunara je zaposlovala šest ljudi. Štiri so veslali, dva pa sta stala pri mrežah. Eno veslo je imel kapo, ki je stal na pupi in je poveljeval tunari. Prvo veslo je imel «pruvir», ki je stal na «pruvi», drugo pa je držal «čupar», ki je bil najbolj poštet

(Nadaljevanje na 8. strani)

Gušto Babčev, preprost ljudski pesnik in eden najstarejših slovenskih ribičev

V TOREK JO BO SLAVILA V KRIŽU

90-LETNICA ROJSTVA KRISTINE BOGATEC

Slaviti 90-letnico rojstva, ni kar tako, posebno še, če se je, kot naša slavljenka, moralo prebiti skozi dve svetovni vojni in pa okusiti vse trdote življenja, ki jih na tem bornem kraškem koščku zemlje in premnogokrat skopem morju, katera sta zahtevala ves človeški trud za preživljanje sebe in družine, ni malo. Vendar so danes za Kristino, po domače «Šmicarjevo» iz Križa, to le še spomini.

Kristina Bogatec se je rodila 27. julija 1881 v Valah pri Gorjanskem v kmečki družini. Kmetija na Krasu v tedanjih časih je bil trdo prislužen kruh za premnogo lačnih ust, v poletnih mesecih pa, ko je nastopila suša, je kaj kmalu grozila lakota. Zato je morala Kristina s 7 letom še kot nebogljen otrok prvič okusiti trdoto tuje hiše v Slivnem. Mati in oče sta jo poslala služit. Njena pot jo je vodila, kot služkinjo, še v Šempolaj, kjer je obiskovala osnovno šolo, Mavhinje in Škrbino, vse do leta 1900, ko je prišla v Križ služit k Splacnim.

Tu je spoznala Martina Bogatca, ki jo je leta 1904 popeljal pred oltar ter na svoj dom, v katerem živi še danes s svojima dvema preživelima otrokoma. Mož je bil ribič, zato se je morala kaj kmalu prilagoditi novemu življenju. Možev vsakonočni ulov je prodajala po bližnjih vaseh, ali pa zjutraj zarano po obmorskih kamnih s košaro na glavi peš v Trst, ker takrat poti, kot je danes, ni bilo.

Leta 1935, ko je pešačila v Trst že po sedanji obalni cesti, se ji je pripetila nesreča. Takrat redkemu mimoidočemu avtomobilu se je nenadoma odklopilo kolo, ter zavozilo vanjo in jo podrlo na tla, tako da je morala v bolnišnico. Posledice so vidne še danes na njeni nogi.

Častitljiva starost je sedaj Kristino Šmicarjevo prisilila k počitku, brez košare z ribami, vendar če le more, pobrska še kaj po vrtu in okoli hiše «le tako iz navade» pravi, «da mi prej mine čas».

Čestitkam otrok in vseh domačih ob njeni 90-letnici se kot zvesti čitateljici pridružuje tudi Primorski dnevnik, da bi ga še naprej čila in zdrava prebirala ob trdo zasluženem zapečku.

K. Košuta

IZREDNA PRILOŽNOST

IZLET V AUSCHWITZ OD 4. DO 11. SEPTEMBRA

Izletniki si bodo lahko ogledali tudi Brno, Bratislavo, Krakov in Dunaj

Združenje bivših političnih deportirancev (tržaška sekcija) organizira od 4. do 11. septembra izlet skozi Avstrijo in Češkoslovaško na Poljsko za ogled taborišča Auschwitz (Oswiecim). Odhod iz Trsta bo 4. septembra ob 6.30, povratek pa 11. septembra približno ob 22. uri. Vpisnina za prevoz, hrano, prenočevanje in ogled muzejev znaša 70 tisoč lir. Ob vpisu je treba plačati 20 tisoč lir na račun. En mesec pred odhodom bo treba izročiti potni list in 4 osebne fotografije za vizume.

Prvi dan bodo izletniki prenočili na Dunaju, naslednji dan bodo nadaljevali pot do Brna, in si bodo ogledali zanimivosti tega mesta in prenočevali. Nato se bodo odpeljali proti Poljski in prenočevali verjetno v Katovicah. Četrti dan bodo dospeli v Oswiecim in si ogledali zloglasno taborišče ter počastili spomin žrtev taborišča. Prenočevali bodo v Krakovu, ki si ga bodo naslednji dan ogledali pod vodstvom vodnika. Naslednji dan se bodo vrnili na Češkoslovaško in bodo prenočevali v Bratislavi, ki si jo bodo drugi dan lahko ogledali, nato pa bodo odpotovali na Dunaj, kamor bodo dospeli okrog 17. ure. Zadnji dan izleta je namenjen za povratek domov.

Kdor se namerava udeležiti tega zanimivega in lepega izleta, naj se čimprej prijavi. To je izredna priložnost za ogled taborišča Auschwitz in Krakova.

Prijave sprejema tajništvo združenja bivših političnih deportirancev, Ul. Crispi 3, tel. 730-306.

Danes šagra v Devinu

Danes bo v Devinu poletna šagra, ki jo organizira avtonomna turistična ustanova. V kioskih bo poskrbljeno za pijačo in jedačo, popoldne bodo tekmovanja v vrečenju vrvi, balincanju in v teku v vrečah, zvečer pa tombola. Igrala bo godba iz Nabrežine. Ob tej priliki bo tudi slikarsko tekmovanje «ex tempore». Udeležili se ga bodo lahko otroci v starosti od 8. do 15. leta. Prvim 50 tekmovalcem, ki se bodo prijavili v šoli v Devinu med 8. in 12. uro bodo dali brezplačno platno (50x70 cm). Tekmovalci bodo morali izročiti svoj izdelek do 20. ure.

Prva nagrada znaša 50.000 lir, naslednjih 10 nagrad pa «ex aequo» po 10.000 lir.

Iz Trsta in Tržiča bodo izredne vožnje avtobusov. Za informacije je treba telefonirati na štev. 209-166.

OSMICA

Anton Škerk (Tonči), Kontovel 235 toči belo in črno vino.

Vabljeni !

OSMICA

Anton Bandi, Prebeneg št. 22, toči pristno domače vino in vabi vse na žlahtno kapljico.

Opozorilo šolskega skrbništva

Šolsko skrbništvo sporoča, da so bile objavljene dne 24. t.m. na oglasni deski skrbništva v Ulici Duca d'Aosta 4/II lestvice, sestavljene na osnovi člena 20, zadnjega odstavka ministrske uredbe z dne 31. marca 1971 za sprejem usposobljenih profesorjev v stalni stalež enotnih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom za goriško in tržaško pokrajino, ki imajo sposobnosti, kot jih predvideva 1 in 2 člen prej navedene ministrske uredbe.

SVETO PISMO

Vsak človek bi ga moral čitati !

Nekristjan bi ga moral čitati, da bi vedel, kaj odbija verjeti in zakaj !

Kristjan bi ga moral čitati, da bi vedel, v kaj naj veruje in kako naj živi !

LA VERITÀ - Centro Culturale Ev.

Via Genova 23 — Casella postale 258 — 34100 Trst

BO DALA BREZPLAČNO VSEM drugi del Svetega pisma, NOVI ZAKON in prvi tečaj našega biblijskega dopisnega tečaja «ŽIVLJENJE JEZUSA KRISTUSA».

BO DALA BREZPLAČNO SVETO PISMO kot darilo po dovršitvi našega biblijskega dopisnega tečaja «Življenje Jezusa Kristusa».

Tečaj sestoji iz 24 enostavnih vaj (nalog), ki jih boste naredili kaj lahko in hitro. Tečaj je brezplačen, če se pošlje priimek in ime z naslovom na zgoraj navedeni naslov.

RADIO VELEVIZIJA

NEDELJA, 25. JULIJA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15, 23.15 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Glasba za harfo; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Mladinska radijska igra; 11.35 Ringaraja za malčke; 11.50 Vesele harmonike; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba z vsega sveta; 15.30 Radijska igra; 17.20 Pourcellov orkester; 17.30 Revija zborov; 18.00 Podobe in glasba; 18.45 Beznarik: «Pratika»; 19.00 Lahka glasba; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Šport; 20.30 Ljudske pesmi v komorni predelavi; 20.45 Ljubezenska lirika; 21.00 Semenj plošče; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Zabavna glasba.

TRST

8.30 Poljedelska oddaja; 9.00 Skladbe za godala; 10.30 Tržaški motivi; 12.10 Plošče.

KOPER

8.00, 11.30, 12.30, 15.30, 20.15, 23.00 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 9.30 Glasbena matineja; 10.30 Plošče; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Tedenski pregled zunanje politike; 14.00 Dogodki in odmevi; 14.30 Pogovor s poslušalci; 14.40 Glasbeni koktail; 15.30 Nedeljsko srečanje; 15.40 Kvintet Avsenik; 15.50 Kar po domače; 16.00 Glasba po željah; 17.10 Poje zbor «S. Kosovel» iz Ajdovščine; 18.00 Plošče; 19.00 Glasovi in zvoki; 19.30 Orkester; 20.00 Poje Dalidà; 20.30 Prenos RL; 23.20 Plesna glasba; 23.30 Športna nedelja; 23.45 Plesna glasba; 24.00 Prenos RL.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00, 23.00 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 9.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 10.15 Vi in jaz; 12.30 «Hit parade»; 13.15 Veselo popoldne; 14.45 Popoldne z Mino; 18.15 Nedeljski koncert; 20.25 Glasbeni variete; 21.20 Klasična glasba; 21.55 Radijska igra.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30, 20.30, 22.30 Poročila; 7.40 Pesmi; 9.35 Veliki variete; 12.20 Oddaja s Franco Valeri; 13.00 Kvizi narobe; 13.35 «Alto gradimento»; 15.00 Preizkušajo se diletanti; 15.40 Popevke pod senčnikom; 17.30 Glasba in šport; 20.10 «Supersonic»; 22.00 Nove plošče.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Folklorna glasba; 12.20 Mozartove skladbe; 14.00 Medigra; 15.30 Radijska priredba; 17.30 Scarlattijeve sonate; 19.15 Vsakovečerni koncert; 21.30 O umetnosti.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.30 Polifonija; 11.00 Medigra; 12.00 Dva glasova dve dobi; 12.30 Plošče v izložbi; 13.30 Koncert za klavir; 14.15 Italijanska sodobna glasba; 15.30 Simfonična glasba-stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 13.00, 17.00, 20.30, 24.00 Poročila; 9.05 Veseli tobogan; 10.05 Srečanje v studiu 14; 11.05 Še pomnite tovariši...; 11.25 Pesmi borbe in dela iz Hrvaške; 11.45 Naši poslušalci čestitajo; 14.15 Zabavna glasba; 14.30 Nedeljska reportaža; 14.50 Z domačimi ansambli; 15.05 Slovenske narodne pesmi v raznih izvedbah; 15.30 Humoreska tega tedna; 15.50 Klavir v ritmu; 16.05 Igramo za prijetno razvedrilo; 17.00 Radijska igra; 18.05 Nedeljsko športno popoldne; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Glasbene razglednice; 21.00 «V nedeljo zvečer»; 23.20 Plesna glasba; 24.05 Literarni nokturno; 24.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša; 12.15 Kmetijska oddaja; 16.00 Avtomobilske dirke; 18.15 TV za otroke; 19.50 Športni dnevnik in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV igra: «La saga dei Forsyte»; 22.20 Športna nedelja; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

18.00 Prenos avtomobilskih dirk; 21.00 Dnevnik; 21.15 Glasbeni spored; 22.10 TV film.

KOPRSKA BARVNA TV

20.00 Risanke; 20.10 TV film serije «Perry Mason»; 21.02 Italijanski barvni film.

PONEDELJEK, 26. JULIJA

TRST A

7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.15 Dejstva in mnenja; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Simfonična glasba; 18.50 Gershwinovi motivi; 19.15 Revija solistov; 19.40 Goriški zbor «Seghizzi»; 20.15 Glasbene razglednice; 21.20 Nepozabne melodije; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 16.00 Simfonični koncert.

KOPER

6.30, 7.00, 11.00, 12.30, 14.00, 19.15 in 22.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 9.30 Glasbena matineja; 10.30 Plošče; 12.00 Glasba po željah; 14.05 Ponedeljek šport; 14.15 Lahka glasba; 15.00 Strani albuma; 15.40 Zabavna glasba; 16.00 Prenos RL; 16.30 Naši zbori; 17.00 Primorski dnevnik in športni pregled; 17.20 Od popevke do popevke; 17.40 Kogojeve skladbe; 18.45 Kotiček za najmlajše; 19.00 Glasba in klasika; 20.30 Prenos RL; 23.20 Nočni orkestri; 23.35 Znani solisti in ansambli; 24.00 Prenos RL.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.10 Klasična glasba; 8.30 Pesmi; 9.15 Vi in jaz; 11.30 Poje sopranistka Leyla Genzer; 13.15 «Hit parade»; 14.00 Veselo popoldne; 15.10 Izstrelitev «Apolla 15»; 16.20 Za vas mlade; 19.30 Antologija neapeljske pesmi; 20.20 Počitniški pogovori; 23.00 Danes v parlamentu.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 16.30, 19.30 in 22.30 Poročila; 7.40 Pesmi; 8.40 Orkestri; 9.50 Radijska igra; 12.30 «Alto gradimento»; 14.00 in 18.05 Kako in zakaj; 14.05 Plošče; 15.40 Zbori z vsega sveta; 16.05 Odprti studio; 19.15 Plošča za poletje; 20.10 Oddaja s Corradom; 21.30 Kvizi narobe; 23.00 Mladi izvajalci; 23.40 Radijska igra; 24.05 Lahka glasba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.40 Italijanska sodobna glasba; 12.20 Arhiv plošče; 13.00 Medigra; 15.30 Oratorij Leonarda Lea; 18.35 Jazz danes; 18.20 Lahka glasba; 19.15 Vsakovečerni koncert; 21.30 Radijska igra.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.50 Folk. glasba; 10.20 Tartinijeve sonate; 11.00 Medigra; 12.00 Simfonični koncert; 13.30 Antologija izvajalcev; 15.30 Simfonična glasba-stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 18.00, 20.30, 24.00 Poročila; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Pisan svet pravljic in zgodb; 10.20 Pesmice za najmlajše; 10.30 Z orkestrom Caravelli; 11.25 Pri vas doma; 13.10 Copland: «Rodeo» — štiri plesne epizode; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Vedri zvoki s pihalnimi orkestri; 14.15 Zabavna glasba; 15.10 Lepe melodije; 15.35 Naši poslušalci čestitajo; 16.30 Glasbeni intermezzo; 16.40 Poje zbor «Slavček» iz Trbovelj; 18.10 Ponedeljsko glasbeno popoldne; 19.35 Godala v ritmu; 19.45 Kulturni globus; 20.00 Lahko noč otroci!; 20.15 Z ansamblom Maksa Kumra; 21.00 Giacomo Puccini: odlomki iz opere «Manon Lescaut»; 21.55 Slovenska lahka orkestralna glasba; 21.30 Pol ure z Atijem Sossom; 23.15 Za ljubitelje jazza; 00.05 Literarni nokturno; 00.15 S popevkami po svetu.

ITAL. TELEVIZIJA

18.15 TV za otroke; 19.45 Športni dnevnik in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film: «Ana Karenina» (z Greto Garbo); 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Govorimo o ropotu; 22.15 Baleti.

KOPRSKA BARVNA TV

15.15 Izstrelitev «Apolla 15»; 20.00 Risanke; 20.10 Intervju z Garyjem Cooperjem; 21.10 Glasbena oddaja; 22.00 Dokumentar.

JUG. TELEVIZIJA OD 25. DO 31. JULIJA 1971

NEDELJA, 25. julija

10.30 Pisano domače; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.45 Otroška matineja; 12.35 Mestece Peyton; 16.00 Proslava 50. obletnice Atletske zveze Jugoslavije; 16.30 Državno prvenstvo v atletiki; 17.45 Plavanje Jugoslavija:Vel. Britanija; 19.25 Balada o črnem zlatu am. film; 21.00 TV dnevnik; 21.35 A. Marodič: Kariera; 22.25 Glas na obisku: Jo Stahl; 22.45 Poročila; 23.00 Športni pregled.

PONEDELJEK, 26. julija

18.40 Drejček in trije marsovčki; 19.00 Izstrelitev vesoljske ladje Apollo 15; 19.35 Srebrnica; 20.05 Mladi za mlade; 21.00 TV dnevnik; 21.35 Nürnberški epilog - drama TV.

TOREK, 27. julija

19.30 Obzornik; 19.45 Prijatelj Ben; 20.10 Srečanje v studiu 14; 20.35 Nevarnosti na cesti; 21.00 TV dnevnik; 21.35 Enajst veteranov; 23.30 Malo za šalo, malo za res; 24.00 Poročila.

SREDA, 28. julija

18.45 Obzornik; 19.00 Pika Nogavička; 19.30 Umetnost Jugoslavije od prazgodovine do danes; 20.05 Risanke in lutkovni filmi; 20.30 Na sedmi stezi; 21.00 TV dnevnik; 21.35 I. Štivičić: Kam gredo divje svinje; 22.35 Naša srečanja na tujem; 23.00 Jazz na Ekranu; 23.20 Poročila.

ČETRTEK, 29. julija

9.55 Prenos skupne seje zborov zvezne skupščine; 19.20 Obzornik; 19.35 Družina; 20.05 Enkrat v tednu; 20.20 Vse življenje v letu dni; 21.00 TV dnevnik; 22.05 Tolstoj: Vojna in mir; 23.00 XXI. stoletje; 24.00 Poročila.

PETEK, 30. julija

19.15 Obzornik; 19.30 Veseli tobogan; 20.00 Mestece Peyton; 21.00 TV dnevnik; 21.35 «RA» — švedski film; 23.35 Odiseja miru; 24.05 Poročila in polet Apolla 15.

SOBOTA, 31. julija

15.00 Svetovno mladinsko prvenstvo v veslanju — (vmes prenos I. sprehoda vesoljcev Apolla 15 po Luni); 19.15 Obzornik; 19.30 Sinjska alka; 20.00 Bratovščina sinjega galeba - III. del; 21.00 TV dnevnik; 21.35 «Igre brez meja 1971»; 23.00 Svet otokov in atolov; 23.25 Maščevalci - ser. film; 24.15 Poročila.

KONFERENCA SEN. SEME V GORICI

Za popolno zaščito Slovencev je treba pospešiti ves postopek

Udeleženci so pri debati dali koristne pripombe za izpopolnitev osnutka
Ni dovolj zaščita, treba je tudi odstraniti posledice zatiranja

Skoraj do polnoči je trajala v petek zvečer debatna konferenca o zakonskem predlogu za pravno zaščito slovenske narodne manjšine na področju naše dežele, ki so jo v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici sklicali pokrajinski svetovalci KPI in na kateri je o tem osnutku poročal eden od predlagateljev senator Paolo Sema iz Trsta.

Vabilu se je odzvalo precej predstavnikov slovenskega in italijanskega javnega življenja na Goriškem. Med njimi so bili nekateri pokrajinski in občinski svetovalci iz Gorice, župan in podžupan iz Doberdoba, predstavniki nekaterih strank: dr. Cian za KD, Dellago za PSI, Andrej Bratuž za SDZ, Lugnani za PLI, dr. Bukovec občinski tajnik iz Sovodenj, župnik Marjan Komjanc in drugi.

Konferenco je otvoril pokrajinski svetovalec KPI Menichino, ki je govoril o dosedanjem delu za predložitev manjšinskega osnutka ter o ponovnem dviganju in izzivanju fašizma, ki narekuje nujne protiukrepe; prečital je tudi opravičilno pismo podpredsednika pokrajine Marka Waltrischa, ki je bil zadržan in ki omenja, da je prav te dni tudi PSI preko poslanca Fortune predložila svoj zakonski osnutek za zaščito Slovencev v Italiji.

Nato je senator Sema obširno govoril o osnutku kot so ga predložili on in Albin Škerk v imenu KPI za zaščito slovenske skupnosti v Italiji in o namenu, ki so ga pri tem imeli. Zavrnil je reciprociteto v tem problemu med državami, ki je navezana na nestabilne odnose v politiki ter dejansko ne daje pravega jamstva in navedel dosedanje delo KPI v tem problemu. Nato je podrobno razčlenil posamezne člene predloženega osnutka ter povabil prisotne, naj s svojimi pripombami doprinesejo material za diskusijo o osnutku v parlamentu, kadar bo prišel na vrsto.

Pri debati, ki je sledila, se je prvi oglasil prof. BALDASSARI, ki je govoril o izbiri slovenščine kot tuj jezik za Italijane.

Dr. BUKOVEC (PSI) je v svojem posegu omenil nekatere pomanjkljivosti osnutka, ter predlagal večjo vlogo deželne uprave pri reševanju manjšinskih problemov. Omenil je tudi posebno zaščito, ki jo potrebujemo Slovenci ter navedel kot primer delovanje slovenskih denarnih zavodov na Goriškem v preteklosti in sedaj, kar je še ostalo po fašizmu.

Prof. MARJAN KOMJANC je želel vedeti, kako je s premoženjem slovenskih ustanov, ki jih je pobral ali uničil fašizem.

Dr. CIAN (KD) je dejal, da je treba bolje valorizirati predstavnike Slovencev v javnem življenju ter navedel nekaj srečanj, ki so jih imeli predstavniki KD s predstavniki iz Slovenije.

SILVINO POLETTO (KPI) je omenil resolucijo o slovenski manjšini, ki sta jo on in Jože Jarc predložila v pokrajinskem svetu. Ob isti priliki so bile predložene tudi druge resolucije in goriški pokrajinski svet je nato odobril skupno resolucijo v prid zahtevam slovenske manjšine. Omenil je tudi prefektovo pismo županoma v Doberdobu in v Sovodnjah v katerem «priporoča» uradovanje v italijanščini na občinskih sejah ker da tajnik ne pozna slovenščine. Omenil je tudi slovenske borce in mučenike, ki so bili žrtev borbe proti nacifašizmu.

LUGNANI (PLI) je obrazložil stališče svoje stranke do tega problema in se strinjal s tem, da je treba Slovence v večji meri vključiti v javno življenje.

IVO MARINČIČ (novinar Primorskega dnevnika) je poudaril potrebo, da se slovenska skupnost ne samo zaščiti ampak da se ji povrne tudi škodo, ki jo je utrpela pod fašizmom in drugimi pseudo demokratičnimi režimi in sicer na kulturnem, socialnem in gospodarskem področju. Njene pripadnike je treba dvigniti iz zaostalosti, ki je posledica stoletnega zatiranja, kar velja zlasti za Beneško Slovenijo; poleg tega je treba nuditi tudi ustrezno pomoč za gospodarski dvig Slovencev, ki so vsa povojna leta in tudi prej morali trumoma v tujino za zaslužkom. S tem v zvezi jih je treba oprostiti tudi strahu, in čuta manjvrednosti, ki so jim ga vcepili zatiralci. Končno je predlagal naj bi vse predložene osnutke združili in jih izpopolnili ter pospešili njihovo odobritev in izvedbo.

DELLAGO (PSI) je omenil predlog osnutka PSI, ugotovil, da so prisotni tudi številni Italijani, ki se zanimajo za probleme Slovencev in da je treba postopoma odstraniti vse ovire na poti do enakopravnosti.

Po debati, ki je trajala skoraj eno uro, je poročevalec senator Sema povzel glavne misli in priznal, da je debata dala koristen doprinos za izpopolnitev predloženega osnutka ter se izrazil tudi za združitev vseh predloženih osnutkov v enega samega in izpopolnjenega na osnovi predloženih pripomb diskutantov.

Pozdrav goriških slovenskih maturantov

ODHOD IN PRIHOD BO V ŠTANDREŽU

Danes zjutraj na sporedu druga ocenjevalna avtotekma

Prireja jo domače prosvetno društvo «Oton Župančič» - Sodeluje 72 ekip
Pot se bo odvijala po italijanskem in jugoslovanskem ozemlju - Nagrade bodo podelili zvečer na prazniku športnega društva Juventina

V Štandrežu so mrzlične priprave za današnjo ocenjevalno avtomobilsko tekmo končane. Prizadevni voditelji prosvetnega drustva «Oton Župančič» so pripravili vse potrebno in v zadnjih dneh so imeli zares polne roke dela. Letošnja prireditev ima večji odziv kot lanska. Vpisalo se je kar 72 ekip. Pot se bo odvijala tako po italijanskem kot po jugoslovanskem ozemlju. Obe obmejni policiji sta obljubili tekmovalcem sodelovanje, tako da bo danes zjutraj ob obeh prehodih meje pri Rdeči hiši svetila zelena luč za tekmovalce.

V gostilni Gabro so razstavljeni pokali. Kar štirinajst jih je. Prispevala so jih razna društva, ustanove pa tudi posamezniki. Razdelili jih bodo zmagovalcem nocoj ob 21. uri na domačem nogometnem igrišču, kjer bo na sporedu poletno praznovanje športnega društva Juventina.

Prireditelji vabijo tekmovalce, da se danes zjutraj ob 8. uri zberejo na zbirnem prostoru v Ulici sv. Mihaela, kjer bodo startali. Tekmovalci bodo dobili številke ter zaprte kuverte z vprašalnimi polami. Točno ob 9. uri bo odpotoval s startnega mesta goriški zastopnik tovarne Ford z enim najstarejših Fordovih avtomobilov. To bo le reklamna vožnja, kajti že minuto kasneje bo startal prvi tekmovalni par: Roner Dino in Glessi Sergio.

Posebna komisija je včeraj izžrebala vrstni red odhoda. Prvi par bo startal ob 9.01, zadnji pa ob 10.12.

Vrstni red tekmovalcev je naslednji: 2. Bressan Roberto, Lenossi Dario; 3. Nanut Robert, Brisko David, Paulin Davorin; 4. Nanut Stanko, Paskulin Alojz; 5. Tosoratti Pino, Francescotto Ederina; 6. Gaeta Mario, Paulin Stano; 7. Lavrenčič Marc, Devetak Leo; 8. Marega Claudio, Leghissa Franco; 9. Grendene Jožef, Marušič Jordan; 10. Petejan Boris, Tomšič Drago, Marega Danilo; 11. Gomišček Milan, Gaiotto Bruno; 12. Brisko Devan, Radetič Marta; 13. Macchiatella Franco, Goriatto Giustino; 14. Siega Auro, Picech Lorenzo; 15. Pelicon Stojan, Sclausero Giorgio; 16. Prinčič Zdenko, Prinčič Jožko; 17. Ožbot Ivan, 18. Hlede Karlo, Bajt Jožko; 19. Mauri Gino, Hoban Edi; 20. Kuzmin Miro, Fajt Vilko; 21. Nanut Max, Nada, Lilijana in Loris; 22. Del Negro Armando, Santesso Bruno; 23. Zavadlav Boris, Zavadlav Daria; 24. Peressin Claudio, Peressin Roberto; 25. Blasini Arnaldo; 26. Šfiligoj Branko, Mužič Ferruccio; 27. Pavio Bruno, Gallo Cornelio; 28. Picotti Giorgio, Prinčič Hadrijan; 29. Grendene Berto, Bric Andrej; 30. Peterin Slavko; 31. Vouk Marino, Podgornik Dominik; 32. Brajnik Marko, Petejan Jelko, Petejan Cvetko; 33. Nanut Egon, Gergolet Mario, Nanut Dunja; 34. Bradaschia Romano, Facchini Germano; 35. Gomišček L., Gomišček B., Cantelli R., Mezzorana S.; 36. Troncar Silvestro, Lutman Vojko; 37. Brajnik Mario, Plesničar Evgen; 38. Ferfolja Darko, Rutar Edvard; 39) Malič Branko; 40. Ožbot Filip, Ferri Vence; 41. Zavadlav Ivan. Zavadlav Viljem, Pelicon Dušan; 42. Mozetič Igor, Prnčič Duška, Kozlin A.; 43. Tabaj Miloš, Božidar in Rajko; 44. Berlot Maurizio, Riosa Nereo; 45. Peteani Marino, Peteani Marcello; 46. Nanut Tatjana, Tomažinčič Ana; 47. Brajnik Darko, Brisko Livio; 48. Kuzmin Branko, Kuzmin Blanka; 49. Paškulin Mirko, Makovec Stojan; 50. Povšič Emil, Prinčič Klavdij; 51. Furlan E.; 52. Berdon Ivo, Marinelli Flavio; 53. Tomšič Marjan; 54. Nanut Dario, Lutman N., Krajnik E.; 55. Carli Gianni, Buiat Paolo; 56. Peric Jožef; 57. Pahor Jožko, Čevdek Fabio, Cijan Marjan; 58. Grendene Sergij; 59. Brajnik Gianni, Bordot Roberto; 60. Riavis Giordano, Battisti Ennio; 61. Klavčič Jordan, Marvin Franco; 62. Faganel D., Brisko D., Makuc B.; 63. Lultman Milovan in Adrijana, Klanjšček V.; 64 Olivo Enzo, Lorenzon Roberto; 65. Peric Rosetta, Marega Ingrid; 66. Matežič Bruno, Matežič Marino; 67. Sabatti Silvano; 68. dr. Primožič Karlo; 69. Albi Giovanni, Ussai Livio, Jop Roberto. Jop Claudio; 70. Cotič Vojko; 71. Zago Antonio, Zago Santina; 72. Gratton Paolo.

Nagrajevanje bo, kot smo že omenili zvečer na nogometnem igrišču. Tu se je sinoči pričel tradicionalni poletni praznik domacega športnega društva Juventina. Praznovanje se bo nadaljevalo nocoj in jutri. V sredo bodo imeli na sporedu večer beat glasbe, v četrtek pa bodo izbirali miss shorts, t. j. dekle, ki bo imela najbolj prikupne vroče kratke hlačke. V soboto zvečer pa bo na sporedu večer posvečen starejšim.

Za vsakega sodelavca ali sorodnika bo treba plačati v Gorici 8 tisoč lir, v Tržiču, Gradežu in Krminu 7.000 lir, v ostalih občinah pa 6.200 lir. Tem je treba dodati še 1.000 lir na osebo, ki so predvidene po zakonu.

Bolniška blagajna za obrtnike javlja še, da so ob priliki odobritve obračuna za leto 1970, sklenili omenjene vsote povečati za dvajset odstotkov in še nadaljnjih 1.500 lir na osebo. To ker so se lanski in predvidoma tudi letošnji bolniški stroški izredno povečali. Omenjeni povišek bodo pobirali z davčnimi kartelami v prvih treh obrokih v prihodnjem letu.

Maturo na slovenskih srednjih šolah v Gorici je v tem šolskem letu opravilo z uspehom 23 dijakinj in dijakov. Licejcem in učiteljiščnikom so se letos pridružili tudi abiturjenti slovenske trgovske šole, na kateri so letos diplomirali prvi dijaki.

Na klasičnem liceju (matura je bila v Trstu) so diplomirali Lučana Budal, Franka Ferletič, Silva Hvala, Marjetica Klanjšček in Nadja Nanut. Učiteljsko maturo so z uspehom napravili (tudi v Trstu) Iris Battaino, Oskar Beccia, Vera Cescutti, Laura Cociancig, Gabrijela Musina, Bernarda Radetič Iva Tabaj, Emilijana Zavadlav in Sergij Zavadlav. Diplomo na trgovski šoli pa so dobili Ema Koncut, Ada Mučič, Lidija Petejan, Nadja Petejan, Darja Prinčič, Metka Tomšič, Igor Komel, Vladimir Klanjšček in Saša Kramberger.

Poročali smo že, da so bili goriški maturanti na večdnevnem izletu po Jugoslaviji. Spremljala sta jih profesorja dr. Karlo Primožič in Sergij Dilica. Z njimi so bili tudi nekateri strokovnjaki prosvetnega ministrstva Slovenije. Z izleta so našemu goriškemu uredništvu maturanti poslali razglednico iz Dubrovnika, na kateri so se vsi podpisali. Zahvaljujemo se jim za lep pozdrav.

OPREMA PRISTANIŠČA V TRŽIČU

V Nemčiji bodo nabavili še dva velika žerjava

Dežela bo v ta namen prispevala 170 milijonov, upravljala pa jih bo pristaniška družba

Že večkrat se je govorilo in pisalo o potrebi okrepitve naprav v tržiškem pristanišču Portorosega spričo iz meseca v mesec naraščajočega prometa pri razkladanju surovin in drugega blaga za potrebe krajevne industrije.

Konzorcij za razvoj industrije je s tem namenom sklenil z nemškim podjetjem Gottwald preko njenih krajevnih zastopnikov pogodbo za nakup dveh novih velikih in samogibnih žerjavov z nosilnostjo po 60 ton in z dosegljivostjo na daljavo po 18 metrov ter v posebnih primerih celo do 24 metrov. Ta nakup je omogočen s prispevki deželne uprave, ki je že v letu 1970-71 določila v ta namen 87,7 milijona lir in zagotovila, da bo tudi letos določila enak prispevek, kar bo omogočilo nakup obeh žerjavov. Ta dva bodo izročili v brezplačno uporabo pristaniški družbi in dežela je objubila primeren prispevek tudi za njuno vzdrževanje.

S tem se bo inventar pristaniške družbe povečal na 6 žerjavov; tri manjše ima družba v svoji režiji enega z nosilnostjo 25 ton pa ima v režiji za račun industrijskega konzorcija.

Ko bodo postavili še oba omenjena žerjava, bodo znatno izboljšali, pospešili in olajšali raztovarjanje surovin za krajevno industrijo; zlasti velja to za razkladanje lesa in železa ter za gorilno olje za potrebe bližnje termoelektrarne Enel. Seveda pa so v okviru okrepitve funkcionalnosti pristanišča potrebna še druga dela, ki so tudi v načrtu ter jih nameravajo postopoma izvajati.

PO ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

Starši dijakov trgovske šole zahtevajo petletni tečaj

Svet staršev se bo obrnil na politične stranke - Skliče naj se odbor šola-družina - Zahteva po dokončnem upravnem odboru

Od Sveta staršev državnega strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici smo dobili naslednjo vest.

«21. junija so se sestali člani Sveta staršev. Prisotni so bili vsi člani.»

«Svet je sprejel enoglasno sledeče sklepe oziroma predloge:

1. Po ugotovitvi, da ni še bila sklicana seja odbora šola - družina, o kateri je bil dan predlog že 4. maja 1971, se naprosa ravnateljstvo, naj bi sejo čimprej sklicalo in povabilo nanjo predstavnika občine.

2. Za bodoče šolske izlete naj bi ravnateljstvo skušalo priskrbeti pomoč potrebnim dijakom.

3. Svet staršev ugotavlja, da je s tem šolskim letom bil zaključen triletni tečaj kot predvideno po zakonu. Čeprav je ravnateljstvo vložilo prošnjo za dopolnitev zavoda s 4. in 5. letnikom, ki bi bila nujno potrebna za slovenske dijake na Goriškem, Svet staršev poziva pristojne oblasti, da bi posredovale uresničitev tega na ministrstvu za šolstvo.

Svet staršev poziva istočasno vse politične stranke, da bi urgirale potom svojih predstavnikov za dovršitev te dopolnitve strokovnega zavoda. Svet staršev pooblašča predsednika in podpredsednika za ta posredovanja.

4. Ker po treh letih obstoja šole še ni bil imenovan upravni svet iste, želi Svet staršev, da bi do tega čimprej prišlo. Pooblašča zato predsednika in podpredsednika, da posredujeta pri vseh pristojnih oblasteh v tem smislu. Vse politične stranke naj bi podprle ta prizadevanja.:

* * *

V zvezi z zadnjo točko lahko omenimo, da sta pokrajinska uprava in goriška občina že pred časom izvolili svoja zastopnika v omenjeni upravni svet. Ne vemo pa kako je z dvemi zastopniki prosvetnega ministrstva kot tudi z zastopnikom trgovinske zbornice.

Poletna zapora državne knjižnice

Vodstvo državne knjižnice v Gorici, Ul. Mameli 12 sporoča, da bosta ostali obe knjižnici zaprti zaradi poletnega čiščenja od 2. do 16. avgusta. Ob delavnikih bo med tem časom moč vrniti izposojene knjige od 10. do 11. ure.

ŠD JUVENTINA
STANDREŽ

priredi v dneh 24., 25., 26., 28., 29., 31. julija, 1. in 2. avgusta

POLETNI PRAZNIK

Povišani prispevki obrtnikov za bolniško blagajno

Na zadnji skupščini pokrajinske bolniške blagajne za obrtnike so odobrili, ob priliki razprave o proračunu za leto 1971, nove mere prispevkov za tekoče leto.

Obrtniki, ki so glede dohodninskega davka obdavčeni do 240 000 lir so všteti v prvi razred: plačali bodo 21.000 lir dodatnega prispevka; v drugi razred spadajo obdavčeni do 480.000 lir: ti bodo plačali 28.000 lir; v tretjem razredu (obdavčitev do 720.000 lir) bodo plačali 37.000 lir; v četrtem (obdavčitev do 960.000 lir) bodo plačali 45.0000 lir; v petem razredu (obdavčitev do 1.200.000 lir) bodo plačali 52.000 lir; v šestem (obdavčitev do 1.440.000 lir) bodo plačali 57.000 lir; v sedmem razredu (obdavčitev višja od 1.440 000 lir) pa bodo plačali 65.000 lir. Obrtniki v Gorici bodo morali dodati posamično še 2.000 lir, oni v ostalih občinah pa 1.000 lir.

V Jamljah so pokopali Olgo Radetič-Pahor

V nedeljo popoldne je po krajši bolezni za vedno zaprla svoje trudne oči 82-letna gostilničarka iz Jamelj Olga Radetič por. Pahor iz Jamelj št. 30. Pogreb je bil v ponedeljek popoldne in na domače pokopališče jo je spremilo veliko število prijateljev in znancev iz vse doberdobske občine in ostalega Krasa, saj je bila žena poznana in priljubljena. Z možem Jožefom sta imela 9 otrok od katerih trije, Alojz, Emil in Matilda, vodijo domačo gostilno ob glavni cesti.

Na njeni dolgi življenjski poti ni manjkalo trnja. Med prvo vojno je bila v begunstvu na Štajerskem, v drugi vojni pa so sina Adolfa zaprli v Coroneu v Trstu ter ga potem poslali v lager v Nemčijo. Mož Jožef in hčerke pa so pomagale partizanom na terenu. Pred vojno se je družina bavila pretežno s kmetijstvom, v zadnjih 20 letih pa so se posvetili gostinstvu in uredili prijazen gostinski lokal. Pokojnico je bila tudi naročnica našega lista.

Znanci in prijatelji izrekajo družini sožalje, ki se mu pridružuje tudi naše uredništvo.

Omejitev prometa tovornjakov

Goriška prefektura je v zadevi prometa težkih tovornjakov z bruto težo nad 50 stotot določila naslednje spremembe svojega prejšnjega odloka od 29. decembra 1970.

Na navadnih cestah je omejen promet takih tovornjakov od 8. do 22. ure; na avtocestah pa od 8 do 24. ure. To velja za poletno dobo do 30. avgusta.

Pristojni organi imajo dolžnost poskrbeti za točno izvajanje teh navodil.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA in PROSVETNA ZVEZA

obveščata, da od 25. t.m. do konca avgusta t. l. imata za stranke poletni urnik in sicer od 8. do 13. ure.

Šolske vesti

Uprava Slovenskega dijaškega doma v Gorici obvešča vse zainteresirane, da je njen urad odprt vsak delavnik od 10. do 12. ure.

V pisarni Dijaškega doma se starši prizadetih otrok lahko pozanimajo za pojasnila o tečaju za popravne izpite, ki bo v Domu v avgustu.

Darovi in prispevki

Za Dijaško matico je v našem uredništvu N. N. darovala 500 lir.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Danes je v Gorici odprta cvetličarna REICHMANN — na Korzu Italija 34 — tel. 26-28.

Kino

VERDI ob 15.30 «Voyou», J. L. Trintignant in D. Delorme. Kinemaskop v barvah. Mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO ob 15.15: «Controfigura di un delitto», Davis jr. in F. Lawford. Ameriški barvni kinemaskop.

MODERNISSIMO Zaprto.

CENTRALE Zaprto

VITTORIA ob 15.30: «La casa dei vampiri», J. Frid in R. Shall. Ameriški barvni film; mladini pod 18 letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO ob 15.00: «Dal Pentagono al Pacifico... uccidete Jamamoto!», T. Mifune in J. Cajama. Kinemaskop v barvah.

EXCELSIOR 14.00: «Punto zero», P. Newman, D. Jagger. V barvah.

PRINCIPE 15.00: «Prima ti perdono poi ti ammazzo», R. Harriman. V barvah.

S. MICHELE 14.00: «I predoni del Sahara», J. Michell in P. Tudor. Kinemaskop v barvah.

Nova Gorica

SOČA (N. Gorica): «Divji človek», ameriški barvni film — ob 16.15, 18.15 in 20.15.

SVOBODA (Šempeter): «Pravični mož z zapada», ameriški barvni film — ob 16.30, 18.30 in 20.30.

RENČE: «Meč za Brandoa», ameriški barvni film — ob 17. in 20.30.

KANAL: «Antibebi pilule», ameriški barvni film — ob 17. in 20.30.

ŠEMPAS: «Knez bojevnik», ameriški barvni film — ob 17. in 20.30.

PRVAČINA: «Bolje vdova kot...», ameriški barvni film — ob 17. in 20.30.

DESKLE: «Peterica v akciji», ameriški barvni film — ob 17. in 20. uri.

DEŽURNI LEKARNI

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči v Tržiču dežurna lekarna S. Nicolò, dr. Olivetti, Ul. 1. maggio 94, tel. 73328.

V GORICI

Danes ves dan in ponoči v Gorici odprta lekarna Baldini — Verdijev korzo 57 — tel. 28-79.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V tednu od 19. do 24. julija so na goriškem matičnem uradu prijavili 27 rojstev, 15 smrti, poročili so se trije pari in 11 so jih odklicali.

Rojstva: Simona Stefanutto, Alessandro Concina, Stefano Piemonti, Simone Bidoli, Paolo Buda, Romina Fabbro, Roberto Guerrini, Ilaria De Clara, Gianluca Pinto, Lorenzo Di Pio, Monica Volpato, Claudia Mauri, Luca Boscutti, Patrizia Zampi, Laura Amatulli, Barbara Tabaj, Tiziana Moser, Massimiliano Cartura, Enzo Sonego, Alessia Sturm, Silvia Quargnai, Sara Brugadini, Germano De March, Tatiana Natali

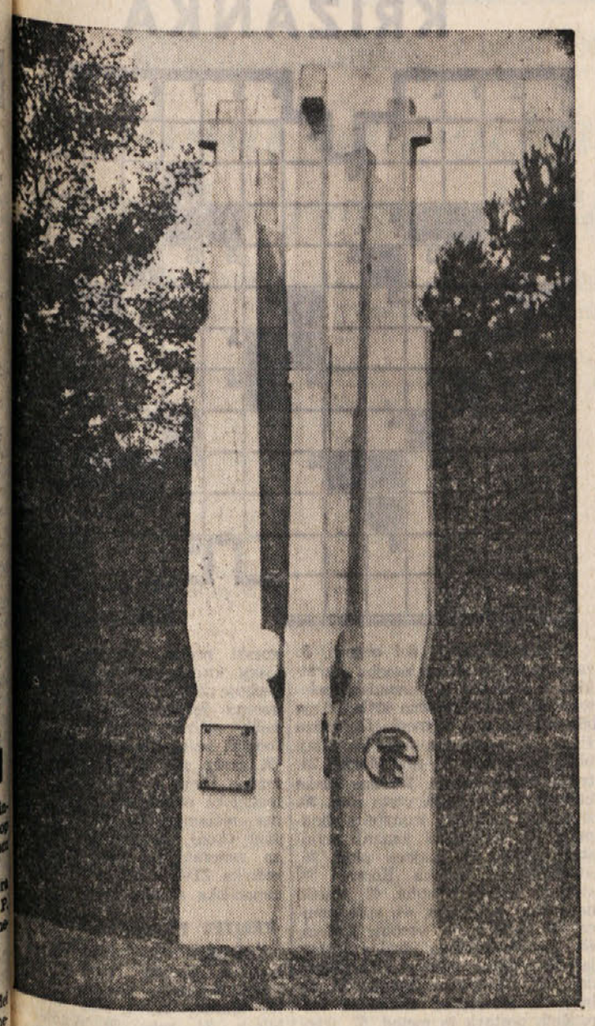

Prvi gostje novo odprtega hotela «Jama» nedaleč od vhoda v postojnsko jamo se radi ustavljajo pred velikimi oljnatimi slikami z jamsko tematiko. Je to tematika, ki se je slovenski slikarji vsaj dosslej niso še lotevali. Te slike pa so delo slovenskega slikarja in kiparja Maria L. Vilharja, ki je doma iz Postojne.

Pred dnevi je Mario Vilhar doživel še drugo priznanje. Ob 30. obletnici ustanovitve prve partizanske čete na Slovenskem in sicer Molnijske čete so v Zadvoru pri Ljubljani pod robom tamkajšnjega gozda odkrili mogočen spomenik, delo, ki ga je napravil Mario Vilhar. Gre za gornje sedem metrov visoko obeležje.

Mogočen spomenik sestavlja pet pušk, strnjenih nekako v peterokrako zvezdo, simboli na kopitih pa poudarjajo strukturo trinajstih ustanoviteljev te čete, ki so vsi izšli iz vrst komunistov in predvojnih članov tamkajšnje «Svobode». Na njihovem terenu je tudi pobrala prva partizanska puška. Molnijska četa pa je dala kar tri poznejše narodne heroje — Jožeta Moškriča, Toneta Trtnika in Janeza Hribarja.

Spomenik je posvečen tudi 123 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja v tem kraju. Vilharjev spomenik po vsej verjetnosti spada med najbolj zanimiva in smiselno jasna tovrstna obeležja na Slovenskem in s svojo idealno lego vabi mimoidoče k počitku in razmišljanju.

ŠTIRI NOVOSTI NA SLOVENSKEM KNJIŽNEM TRGU

Alojz Kraigher, oba Kozaka in zbirka Partizanske pesmi

O zbirki Naša beseda, *ki jo izdaja Mladinska knjiga in ki prinaša izbrana dela domačega slovstva, predvsem taka, ki so primerna tudi za branje v današnjem času, smo v Primorskem dnevniku že večkrat poročali. Zbirke torej ni treba več predstavljati, saj jo vsi tisti, ki ljubijo domačo literaturo in radi prebirajo dela slovenskih avtorjev, gotovo dobro poznajo. Pa tudi vsi tisti, ki vsaj površno zasledujejo dogajanja na slovenskem knjižnem trgu, morajo poznati v rdeče umetno usnje vezane knjige z zlatimi napisi, knjige, ki so na zunaj čedne, prikupne, ki izhajajo sorazmeroma hitro in niso drage.*

Naša beseda, *ta popularna knjižna zbirka, ki bo police slovenskih bralcev obogatila s kakimi sto knjigami, se počasi bliža svojemu zaključku. Pravzaprav točno še ne vemo, koliko bo teh knjig. Toda če smo sedaj prišli že do bratov Ferda in Juša Kozaka, do Alojza Kraigherja, zaključek zbirke najbrž ni več daleč. Zanimivo bo potem delati bilanco. Toda za sedaj še nismo pri koncu in naša recenzijska dolžnost je, da opozorimo na štiri nove knjige* Naše besede. *Ena je posvečena Alojzu Kraigherju, ena Ferdu in ena Jušu Kozaku, zadnja pa prinaša partizansko poezijo.*

Alojz Kraigher, *sodobnik in prijatelj Ivana Cankarja (1877-1959), je bil sopotnik slovenske Moderne. Vendar je v svojih novelah in dramah izviral iz naturalistične šole ter kot tak analiziral družbene razmere na Slovenskem ter v svojih delih prikazoval zlasti erotično življenje malomeščanov. V knjigi, ki jo imamo zdaj pred seboj, je urednik Franček Bohanec predstavil današnjemu bralcu izbrano delo Alojza Kraigherja. Predstavil nam je njegovo dramatiko in njegovo krajšo prozo. V knjigi imamo najprej tri novele:* Ptička v kletki, Telegrafski drog *in* Peter Drozeg. *Njim sledi odrski prizor* Drama na travniku *in nato vojna drama* Na fronti sestre Žive. *Kraigher je svoj največji literarni uspeh dosegel z dramo* Skoljka, *v kateri kritizira malomeščansko življenje in moralo. S podobno drznostjo je v romanu* Kontrolor Škrobar *prikazal življenje na Štajerskem v boju z nemčurji, pa tudi sicer oportunizem malomeščanstva. Obe ti dve deli, čeprav sta poglavitni stvaritvi, nista našli mesta v izbranem delu. Zakaj je vojna drama* Na fronti sestre Žive *imela prednost, ni povsem prepričljivo.*

V drugi knjigi je predstavljen Ferdo Kozak, *prav tako z izbranim delom, ki ga je uredil Josip Vidmar. Ta je na začetek uvrstil pisateljevo dramo* Peter Klepec, *ki je prva Kozakova dramska stvaritev, če izvzamemo enodejanko, napisano v dijaških letih.* Peter Klepec, *komedija iz našega življenja v času med obema vojnama, posega v svet slovenskega meščanstva, v kraljestvo našega malomeščanstva, kot je pisatelj sam napisal na pot tej «malo smešni pa tudi malo žalostni zgodbi». Tej sledi proza. Vrh pripovedništva Ferda Kozaka predstavlja najbrž nesporno avtobiografsko pričevanje z motiviko zadnje vojne* Popotoval sem v domovino. *Iz nje je urednik uvrstil v izbrano delo poglavje* Naskok na Atesso. *Sledijo Kozakovi publicistični spisi in eseji, katerih razmišljajoči ton visoko izobraženega intelektualca je značilen za vse pisanje Ferda Kozaka. Tudi za to knjigo velja, kot za prejšnjo, morda še bolj: lahko bi bil Ferdo Kozak obširneje predstavljen.*

V tretji knjigi je zastopan njegov brat Juš Kozak. Knjigo je uredil Mitja Mejak, ki je poskrbel za obširnejšo predstavitev pisatelja. Vendar pa je tudi ta pisatelj nepopolno predstavljen. Tako imamo pravzaprav objavljeni le dve deli, ki pa sta res med najbolj pomembnimi. Objavljen je popis pisateljevih doživetij v ječi med prvo svetovno vojno Celica, *in* Maske, *znano Kozakovo esejistično - pripovedno delo s portreti, maskami pomembnih slovenskih mož. Ostala dva, trije sestavki ne spreminjajo te notranje ubrane predstavitve Juša Kozaka. Seveda v eni sami knjigi ni bilo mesta za Kozakov roman* Šempeter, *ne za njegove memoare, ne za povojne stvaritve.*

Vsebinsko najbolj neproblematična je knjiga partizanske poezije, ki jo je pod naslovom Pesmi partizanov *uredil Franček Bohanec. Ne preobsežno zbirko je razdelil na več ciklov, ki jih karakterizirajo naslovi* Upor, Dom, Ljubezen, Misli, Pohodi, Boji in Boli. *V zbirki pa so s svojimi pretežno znanimi in značilnimi stvaritvami zastopani znani pesniki partizanstva, revolucije in upora od Otona Župančiča, Kajuha, Toneta Seliškarja, Mateja Bora do Ivana Minattija in Petra Levca. Tudi Jože Udovič, France Kosmač, Klusov Joža in še nekateri drugi so zastopani. Knjiga partizanske lirike bo vedno in povsod dobrodošla, pa tudi zanimivo je danes v miru prebirati te udarne, zanosne in plamteče pesmi revolucije.* **Sl. Ru.**

Dodeljene nagrade za keramiko

FAENZA, 23. — Žirija je že dodelila vse razpoložljive nagrade in vsa priznanja na 25. mednarodnem tekmovanju umetnostne keramike. Posebej je še nagradila nekaj podjetij in posameznikov v zvezi s tako imenovano industrijsko keramiko. Letošnje prireditve se udeležuje s svojimi izdelki 52 podjetij iz 19 držav, ki so predložila kar 202 vzorca umetnostne keramike.

Zlato kolajno predsednika republike je tokrat dobil finski umetnik Peter Winquist, ki je zaposlen pri družbi «Wartsila ab Arabia», zlato kolajno predsednika senata je dobila zadruga «Gruppo ceramiche Iris» iz Floriana Modenese, zlato kolajno predsednika zbornice pa je dobila danska družba «The Royal Copenhagen Porcelain Manufactory LDT».

Nagrade bodo nagrajencem izročene v nedeljo, 25. t. m.

BO «KRALJ NOGOMETA» PELÈ ZABLESTEL TUDI NA PLATNU?

Trenutno Pelè igra v filmu z naslovom «Pohod» - Pelè: «Uspeh tega filma bo odločal, ali bom nadaljeval ali ne»

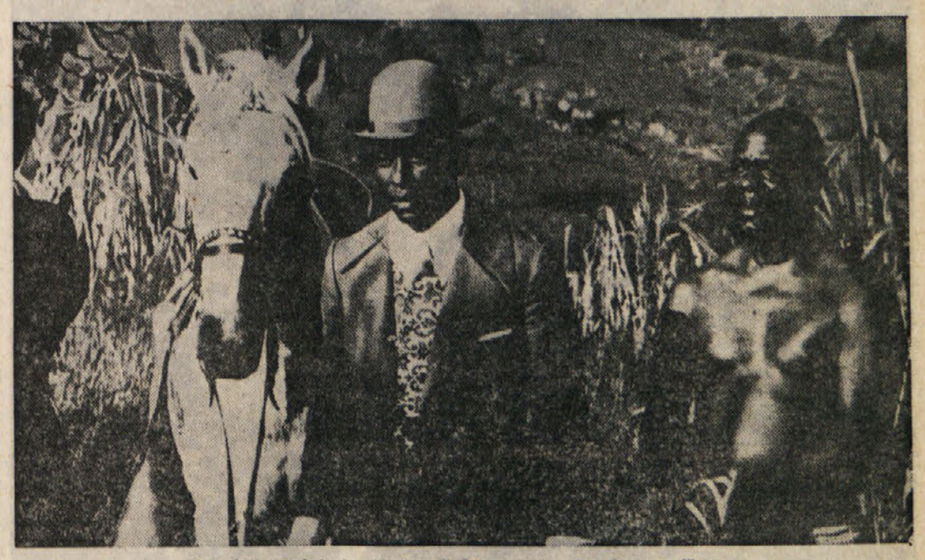

Pele kot osvobojeni suženj vodi črnca sužnja. Seveda le v filmu.

«Brazilija je zgubila izredno sposobnega nogometnega igralca, hkrati pa je dobila izrednega filmskega umetnika.» Tako je pred dnevi rekel Osvaldo Sampaio, brazilski režiser, ki trenutno snema film «Pohod». Ker je zadnja nogometna tekma med jugoslovansko in brazilsko reprezentanco v Rio de Janeiru še živo v spominu, je več kot logično, da gre v tem primeru za slovitega brazilskega nogometaša Peleja, ki se je pred dnevi z igranjem v prvem polčasu omenjene tekme poslovil od nogometnih eksibicij v državni reprezentanci Brazilije in bo še tri leta igral ali pri svojem matičnem klubu, ali pa bo prešel k nekemu klubu v Francijo, kamor ga snubijo, nakar bo prenehal z nogometno dejavnostjo in se bo posvetil izključno filmski umetnosti. In prav o tem Peleju bi radi napisali nekaj vrstic, kajti nas trenutno ne zanima več Pele kot virtuoz nogometne žoge, pač pa Pele kot morebitni filmski umetnik.

Edson Arantes do Nascimento, ki ga je svet spoznal in vzljubil kot nogometnega igralca Peleja, se je doslej preizkusil le v nekaterih televizijskih operetah in v avtobiografskem filmu, kar pa ni prišlo pred širše občinstvo in še ni povedalo, ali gre za umetniški talent ali ne. Preizkusni kamen bo torej film «Pohod». Režiser tega filma, že omenjeni Osvaldo Sampaio, se je izrazil o Peleju z navdušenjem. Vprašanje je, ali ne gre morda le za reklamo, da bi film «Pohod» šel bolje v denar. Zato nočemo trditi, da se bo Pele tudi na filmskem platnu izkazal tako kot se je na nogometnem igrišču. In vendar Sampaio trdi, da bo Pele postal velik umetnik in da bo njegova vloga Bondada v filmu «Pohod» velika vloga.

Film «Pohod» se dela po knjigi Alfonsa Shmita. Scenarij je napisal sam režiser pred štirimi leti. Film govori o ljudeh, ki so v Braziliji ustanovili gibanje za ukinitev suženjstva ter o vojski 2000 črncev, ki jim je poveljeval Cico Bondade.

Vlogo Bondadeja igra sam Pele.

Režiser Sampaio pravi:

«To je zgodovinski film, ki govori o socialnih in gospodarskih razmerah one dobe. Scenarij je zelo težak in zapleten, vendar so to teme, ki mi «ležijo», ki jih imam rad. V vsem filmu ni prav nič takega, kar bi bilo povezano s seksom in erotiko, torej s temama, ki sta sedaj tako v modi.

Kaj pa Pele pred snemalno kamero, kaj Pele na filmskem platnu?

Dovčerajšnji «kralj nogometa» Pele glede tega pravi:

«Odklonil sem že številne ponudbe za vloge in snemanja in odklonil bi bil tudi to vlogo, če bi ne bilo šlo za vlogo Bondadeja. Ta zgodovinski človek je bil velik idealist, podoben Martinu Luthru Kingu, ki so ga ameriški beli rasisti umorili, ker se je boril za osvoboditev svojih bratov. Nikoli, zares nikoli bi ne mogel igrati vloge, ki bi bila brez nekega sporočila, ali ki bi govorila o nečem, s čimer ne soglašam.»

In bo Edson Arantes do Nascimento, bo Pele v tem filmu pokazal, kaj zmore na umetniškem področju, skratka, bo iz njega tudi kaj umetnika? Pele na gornje vprašanje odgovarja:

«Ta film, «Pohod», bo za mene pravi test, resnična preizkušnja. To, kar sem storil doslej, nekaj televizijskih operet in avtobiografski film, vse to je bilo le preizkušnja. Sedaj je drugače, povsem drugače. Bondade je živa osebnost. Od tega, kako ga bom prenesel na platno, je odvisno, ali me bo občinstvo sprejelo ali ne. Če se bo vse končalo tako, kot se mora, bom po tej poti nadaljeval. Če ne, bom prenehal. Umetniška kariera me zelo mika, ker je to najboljši način, da ohranim stik z občinstvom. Toda v tej karieri bom nadaljeval edinole v primeru, če bom videl, ne, če bom čutil, da sem sposoben, da imam tiste kvalitete, ki so potrebne za dobrega umetnika, za dobrega igralca. Preden se ne konča snemanje tega filma, preden ne bo film pred javnostjo, ki ga bo ocenila, ne bom odločal o ničemer.»

Na zelenem terenu, na nogometnem igrišču je Pele resničen kralj. On vodi ostale člane ekipe. Tako vsaj je počel do sedaj, ko je bil dolgo let kapetan nogometne enajsterice in je izbiral taktiko, ki se mu je zdela najbolj primerna, v odnosu pač do nasprotnika, ki ga je imel pred seboj. Pred snemalno kamero pa je Pele povsem drugačen človek. Točno in pozorno sled: režiserjevim navodilom, pokorava se vsakemu njegovemu migu in brez slehernega upiranja, celo brez sleherne pripombe tudi do 20-krat ponovi kako sceno in v vsem njegovem obnašanju pred kamero je očitna njegova vnema, njegova zavzetost, celo volja, da bi se kaj naučil.

Osvaldo Sampaio, ki ima izkušnje s filmskimi ljudmi, pravi, da se Pele obnaša kot pravi filmski profesionalec. «Pele sprejema vlogo zelo resno in v izvajanju navodil vnaša vanje vso svojo voljo. Če bo tako nadaljeval, bo resnično postal eden najboljših brazilskih umetnikov. Igralskega talenta mu ne primanjkuje. Pred kamero je zelo naraven in zares prijetno je z njim delati. Prepričan sem, da bo tudi v filmu doživel velik uspeh, kot ga je doživel v nogometu.»

Rekli smo že enkrat, da bi navdušenje režiserja, ki s Pelejem snema film o uporu brazilskih sužnjev, moglo pomeniti tudi le reklamo za film, ko bo prišel pred občinstvo. Zato jemljemo režiserjeve izjave z določeno previdnostjo, hkrati pa vendarle želimo, da bi se Pele resnično uveljavil.

In zakaj bi se ne, saj je na nogometnih igriščih, poleg svoje energije pokazal tudi svojo inteligenco in ljubezen do naloge, ki mu je bila poverjena.

Pele, ki ga vidimo na sliki, prav gotovo nima nobene zveze s Pelejem — «kraljem nogometne žoge».

PODOBA ENEGA MLAJŠIH TRŽAŠKIH SLOVENSKIH USTVARJALCEV

Edvard Zajec in njegova drzna umetnost - kompjuterska grafika

Če odpremo bogati, nad 350 strani obsegajoči katalog sedanje ze devete mednarodne grafične razstave v Ljubljani in to na straneh 96 in 97, bomo tu našli naslednja štiri imena: Lojze Spacal, Emilio Vedova, Edvard Zajec in Giuseppe Zigaina, ki, skupno s še 12 kolegi predstavljajo najboljšo italijansko sodobno grafiko na najpomembnejši in najselektivnejši tovrstni prireditvi v Evropi ter eni največjih grafičnih razstav na svetu. Odveč bi bilo na tem mestu in pri nas predstavljati Spacala, pa tudi Giuseppe Zigaina je med ljubitelji umetnosti na Tržaškem in Goriškem zelo dobro znan, saj spada med pomembna imena italijanske likovne ustvarjalnosti. O Benečanu Vedovi bi tudi ne bilo treba posebej govoriti, njegov sloves obsega že malone vso Evropo.

Kdo pa je četrti iz te skupine, ki smo jo navedli, kdo je Edvard Zajec, ki so ga organizatorji ljubljanske prireditve uvrstili med tako znana imena?

Edvard Zajec je eden mlajših tržaških ustvarjalcev, eno mlajših imen, ki pa je bolj znano drugod kot doma, ker tudi zanj vsaj delo ma velja to, kar velja za marsikaterega Tržačana v preteklosti, ki je svoje mesto ljubil in bil pripravljen mu pokloniti svoje znanje in svoje sposobnosti, pa ga je prst odklanjal in zavračal ali mu vsaj ni hotel dati, kar mu je pritikalo. Sicer pa je treba v primeru Edvarda Zajca dodati še krajše pojasnilo: Edvard Zajec se je rodil v Trstu, tu odrasel osnovno in srednjo šolo, nato pa odplul v svet, kjer je onstran Atlantika s šolanjem nadaljeval. Nato se je vrnil v naše kraje in šolanje nadaljeval v Ljubljani in ga končno dopolnil in izpopolnil spet v ZDA, kjer je dosegel najvišjo diplomo in kjer si je nato ze začel ustvarjati bodočnost pa ga je preveč površinsko življenje «novega sveta», preveč «pokopališč tehničnih odpadkov» odbijalo in posredno vsaj vzbujalo v njem upanje, da bo v svojem Trstu, ki ga je poznal v drugačni luči, našel sebi primernejše okolje, ki ga pa, žal, ni več našel, ker so se tudi v Trstu, kamor se je pred dobrim letom vrnil, že kazale zle posledice konzumne družbe. Pa še nekaj je vredno dodati, da bi pojasnili, zakaj Edvard Zajec še ni pri nas tako znan, pa je bil vendarle vključen med zgoraj omenjena pomembna imena. Edvard Zajec je eden tistih ustvarjalcev, ki odpirajo nova pota in takim ljudem ni bilo nikoli lahko.

In kakšna je nova pot, ki jo v umetnosti ubira Edvard Zajec?

Težko je na kratko in hkrati vsakomur razumljivo povedati, kaj skuša Zajec s svojimi deli in o svojih delih povedati. Bolj kot to nam njegove intencije obrazložijo načela, s katerih v svojem ustvarjanju izhaja. Umetnik — pravi Zajec — naj preneha biti nekakšna primadona in naj stopi s svojega Olimpa med navadne, preproste smrtnike, kajti njegovo ustvarjanje ni nekaj vzvišenega, od življenja ločenega, pač pa le del življenja, skupnega življenja, ki se izraža tudi v tehniki, tehnologiji, znanosti, skratka v vsem, kar se smatra za ustvarjalnost. Platno in olje je v sodobnem svetu premalo. Iz tega more priti le nekaj statičnega, enkratnega, vtem ko je življenje živo, dinamično. In slika, kot izraz življenja, ustvarjalnosti, ne more in ne sme biti nekaj statičnega, pač pa jo sestavlja več komponent in to realnost moremo uresničiti ali vsaj prikazati s pomočjo različnih relacij in komponent. Če bi z oljem in platnom hoteli doseči to, bi bilo potrebnih na stotine slik, za vsak premik, za vsak gib po ena. Ker je to nesmisel, če ne celo nemogoče, je Zajec prešel h kompjuterju, ki mu omogoča izraziti dinamiko, ki mu daje, da pride do nove dimenzije.

Ne bomo se niti spuščali v razlago, kako se s pomočjo računskega stroja loteva svojih stvaritev, ker ni le težko vse to povedati, pač pa je težko tudi razumeti. Povedali bomo raje, da sam priznava, da je ta način umetnostnega izražanja šele v začetku, prav tako priznava, da ne bo lahko strniti umetnosti, tehnike in znanosti v skupno simbiozo, ki bi ji mogli reči življenje, toda prepričan je, da je to pot, ki jo je

F. U.

(Nadaljevanje na 6. strani)

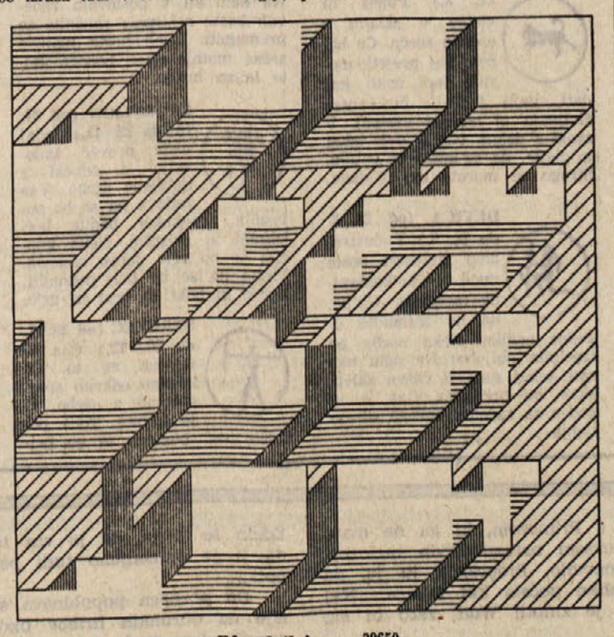

Edvard Zajec — 39650

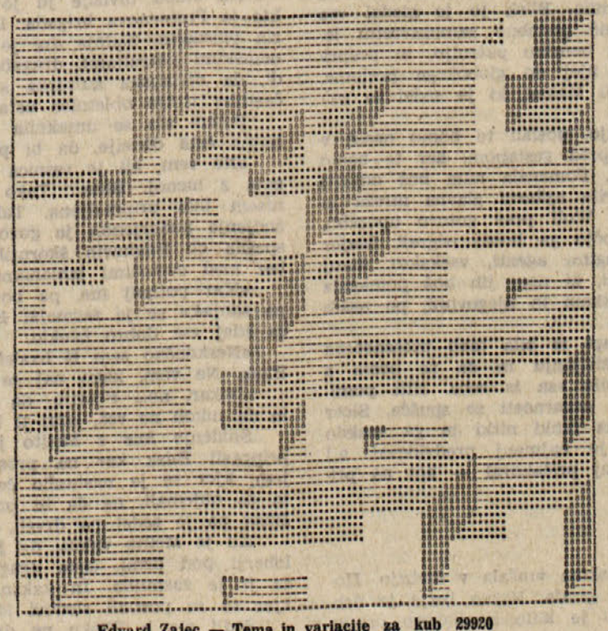

Edvard Zajec — Tema in variacije za kub 29920

Srečanje s kmetom - umetnikom Ivanom Generalićem ob 40-letnici njegovega slikarskega udejstvovanja

«Svoje najboljše slike še nisem napravil» - «Srečen bi bil, ko bi mi ne bilo treba slike prodajati» - Nekoč preprost kmet, ki se je uveljavil doma in po svetu in že prišel v enciklopedije

Srečanje z Generalićem je vedno prijetno. Sprejel nas je v svoji rojstni hiši v Hlebinah. Za dva dni je prekinil zdravljenje v Varaždinskih toplicah, da bi 4. julija prisostvoval svečani otvoritvi razstave ob 40-letnici svojega slikarskega delovanja, sprejel številne čestitke, poziral fotoreporterjem in filmskim snemalcem, bil v krogu svojih prijateljev, gostov in oboževalcev. Med temi so bili tudi veleposlaniki, vseučiliški profesorji, politični in družbeni delavci, sovaščani, celo študentje iz daljne Kalifornije.

«Vušel sam z toplic — dobesedno pravi v svojem dialektu. — Jutri se spet vrnem, toda komaj čakam, da se resnično vrnem, da grem lahko v gorice. Sv. Peter je že mimo in odšel bom v gorice, kjer bom poslušal ptice, šuštenje kostanja v cvetju in to bo za mene boljša terapija kot tista v toplicah.»

Vprašam ga, kako se počuti kot slavljenec.

«Zelo me veseli, da sem doživel ta jubilej, še veliko srečnejši pa bi bil, ko bi mi bilo sedaj dvajset let... Seveda bi ne hotel, da bi se vrnili časi, ko so me žandarji po otvoritvi moje razstave, zvezanega vodili skozi vas. Na žandarmerijski postaji so me premlatili in ko mi je začela iz nosa teči kri, so mi rekli: «Sedaj pa malaj s svojo rdečo, komunistično krvjo.» Do tedaj nisem niti vedel, kaj je komunizem. Pravili so mi, da ščuvam ljudstvo, dejansko pa sem le risal djelekovečki upor, Cigane. Privlačila me je krivica, ki je toliko tlačila reveža in čutil sem, da moram to upodobiti.»

In tako so nastale njegove slike Hlebinski halas, Rekvizicija in Pogreb Štefa Halačeka kot protest in obsodba težkega stanja podravskega podeželja v dobi med dvema vojnama. Toda ta prva tematika je kmalu odstopila mesto drugi. Namesto socialnih motivov je začel Generalić upodabljati na steklo pokrajine, posamezne like, ljudske navade. In to povečini v zimskih dneh, ko na vasi ni bilo toliko dela in ko se roke ne tresejo od utrujenosti od ročic pluga, motike ali kose.

«Najbolj mi je pri srcu tista slika, ki jo še delam. V tistih trenutkih se mi zdi, kot bi mi kdo prišepetaval: «To, to napravi.» Težko mi je reči, kako mi neka podoba dozori. Komaj jo opazim v sebi, nato si jo načrtam na papir, nato dam risbo pod steklo in začenjam nalagati na steklo barve. Moje slike so se rodile bolj v meni kot iz prirode. Počutil bi se sužnja, če bi mi prepovedali slikati.»

Danes vi ne delate več na polju, kot ste delali nekoč. Bi vi mogli živeti v mestu?

«Zelo rad imam svojega sina. On živi v Zagrebu. Ko pa preživim pri njem le eno samo noč, se mi zdi, da sem več kot mesec dni zdoma. Zjutraj ne morem ven. Ko pa sem doma, vstanem sleherno jutro ob 4 in odhajam na vrt, da gledam, kako vzhaja sonce. V mestu ne bi mogel živeti, ker bi s tem izgubil grmovje, ki se razteza po livadah, izgubil bi Dravo in tudi misel o svojem otroštvu. Vse to me spominja na otroška leta. Rad se igram z otroki, prijetno mi je, počutiti se kot otrok.»

Razen s slikarstvom, s čim se še ukvarjate?

«Trenutno skrbim za svoje golobe. Mimo slikarstva me vedno kaj poprime. Nekoč sem redil kunce in se ukvarjal z ribolovom. Iti moram na Dravo ali v Svinjarsko Gredo (gozd pri Hlebinah), da bi bil sam. Tu se po navadi skrijem za kako drevo in mirno ždim in gledam, kako ptice prinašajo mrčes svojim mladičem. Poslušam njihovo žvrgolenje. Rad bi razumel razgovor ptic...»

Da se vrnemo k vašemu slikarstvu. Na tej jubilejni razstavi ni nekaj vaših najboljših del, kot so slike z naslovom Pod hruško, Žetev, Zima na vasi, Prvi sneg, Kmečki ples, Krave na paši, Coprnica oziroma Jelenski svati. Ali razstava ne zgubi na svoji veljavi zaradi tega?

«Bolj je važna moja razvojna pot kot pa to, da je nekdo rekel, da je ta ali ona moja slika bolj kakovostna. Najboljše slike pa še vedno nisem napravil. Ne glede na to, kakšen strokovnjak je likovni kritik ali galerist, ki ocenjuje moje slike, bolj zaupam ljudstvu in njegovi sodbi, njegovi oceni.»

Mnogi zbiratelji slik prihajajo iz tujih dežel in odkupujejo od vas slike. Niso morda vaša najboljša dela izven meja Jugoslavije?

«Čeprav sem veliko slik prodal tujim zbirateljem, menim, da so najboljše slike ostale v Jugoslaviji ali v moji zbirki. Sliki Rogatega konja in Jelenske svate ne bom prodal, kajti tujcem prodati mi ne dovoli Konservatorski zavod, v Jugoslaviji pa zanju ni kupca.»

Ali je res, da neradi prodajate svoje slike?

«Srečen bi bil, če bi slik ne bil primoran prodajati in že nekajkrat sem rekel, da mi slike več pomenijo kot milijoni v banki. Kar mi v življenju največ pomeni, so moje slike. K meni prihajajo celo iz Amerike in od mene odhajajo praznih rok. V meni je več idealizma kot kapitalističnih ali trgovčevskih teženj. Najtežje mi je, sodelovati s tujimi galeristi. Dovolil bi, da moje slike potujejo po svetu, vendar bi ne hotel ostati brez njih, ker bi ostal kot ptica brez perja.»

Ivan Generalić ima danes doma okoli 35 svojih del. Že sedaj, ko je umetnik še živ, je njegovo ime prišlo v enciklopedije. Malo je jugoslovanskih umetnikov, ki bi se mogli s tem pohvaliti.

PETAR PRPIĆ

V Vili Manin v Passarianu razstava Tiepolovih umetnin

Posamezna dela so dali na razpolago muzeji z vsega sveta

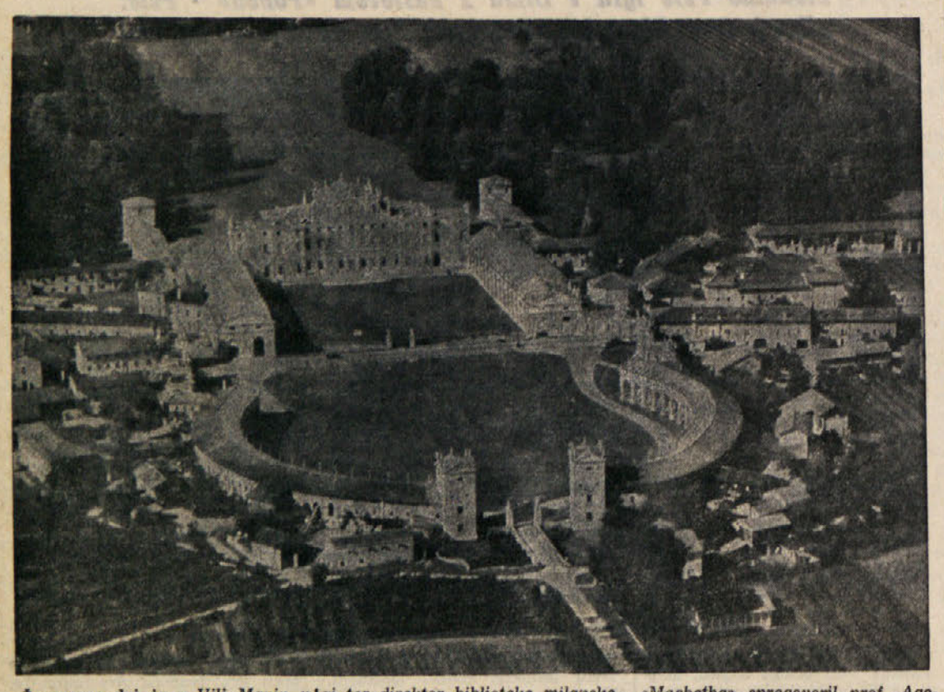

Že mesec dni je v Vili Manin v Passarianu nedaleč od Vidma zelo živo. Vedno več je ljubiteljev umetnosti, ki prihajajo sem, da si ogledajo razstavo, ki nosi naslov «Tiepolo». Na ogled občinstvu je kakih 300 del, v glavnem olj in risb, ki bodo ostale na ogled občinstvu vse do zadnjega oktobra letos. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 13. ure ter od 15. do 19. ure, ob sobotah in praznikih pa tudi od 21. do 23. ure.

V razkošni vili zadnjega beneškega doža so zbrane resnično velike likovne stvaritve, ki so jih za to priložnost dale na razpolago znane galerije z vsega sveta. Med drugim so posamezna dela dali newyorški muzej Metropolitan, nadalje chicaški, detroitski, filadelfijski, krakovski, montrealski in drugi muzeji. Nekaj del so odstopili dunajski Akademie der Bildenden Künste, Kunsthistorisches Museum ter Albertinski muzej. Dela sta odstopila tudi pariška Louvre in Petit Palais, pa tudi hamburška Kunsthalle, stuttgartska Staatsgalerie, oxfordski Ashmolean Museum, Ateneumin Taidemuseo iz Helsinkov, londonski Victoria and Albert Museum, budimpeštanski muzej, leningrajski Ermitage in drugi muzeji oziroma galerije.

Razstava, o kateri je govor, je prav gotovo dogodek leta za naše področje, za vso deželo Furlanijo-Julijsko krajino, saj nam že gornji podatki povedo, da so dela, ki so na ogled občinstvu, zbrana z malone vsega sveta. Naša dežela se na tak način skuša oddolžiti predvsem največjemu evropskemu slikarju 18. stoletja, ki je prav v Vidmu začel novo poglavje v zgodovini fresk, pa tudi ostalima dvema umetnikoma istega imena.

Macbeth v glasbi in besedi

VERONA, 24. — *Konec prihodnjega tedna, in sicer 29., 30. in 31. julija, bo v Veroni mednarodno študijsko srečanje o «Macbethu», ki ga bodo kot prvo predstavo uprizorili na letošnjem 22. shakespearskem festivalu v veronski areni. Verdijeva opera tako prvič prihaja na spored veronske letne operne sezone.*

O tem delu bosta v Veroni tudi dve «okrogli mizi». Pri eni okrogli mizi bodo razpravljali o Verdijevem, pri drugi pa o Shakespearovem «Macbethu». Pri prvi okrogli mizi bo osnovno idejo razvil prof. Guglielmo Barblan, profesor glasbene zgodovine na milanski univerzi ter direktor biblioteke milanskega konservatorija, ki ga smatrajo za enega najbolj znanih zgodovinarjev glasbe na svetu. Pri drugi okrogli mizi pa bo o literarnem delu «Macbetha» spregovoril prof. Agostino Lombardo, docent za angleško slovstva na rimski univerzi ter avtor temeljnega dela «Slovstvo o Macbethu».

Kompjuterska grafika

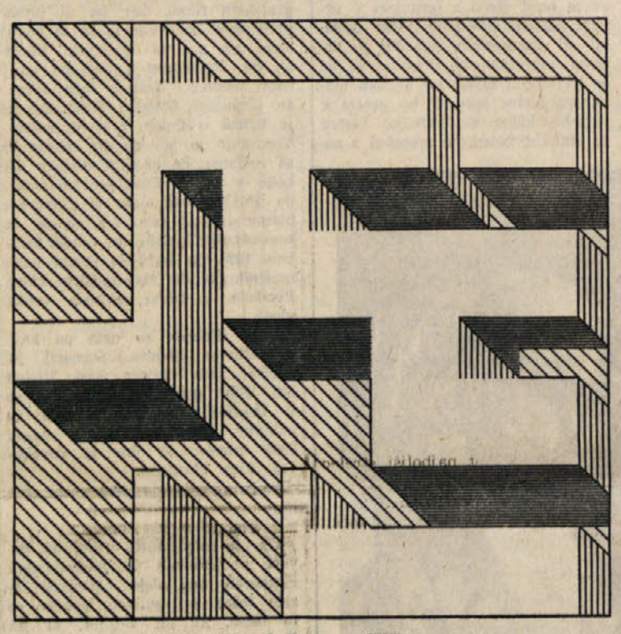

Edvard Zajec — 27353

(Nadaljevanje s 5. strani)

treba prehoditi. In ko pravi, da se je lotil kompjuterskega reševanja teh vprašanj samostojno, hkrati priznava, da se s tem ukvarjajo tudi drugi, ki so se te «smeri» lotili še pred njim, pa čeprav zanje on ni vedel.

Prepričani smo, da s tem, kar smo povedali, nismo dali niti medle slike tega, kar Edvard Zajec s svojo umetnostjo hoče in more povedati. Veliko več bi verjetno zalegel pa čeprav kratek obisk kake njegove razstave, ali ogled njegovih del ob primernem tolmačenju, kajti za njegova dela niso dovolj oči pač pa moramo vključiti tudi razum.

Rekli smo že, da Zajca kot likovnega ustvarjalca bolj poznajo drugod kot v njegovem rojstnem mestu. To bi hoteli nekoliko dopolniti ali bolje popraviti. Edvard Zajec je že razstavljal v Trstu in sicer v galeriji «La Cappella» v samem začetku lanskega leta, in ob letošnjem novem letu na veliki skupinski razstavi v palači Costanzi, toda Zajec je pred tem in med tem razstavljal že na IV. beograjskem trienalu jugoslovanske likovne umetnosti v poletju 1970, na mednarodni razstavi grafike v Seatlu v ZDA leta 1968, istega leta na majski razstavi v Clevelandu, kjer je dobil prvo nagrado, v Galerie De Mangelgang Groningen v Amsterdamu letos januarja in februarja, v lanskem decembru na kolektivni razstavi v Zagrebu z naslovom «Kompjuteri i vizuelna istraživanja» sedaj, kot smo že rekli, v Ljubljani na mednarodni grafični razstavi in še drugod, koder povsod s svojimi deli vzbuja pozornost.

Ko smo se te dni pomenkovali z njim in sprožili tudi vprašanje o njegovih načrtih za bodočnost, kajti Zajec ima komaj dobrih 30 let, je njegova zgovornost obnemela. V začetku smo namreč rekli, da se je vrnil v Trst z velikimi in lepimi upi, pa se mu je rojstno mesto izneverilo. Pri njegovih letih in obveznostih pa človek ne more več živeti «iz rok v usta», to je od priložnostnih zaslužkov. Moral bi dobiti primerno zaposlitev, da bi se mogel v svojo ustvarjalnost poglabljati, kajti sicer bo moral ponovno vzeti v roke potni list. In to bi bilo zares škoda.

HERCEGOVCU ISMETU SE JE ZAČELO ZATIKATI PRI VOJAKIH...

Niso imeli primerne uniforme pa tudi ne postelje za njega

Neprijetno srečanje s šoferjem - S topovsko cevjo na hrib - Na dubrovniškem Stradunu

«Ne vem, kako sem močan — pravi diplomirani ekonomist Ismet Čatović iz Trebinja — v vseh svojih 29 letih nisem nikoli sistematično preizkušal svojih moči, nikoli se nisem niti pošteno pretepal. Pravzaprav so me v času, ko sem bil še študent v Sarajevu, nekajkrat postavili na raznih prireditvah za nekakšnega «vratarja» in če je včasih prišlo do kakega prepira, se je zadeva takoj pomirila, ko sem stopil zraven. Prav zares ni bilo nikomur prijetno, ko sem se v takih primerih pojavil. Svojo dolžnost sem namreč jemal zelo zelo resno. Morda je tedaj tudi kdo okusil mojo pest, pa ne hudo...»

Ismet je rastel kot vsi otroci iz soseščine, toda že v svojem 13. in 14. letu se je začel ločevati od ostalih vrstnikov po svojem fizičnem razvoju. Fant je rastel tako rekoč vidno in ko je trener trebinskega plavalnega kluba dobil Ismeta na trening, je bil presrečen. Tako močan, dolgorok, prava gora mišic je Ismet zaplaval kot torpedo. Toda Ismetova mati je sinu prepovedala posečati plavalni klub in ukvarjati se s plavalnim športom. «Izberi si katerikoli drug šport, v vodo ne boš hodil,» mu je zabičala.

Toda Ismet ni hotel prebirati športne discipline. Časa je dovolj, si je pravil in le od časa do časa se je udeležil kake tekme. In zmagal.

«Kot študent v Sarajevu — pravi Ismet — nisem imel težav. Učil sem se, ker sem hotel fakulteto končati v štirih letih. To mi je tudi uspelo, zato pa nisem imel časa za sprehode in zabavo. Šele jeseni 1967, ko sem odšel v vojsko, so se začele težave.»

Ko je Ismet prišel v Dubrovnik v vojašnico, so častniki obstali. Gledali so ga in ni jim šlo v glavo, da bo to njihov vojak. Kam naj ga spravijo, saj bo postelja prekratka; kaj naj obleče, kaj naj obuje? In tako se je začelo Ismetovo mučno življenje vojaka. Vtem ko so drugi njegovi vrstniki normalne velikosti že redno vadili, je Ismet čepel v vojašnici in — bral. Od časa do časa je sicer opravil kako delo, da bi čas hitreje mineval in da bi mu ne rekli, da je povsem odveč, toda dolga dva meseca je moral čakati, da so mu skrojili posebno njemu ustrezno uniformo, skrpali zanj dovolj velike čevlje in iz dveh postelj napravili eno. Ko pa se je prvič pojavil v uniformi na slovitem dubrovniškem Stradunu, je to bil velik dogodek. V istem trenutku se je množica sprehajalcev razdelila. Na obeh straneh slovite promenadne ulice se je ustvaril špalir. Ismet pa je korakal dalje. Dubrovčani in tudi tujci so s simpatijo spremljali in pozdravljali vojaka-velikana. Njemu. Ismetu, pa ni bilo prijetno.

Čeprav se je vedno izogibal neredom, se mu je nekoč vendarle pripetilo, da bi bil kmalu prišel v težave. Nekoč se je vračal iz mesta z bratom Zaimom, ki je od njega veliko nižji, visok «komaj» 180 cm, medtem ko meri on v višino 206 cm. Vtem ko sta po cesti mirno hodila in se pomenkovala, je pridrvel mimo njiju tovornjak. Šofer se ni zmenil za to, da se je bila pravkar ulila ploha in da je bilo na ulicah in cestah veliko mlak. Z naglo vožnjo je oškropil Zaima. Ta je ostro reagiral in ozmerjal šoferja. Šofer je naglo zavrl in se obrnil k Zaimu: «Fante, kaj pa kričiš?» Vprašanje ni bilo vprašanje mirnega, razsodnega človeka, ker je ihtavo dodal: «Če sem te malo poškropil, še nisi utonil.» Vtem pa je stopil korak naprej Ismet, ki je šoferju v brk zabrusil, naj ne kriči, naj bo miren, kajti sicer da bo imel opraviti z njim. Šofer se je sicer skušal oprostiti, toda Ismet se je bil že razjezil, prijel šoferja, ga dvignil visoko v zrak in odnesel k bližnji reki. Šofer ni utegnil niti odgovoriti, ko ga je Ismet že pomočil v vodi in ga tako mokrega prinesel spet do kamiona. Ismetovo početje sicer ni bilo kdove kako zgledno, vendar šofer ni reagiral. Stopil je v kabino in jo odkuril.

«Spominjam se tudi nekega topa, ko sem še bil vojak — pravi Ismet. — Morali smo ga razstaviti

Ismet za svojim «komaj» en meter 80 cm visokim bratom. Zaradi primerjave si oglejmo Ismetovo roko na bratovih prsih.

na dele in ga prinesti na grič. Častniki so merili čas, kdaj bomo prenesli dele na hrib in jih spet sestavili. «Jaz bom odnesel cev, pa naj se zgodi, kar hoče» — sem rekel, pograbil cev in se pognal z njo v breg. In top smo «na koti» sestavili pred določenim časom. Šele pozneje sem zvedel, da je cev tehtala 105 kg. In verjemite mi, da tega nisem čutil. Veselo pa sem se nasmejal, ko so mi zaradi tega dali sedem dni nagradnega dopusta. Vse moje «osebno» orožje je bila v vojski — strojnica, ker so vsi prišli do sklepa, da je puška zame — smešno majhna. Pravzaprav je nisem mogel niti držati. Kadar puškino kopito naslonim na ramo, ne morem pritisniti petelina, ker je puška za mojo roko prekratka. Zame prav gotovo ne bodo delali še posebne puške...»

Tako je bilo v vojski, toda tudi na svojem domu pri Pridvorcih pri Trebinju je moral Ismet marsikaj preurediti. Vsa vrata je moral predelati, kajti sicer se je moral pripogibati, ko je šel iz enega prostora v drugega. Tudi posteljo si je moral podaljšati. Prav tako je z obleko, kajti niti govora ni, da bi mogel kupiti že narejeno obleko; tudi perilo mu morajo delati po meri. Zato naroča hkrati po deset srajc ali deset kosov kakega drugega perila. Čevlje mu dela neki mojster v Trebinju. In sicer številko 52. Sicer pa bomo dali naslednje podatke, ki nam bodo prikazali njegove «dimenzije»: visok je, kot smo rekli, 206 cm, tehta 140 kg, njegova pest, kadar jo stisne, meri 44 cm, njegov pedenj je dolg 37 cm.

Sedaj nastaja za Ismeta nova težava. Doslej mu je še kolikor toliko dobro služilo motorno kolo. Nekoliko zaradi teže, nekoliko na račun let pa je začelo motorno kolo hropsti. Ismet pravi, da bi si sedaj kupil avtomobil, toda za večje vozilo nima denarja, v manjše vozilo pa ne bi zlezel. Z manjšim njemu dostopnim vozilom pa se ne more napraviti to, kar so naredili z vojaško posteljo, ki so mu jo po meri podaljšali. Zato Ismet pravi, da se boji, da bo še dolgo ostal «pri pehoti», kajti edino «mercedes» mu je še kolikor toliko po meri, «mercedes» podjetja, v katerem je zaposlen.

KRIŽANKA

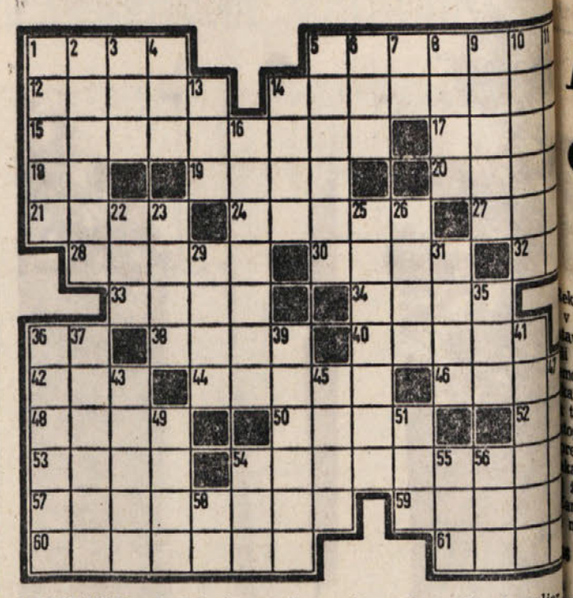

VODORAVNO: 1. del obraza, 5. zastornica, 12. risana zgodba s kratkim besedilom, 14. kanadski polotok, 15. široko obročno krilo, ki je bilo nekdaj zelo v modi, 17. vodna žival, 18. osebni zaimek, 19. sijaj, blišč, 20. pritisk 21. ime Marxa, 24. trava druge košnje, 27. ime ruske balerine Pavlove, 28. vrsta zofe, 30. živec, 32. začetnici izumitelja dinamita, 33. italijanski zunanji minister (Aldo), 34. majhen plug, 36. avtomobilska oznaka Kopra, 38. stih, 40. tekoča prikuha, 42. plačilo na račun, predujem, 44. sprejemnica, 46. pijača, ki vsebuje kofein, 48. ime slovenskega igralca Sotlarja, 50. veliko jezero v azijskem delu SZ, 52. glavni števnik, 53. Ober, 54. privrženec stalinskih teoretičnih postavk in metod, 57. iranska pokrajina ob Perzijskem zalivu, 59. osvežujoča pijača za vroče dni, 60. demon maščevanja v starogrški tragediji, 61. naslovni junak Shakespearove tragedije.

NAVPIČNO: 1. ubežnik pred Turki, 2. majhna ptica pevka, imenovana tudi kraljiček, 3. glavni števnik, 4. departma in reka v vzhodni Franciji, 5. živahen ples v pariških zabaviščih, 5. ime izraelskega zunanjega ministra Ebana, 7. enaki čeki, 8. del stopala, 9. polepšana podoba vaškega življenja, 10. velika soba, 11. gorovje v zahodni Burmi, 13. zemeljski tečaj, 14. del knjige, 16. glavna ženska vloga v Verdijevem «Trubadurju», 22. glavno mesto evropske države, 23. mesto v zahodni Ukrajini, 25. tovarniško ime za uspavalo barbital, 26. ime armenskega skladatelja Hačaturjana, 29. grški bog divjega vojskovanja, 31. kompozicija vagonov, 35. pritok Volge, 36. skrivnostni židovski nauk iz srednjega veka, 37. gorski prelaz, 39. dragulja[illegible] sveta knjiga starih Perzijce[illegible] vsebuje Zaratustrov nauk, 43. [illegible] gorepa južnoameriška papiga, [illegible] veliko alžirsko pristanišče, 47. [illegible] fonična suita Rimskega Kors[illegible] 49. izraz pri pokerju (tri [illegible] močne karte v eni roki), 51. [illegible] metrijska oblika, 54. število [illegible] ma ničlama, 55. kamboški [illegible] mier (Lon), 56. vzdevek am[illegible] ga generala in nekdanjega [illegible] sednika ZDA Eisenhowerja, 58. [illegible] tomobilska oznaka Splita.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Maksim, 7. [illegible] kon, 13. Eneida, 14. Mariana, [illegible] stalo, 16. pora, 17. let, 18. [illegible] 19. Marolt, 21. Ir, 22. Ore[illegible] Minsk, 24. rola, 26. Antilje, [illegible] Karl, 29. Ono, 30. ton, 31. [illegible] 33. amoniak, 37. Kunc, 38. [illegible] 39. bat, 41. at, 42. Abdera, [illegible] poni, 45. mik, 47. Lena, 48. [illegible] 49. enakost, 51. marmor, 53. [illegible] paka, 53. altana.

Sedem pitonov ubitih v farmi

BEIRA, 24. — V neki farmi [illegible] Mozambiku so danes delavci [illegible] sedem pitonov, od katerih je [illegible] daljši meril osem metrov. [illegible] dar farme je v zadnjem času [illegible] kril, da so njegove ovce skriv[illegible] no izginjale. Zato je dal [illegible] cem nalogo naj iztaknejo kač[illegible] naj jih pobijejo. Mrhovine [illegible] tonov so do zadnjega kotička [illegible] polnila velik tovornjak.

HOROSKOP

Veljaven od 25. do 31. julija 1971

OVEN (od 21. 3. do 20. 3.) Prišlo bo do nesporazumov zaradi ljubosumja. Bodite mirni in potrpežljivi ter ne pozabite, da je potrebno obojestransko spoštovanje. Na delu boste dobro pričeli, samo v sodbah se ne smete prenagliti. Boste precej živčni, zato se zdravite z vitamini.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Vaši čustveni odnosi se bodo končno uredili. Z ljubljeno osebo boste okrepili vezi. Prejeli boste zanimivo pismo. Ne smete biti v skrbeh za lastne poklicne pobude in za pobude svojih prijateljev in izogibajte se velike gneče.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) V čustvenem življenju boste preživljali kočljivo razdobje. Neka oseba vas bo spravila s svojo očarljivostjo v zadrego. Poslovne zadeve bodo naravnost cvetele, paziti pa se je treba pred tekmeci. Bolela vas bodo jetra in zato se boste morali držati diete.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) V čustvenih zadevah se izognite vmešavanju sorodnikov in znancev. Utegnili bi vam povzročati hude ovire. Na delu morate paziti, ker vsi ne bodo tako energični in sposobni, kot ste vi. Bodite previdni pri vožnji z avtomobilom.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ponos ni vedno v skladu z osebno srečo. Če hočete kaj prejeti, morate tudi znati kaj dati, kajti tudi v čustvenem življenju ni ničesar zastonj. V zvezi z delom vas pridejo iskat in glejte, da se odzovete vabilu. Strogo se morate držati diete.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) V čustvenem življenju boste imeli bolj konkretne možnosti. Glejte, da ne zamudite ugodne prilike. Neka oseba bo izpolnila obljubo. Na delu morate takoj sprejeti važen sklep, sicer bo prepozno. Čas je ugoden za začetek novega zdravljenja.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ako pride z ljubljeno osebo do nesporazumov, boste tega sami krivi. Predvsem morate bolj brzdati svoj jezik. Na delu ali v poslovnih zadevah boste nestrpni; skušajte se premagati. Imeli boste manjše srčne motnje zlasti ponoči. Jejte lahko hrano.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Sedaj niste preveč zadovoljni z odnosi z ljubljeno osebo. Vsa zadeva pa se bo pojasnila. Vsekakor bodite bolj iskreni in prisrčni. Neka kupčija se bo zelo dobro obnesla. Treba pa se bo bolj potruditi. Dobro si pokrijte prsi in grlo.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Čas je ugoden za to, da končno odkrito spregovorite z osebo, ki jo ljubite. Toda pokažite več poguma in ne pritegnite v stvar nobenega sorodnika. Na delu boste imeli sl[illegible] nosti, vendar vam bodo izbolš[illegible] šali plačo. Ne pretiravajte vs[illegible] ke lažje bolečine.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) V lju[illegible] bezenskih zadevah nikoli ne smete re[illegible] či zadnje besede, kajti čustva so spre[illegible] menljiva. Ne zaupajte preve[illegible] priložnostnim znancem. Na de[illegible] lu se boste srečali s simpati[illegible] nimi ljudmi, ki vam bodo po[illegible] magali. Zdravstveno se ne bo[illegible] ste počutili najbolje.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Nek[illegible] težave v zvezi z dru[illegible] žinskim življenjem bo[illegible] treba premagati z do[illegible] kajšnjo diplomacijo. Prevelika iskrenost je včasih škodljiva. Na delu vas bo sku[illegible] šal nekdo prelisičiti, kar pa mu ne bo uspelo. Imeli boste nekoliko vročine, toda si boste kmalu opomogli.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V zvezi s čustvenim življenjem boste srečali zani[illegible] mive ljudi. Utegnete pa vas marsikaj spraviti tudi v zadrego. S so[illegible] delavci se boste morali večkrat spoprijeti zaradi njihove nesposobnosti. Pri jedi in pijači morate biti bolj zmerni.

TONE SVETINA

UKANA

140.

DRUGA KNJIGA

«Kaj boste storili z menoj?»

«Nisem sodnik. Ne vem. To ni v mojih rokah. Pomembno je, da se načelnik zanima zate. Ugotoviti morajo, kaj si zagrešila in koliko si nam škodovala.»

«Ničesar nisem napravila, Blisk. Samo verovala sem napačno. Milijoni ljudi so v zmoti. Zato je vojna. Vprašujem se, ali bo pravico in resnico razodelo nebo ali sila močnejših.»

«Razodela se bo sama, skozi vest ljudi, o tem sem prepričan, kakor tudi o tem, da je v ljudeh več dobrega kot slabega. Besedo sem zastavil zate. Ne razočaraj me in povej, če leži na tvoji vesti krivda krvi, ker bodo vse preiskali. Ne bi rad ponovno igral naivneža in izpostavljal še samega sebe.»

«Kako naj te prepričam, da imam mirno vest. Še preden sem sprejela prvo nalogo, sem se jim izneverila, ko sem prikrila tebe. Po njihovem zakonu bi bila za to odgovarjala z življenjem. Ne pozabi, da sem bila speči agent. V protipartizanski voz me je vpregel Wolf, ker bi bila sicer zavoljo znanja angleščine delala v uradu za dešifriranje. Če bi mi bili to povedali vnaprej, prav gotovo ne bi bila privolila.»

Pogovarjala sta se ves dopoldan in do mrvice premlela vse iz njenega življenja. Led nezaupanja, ki je sprva še oklepal Bliska, se je stalil.

Šele proti koncu pogovora ji je povedal, da je Melita prišla k partizanom in da so mamo zaprli Nemci. Razveselila in razžalostila se je hkrati.

«Melita je dobra. Njo je vleklo sem, ko se nama z mamo še sanjalo ni, kaj je prav. Šla je svojo pot, vztrajala je. Prosim te, Blisk, ne nadlegujte je zavoljo mene.»

«To bo odvisno tudi od tebe. Upaj! Lahko se zgodi čudež, da jo boš izvozila, če si rojena pod srečno zvezdo,» je dejal Blisk, preden sta se razšla.

Ko je odšel, se ji je zdelo, da se je razsvetlilo nebo, da se je je zemlja usmilila. Vrgla se je na slamo v kotu celice in se od veselja zjokala. Pozno v noč je razmišljala, kakšne načrte imajo z njo, in primerjala se je z orehovo lupino, ki jo premetava morje. Skušala bo vzdržati in napraviti vse, kar bodo hoteli — ne zavoljo sebe, temveč zavoljo Melite in Bliska in Primoža. Kaj pa mati? Na to vprašanje si ni znala odgovoriti. Le to je vedela, da jo ima Wolf za talca. Če se je spomnila nanj, ji je bilo spet grenko pri srcu.

Naslednjega dne je prišel ponjo Blisk in jo odpeljal k šefu.

Maks ji je brez uvoda dejal:

«Običajno kaznujemo agente gestapa z ustrelitvijo. Takšen je vojni zakon za vohune v vseh vojskah sveta. Pri tebi bi napravili izjemo, če bi izpolnila pogoje, ki so v skladu z našimi težnjami. Preverili smo, da si nisi omadeževala rok s krvjo in da nam nisi škodovala. Obstoji nekaj možnosti za tvoje nadaljnje delovanje. Uporabili bi te proti njim, zlasti proti majorju Wolfu. Vrnila bi se v dolino in se javila Nemcem kot pobegla jetnica. Izgovorila bi se, da te je izdal Blaj in te rešil Blisk zaradi sestre. Omrežila bi Wolfa in speljala nekaj, kar je namenil nam, proti njim.»

Ves čas, ko je razlagal svoj predlog, je hodil sem in tja po sobi. Ana je gledala zdaj njega, zdaj spet Bliska, ki je sedel v kotu, kot bi ondi iskala pomoči. Ko je šef končal in jo pogledal, je dejala odločno:

«Zame je ta predlog nesprejemljiv. Raje v smrt kot še enkrat pred oči majorja Wolfa!»

Povedala jima je, kako je s Primožem, ki ga ne mara razočarati. Wolfu je ušla iz povsem nerazumljivih razlogov, kar se verjetno ne bi več ponovilo. Prepričala ju je, da ni ženska tiste sorte, ki bi lahko počela kaj takega... Naj se ne zmotita o njej, kot se je zmotil Wolf, zato bi šla rajši v četo ali v bolnišnico.

Maks in Blisk sta se umaknila v drug prostor in se posvetovala. Kmalu sta se vrnila. Blisk jo je gledal vso skrušeno in objokano, prav nič podobno samozavestni lepotici, ki je igraje opravila z nemško patruljo, in prepričan je bil, da je prišlo pri njej do globokega preloma. Prižgal je cigareto in prisluhnil Maksu, ki je sedel za mizo in dejal:

«Upoštevali bomo tvojo željo, poslali te bomo nazaj v četo. Tam boš najbolj varna pred gestapom, ker te bomo obkrožili z zanesljivimi ljudmi. Pomagala nam boš odkriti agenta Alfo. Zdaj, ko je razkrita njihova glavna mreža in likvidiran Hrast, ga bo major Wolf prav gotovo uporabil, ko te bo iskal. S tvojo pomočjo ga bomo izigrali. Major Wolf te bo iskal tudi z drugimi agenti, vsekakor manj spretnimi in manj pomembnimi, ki nam jih boš pomagala uničiti. Delala boš samo z Bliskom in njegovimi, po naših navodilih.»

Vse je privolila. V prvi sapi je bila tako presenečena ob misli, da bo ostala pri življenju in da se bosta s Primožem spet sešla, da je bila vsa iz sebe. Niti pomislila ni na to, v kakšne nore nevarnosti se spušča. Sicer pa je življenje prav povsod na tanki nitki in ga vsakdo lahko zaigra tudi tam. kjer je najmanj predvideval, ali pa ga ohrani, ko je to najmanj pričakoval — kot na primer zdaj ona.

3.

Naslednjega dne se je z Bliskom vračala v divizijo. Hodila sta po pobočju ozelenelega gozda. Nežno listje je drhtelo v sončni luči, na obronkih je kilo živobarvno cvetje. Zdelo se ji je, da je vsa ta lepota sveta namenjena n[illegible] da ji je namenjeno tudi petje ptic in žuborenje voda [illegible] poti...

Do poznega popoldneva sta hodila proti položajem d[illegible] zije na obronkih hribov okoli cerkljanskega kotla. Na [illegible] znanih domačijah sta se ustavila in odžejala.

Na štabu divizije ju je sprejel Dule in jima povedal [illegible] kje je Prešernova brigada. Divizija, je dejal, počiva na [illegible] rih položajih. Zadnje dni je prišlo le do majhnih prask[illegible] nemškimi patruljami, drugače pa je mirno. Zvedela sta [illegible] di, da divizijska kulturna skupina pripravlja miting v [illegible] častitev tretje obletnice ustanovitve OF.

Potem sta se umaknila v zaselek, kjer je taborila [illegible] ščitna četa divizije, da bi poiskala Melito.

«Ne vem, ali je resnica ali so samo sanje, kar se [illegible] gaja z menoj, Blisk... Tako nenadoma je prišlo, prav [illegible] nisem bila pripravljena. Tako se mi zdi, ko da mi [illegible] življenje podarjeno,» je govorila Ana in z drobnimi kor[illegible] spešila ob Bliskovih škornjih po strmem kolovozu nav[illegible] ber med cvetočimi jablanami.

«Kar potipaj me, pa boš videla, da nisem duh in [illegible] ne sanjaš,» se je zasmejal Blisk, zadovoljen, da se je sv[illegible] za zdaj vse dobro izteklo.

«Neskončno sem ti hvaležna za vse, kar si storil zan[illegible] Blisk. Ne vem, kako naj se ti zahvalim.»

«Nikar, no... Pravijo, da čez sedem let vse prav pri[illegible] in da nikoli ne veš, kdaj ti kdo lahko koristi ali pa škod[illegible]

Snidenje Ane z Melito je bilo presenečenje, ki ga [illegible] pripravil Blisk kar na prostem, za gospodarskim poslo[illegible] jem, kjer se je nastanilo četno poveljstvo. Obe sta jok[illegible] in se objemali, ne da bi prišli do besede. Gledali sta [illegible] Blisk pa je sedel na drveh, kadil in se zadovoljno sme[illegible]

Ko je Melita videla, da je Ana shujšala, s temnimi k[illegible] lobarji pod očmi, čisto druga, kot je bila odšla z dom[illegible] se ji je zasmilila. In kakšna je bila v tej grobi obleb[illegible] kjer so se poznali sledovi idrijske ofenzive in zapora!

Sedli sta k Blisku na drva in obujali so spomine

ATLETIKA — V SKOKU V VIŠINO NA EP

Bo Ilona Gusenbauerjeva odvzela rekord Balasevi?

Avstrijska skakalka ima le za cm slabši rezultat od Romunke Jugoslovanka Snežana Hrepevnik njuna najnevarnejša nasprotnica

rekord 191 cm, katerega je v sko- v višino 16. julija 1961 v Sofiji avila Jolanda Balas, je najsta- v današnji atletiki. S svojo močjo je takrat romunska ska- popolnoma «ohromila» napre- te panoge po svetu, po njenem topu leta 1966 pa so začeli hitro edovati rezultati mnogih drugih alk. Velikanski uspeh je bil te- že skok nad 180 cm.

animivo je primerjati 10 najbolj- na svetu po letu 1966 in danes:

Jolanda Balas (Rom.)	1961
Micheline Brown (Avstral.)	1964
Hsuan Hsiao mej (LR Kit.)	1965
Vu Fu san (LR Kit.)	1965
Trajsija Čenčik (SZ)	1963
Ceng Feng jung (LR Kit.)	1963
Robyn Woodhouse (Avstral.)	1962
Galina Dolja (SZ)	1960
Marija Faithova (ČSSR)	1966
Mildred McDaniel (ZDA)	1966

Jolanda Balas (Rom.)	1961
Ilona Gusenbauer (Avstri.)	1971
Rita Schmidt (NDR)	1968
Antonina Lazarjeva (SZ)	1970
Snežana Hrepevnik (Jug.)	1971
Milosl. Huebnerova (ČSSR)	1970
Cornelia Popescu (Rom.)	1970
Magdlona Komka (Madž.)	1970
Robyn Woodhouse (Avstral.)	1964
Debbie Briil (Kanada)	1970

napredek je več kot očiten! V krepitev temu govori tudi dej- o, da so bili rezultati leta 1966 po 4 leta stari, današnji pa so raj vsi iz letošnje, lanske ali edanske sezone.

Danes, malo pred začetkom 10. ropskega prvenstva, je že legen- rekord Jolande Balas torej v resni nevarnosti

Kot smo videli na lestvici, se je strija Ilona Gusenbauer romun- skakalki približala na samo 1 in je novi rekord na istem tek- vanju tudi le za malo zgrešila.

Ilona Gusenbauer je že zelo znano na atletskem «trgu». Skače v «fosbury» in je lani v krog boljših prodrla kot meteor ob ki evropskega prvenstva v dvo- ih na Dunaju. Osvojila je na- z izredno višino 188 cm. Med poletno sezono je nato dosegla največ 185 cm. Letos je začela bolj skromno zaradi poškodbe in na evropskem prvenstvu v dvoranah v Sofiji niti ni nastopila. K nekdanji slavi pa se je kmalu vrnila in v začetku junija je med peterobojem — na katerem je sicer nastopala samo simbolično — v tretjem poskusu dosegla kar 190 cm

Ilona Gusenbauer vsekakor ni edina, ki upa na nov rekord. Prva med možnimi rekorderkami je Jugoslovanka Snežana Hrepevnik, katero mnogi označujejo kot glavno favoritinjo na bližnjem EP.

Velike možnosti ima tudi Rita Schmidt, ki je svoj najboljši rezultat 187 dosegla že leta 1968 (vendar komaj pri 18 letih) in je torej danes še vedno zelo mlada.

Vztrajno napredujejo tudi Antonina Lazarjeva, Cornelia Popescu in Magdlona Komka.

Nepričakovano so se ustavile vzhodne Nemke, ki so v letu 1968 razpolagale s celo vrsto izredno mladih skakalk med višinami 183 in 177 cm.

Tradicija je v zadnjih treh letih zahtevala, da na velikih tekmovanjih zmagujejo češke tekmovalke, pred Sovjetinjami. V Mehiki in Antenah je Miloslava Rezkova (Huebnerova) premagala sicer boljšo Antonino Lazarjevo samo zaradi hladnokrvnosti. Seveda se kaj takega lahko zgodi tudi v Helsinkih, na srečo pa so se v češko-sovjetski spopad vrinile tudi druge, «nevtralne» tekmovalke, brez posebnih predsodkov.

Povedati moramo, da je Avstrijka živčno zelo krhka, ker večinoma tekmuje brez vsake konkurence. Poleg tega pa tudi v atletsko šibki državi in skoraj v družinskem krogu (njen mož je tajnik avstrijske atletske zveze in istočasno trener). To bi lahko prineslo nasprotnicam toliko naleta, da bi premagale v Helsinkih tudi rekord Jolande Balas.

— lin —

ODBOJKA

GROSSETO, 24. — Jutri, 25. t.m. in v torek, 27. t.m., se bosta srečali v Cecini in v Grossetu mladinski odbojkarski reprezentanci Italije in Španije v okviru priprav za evropsko odbojkarsko prvenstvo, ki bo v Španiji.

KOLESARSTVO

45 belgijskih amaterskih kolesarjev je končno prispelo v Bejrut v Libanonu. Tako so zaključili izredno naporno, 4200 km dolgo potovanje od Belgije do libanonske prestolnice. Odpotovali so 2. julija in so vsak dan prevozili približno 230 km. Potovali so tudi po Jugoslaviji, kjer so se mudili štiri dni. Za svoje napore ni dobil nihče izmed njih niti beliča, nasprotno, vsak udeleženec je moral plačati približno 5.000 belgijskih frankov.

ATLETIKA — NA STADIONU GREZAR V TRSTU

PRIHODNJO NEDELJO BOROV DESETEROBOJ

Nastopili bodo tudi Borovi člani Cesar, Švab in Ruzzier

Kot običajno bo tudi letos atletski odsek Š Z Bor organiziral deseteroboj. Letošnja novost bo v tem, da bodo poleg atletov naše dežele nastopili tudi atleti Veneta.

Torej letos lahko upamo, da bomo poleg že domačih atletov, morda videli tudi atlete, ki jih poznamo le po imenu in po rezultatih.

Kaj je deseteroboj? Če povemo, da je najpopolnejša atletska disciplina prav gotovo ne zgrešimo. Vsak atlet namreč v teku dveh dni nastopi v desetih različnih panogah. To pomeni, da mora deseterobojec obvladati tehniko vseh desetih disciplin, če želi doseči dostojen končni rezultat. Panoge so (po vrstnem redu) naslednje:

100 m,
skok v daljino,
met krogle,
skok v višino,
400 m,
110 m z ovirami,
met diska,
skok s palico,
met kopja,
1500 m.

Kot je znano tvori rezultat deseteroboja število točk, ki jih atlet nabere v vseh desetih nastopih. Končna zmaga pa pripada tistemu, ki je nabral največje število točk. Pri tem pa sploh ni važno kakšno je mesto, ki ga je atlet zasedel v eni ali drugi panogi. Važen je le tehnični rezultat.

Borov ekipo sestavljajo trije mnogobojci: Cesar Vojko, Švab Dušan in Ruzzier Fabij.

Vojko Cesar je letošnji deželni prvak. Na lanskem državnem prvenstvu je zasedel 6. mesto s 6023 točkami, na začasni lestvici pa je peti v Italiji, njegov rekord pa je sedaj nad 6100 točk. Panoge, v katerih pridobi največ točk, so skok s palico, met kopja, 110 m z zaprekami in skok v daljino. Slabše discipline so zanj 400 m in 1500 m.

Dušan Švab raje tekmuje na progi 400 m z zaprekami. V prejšnjih letih je dosegel že pomembne uspehe tudi v deseteroboju. Pred dvema letoma je zasedel drugo mesto na deželnem prvenstvu, letos pa je bil četrti. Njegov rekord znaša nad 4800 točk. Lahko bi prav na prihodnjem tekmovanju popravil svoj rekord in premagal «zid» 5000 točk. Njegove najboljše panoge so teki in skoki, peša pa v metih in v skoku s palico.

Fabij Ruzzier je edini naš mladinec, ki se ukvarja z mnogoboji. Do sedaj je tekmoval le na enem deseteroboju. Lahko bi rekli da je na isti ravni v vseh panogah, v glavnem pa mu manjka le izkušenost.

Od ostalih deželnih ekip naj omenimo še državnega prvaka Rossettija, ki nastopa za videmski Libertas in Tržačana Tassinija. Tudi on ima rekord nad 6000 točk.

Z. P.

ŠPORT, KI GA GOJE SAMO V BERNSKEM OBERLANDU

Poleti z baloni preko Alp so vedno bolj privlačni

Prijazno švicarsko turistično mestece Murren je že devet let, vsako poletje, prizorišče dokaj nenavadnega tekmovanja: pod nebo se spuščajo veliki baloni, pod katerimi bingljajo posebni koši s posadko. V času, ko režejo naše nebo nadzvočna letala in se človek spušča že v vesolje, zbuja to tekmovanje seveda veliko pozornost.

Tekmovanje z baloni na področju Alp ima že stare tradicije. Že 2. septembra 1849 je Francisque Arban prvič preletel to evropsko gorovje. Toda to se je zgodilo proti njegovi volji. Dvignil se je namreč s svojim balonom v Marseillu, da bi poletel preko Provansalije, toda veter je nenadoma obrnil smer pihanja in pogumni zrakoplovec je naslednjega dne ponoči ob 3.40 pristal v bližini Turina. Arban se je kmalu nato smrtno ponesrečil: pri nekem poletu ga je zaneslo nad Sredozemlje, kjer je v morju izginila za njim vsaka sled.

V naslednjih letih je postalo preletavanje Alp z baloni bolj načrtno. Leta 1906 sta Italijana Usuelli in Crespi prvič preletela Mont Blanc. Dve leti kasneje se je posadka v gondoli balona zibala nad Monte Roso, leta 1910 pa si je celo baron Rotschild privoščil polet preko Cervina.

Sedanje polete prireja od leta 1962 švicarsko društvo, ki nosi ime pogumnega letalca z baloni, Edwarda Schweitzerja-Spelterinija. Sedanja tekmovanja potekajo po določenem pravilniku. Sicer ni tako pomembno, kako daleč in visoko posadka poleti, niti koliko časa je v zraku, ampak odloča spretnost pilota pri vodenju in pristajanju balona. Ko se tekmovalec dvigne v zrak, namreč ne ve, kam ga bo veter nesel, in seveda tudi ne, kje bo pristal. Zato načrtov za potovanje ni mogoče delati. Tekmovalec mora vse improvizirati in pokazati pri tem vso svojo spretnost, da privede svoj zrakoplov zopet varno na zemljo, kar se seveda vedno ne posreči. Še vedno se namreč dogaja, da plača ta ali ona posadka svojo strast do brezšumnega letenja z glavo, vendar pa so taki dogodki dokaj redki.

Poleti z baloni seveda niso dovoljeni povsod, saj bi precej ovirali dokaj gosti letalski promet. Danes je za tovrstno letenje odprto le področje bernskega Oberlanda. Tam se vsako poletje zberejo ne le množice gledalcev, ampak tudi presenetljivo veliko število tekmovalcev. To število preseneča zlasti zato, ker je to dokaj drag šport, ki ne zahteva le spretnosti in poguma, ampak tudi mnogo denarja. Posamezni baloni stanejo celo več kot turistična letala in je treba zanje odšteti lepo vsoto milijonov lir.

Kljub temu pa se zbero na tem tekmovanju zrakoplovci iz Italije, iz Francije, Nemčije, Anglije, Švice, Avstrije, Nizozemske in Amerike, v zadnjih letih pa tudi iz Belgije, Norveške, Japonske, Kanade in Danske.

Organizatorji seveda dovolijo startati le preskušenim pilotom. Novinci se lahko le pridružijo kot posamezniki tej ali oni že uveljavljeni posadki, pa še to le v omejenem številu, vsako leto le od šest do osem. Šele ko se od starejših udeležencev tega tekmovanja nauče vseh zrakoplovskih veščin, lahko prosijo v naslednjih letih tudi sami za start z lastnim balonom.

Poleti preko Alp z balonom v višinah nad 4000 metrov so vsekakor izredno doživetje. To potrjuje tudi ugotovitev, da je tekmovalcev vsako leto več, da je v zraku vsako leto večja «gneča», čeprav vedno varnejši baloni in izpopolnjene gondole zahtevajo vedno večje stroške.

TENIS

LOUISVILLE, 24. — Jugoslovan Nikola Pilič se je uvrstil v polfinale teniškega turnirja v Kentucky-ju. Včeraj je premagal Avstralca Roya Emersona z 2:1, v setih pa s 6:2, 4:6 in 6:3.

Ostali izidi so naslednji:
Drysdale (Južna Afr.) — Ralston (ZDA) 3:6, 6:3 in 6:3
Ruffels (Avstralija) — El Šaffej (Eg.) 7:6, 5:7 in 7:5
Okker (Niz.) — Alexander (Avstralija) 6:1, 4:6 in 6:3

V polfinalu se bo Pilič srečal z Okkerjem, Drysdale pa z Ruffelsom.

* * *

Mladi Čehoslovak Jan Kodeš je drugič zaporedoma osvojil francosko mednarodno teniško prvenstvo. Pred njim se je to posrečilo naslednjim igralcem: Franku Parkerju (ZDA), Jaroslavu Drobnyju (Češkoslovaška), Tonyju Trabertu (ZDA) in Italijanu Nicoli Pietrangeliju. Kodešu se obeta velika bodočnost, saj je mladi Čehoslovak na zemljenih igriščih skoraj nepremagljiv.

Tega se je zavedel tudi Lamar Hunt, lastnik mednarodne profesionalne ekipe WCT. Teksaški milijarder je izjavil, da bi rad dobil Kodeša v svojo ekipo.

Z zmago v Parizu je Kodeš zaslužil 10.000 dolarjev, več kot 6 milijonov lir. To vsoto je Kodeš prejel osebno, medtem ko jo je lani prejela češkoslovaška teniška zveza.

Švicarsko mestece Murren je postalo pravo svetovno središče za tekmovanja v poletih z baloni.

KOŠARKA

V Scauriju se je zaključil 4. mednarodni košarkarski turnir. Zmagala je McGregorjeva ekipa Gillette.

Rezultati zadnjega dne so bili naslednji:
Gillette — Partenope 93:85 (40:40)
Češkoslovaška — Pettazzoni 110:105 (55:52)

Gillette je z zmago nad Partenope osvojil tudi turnir. Tekma med McGregorjevo ekipo in neapeljsko peterko Partenope je bila zelo uravnovešena. Šele v zadnjih minutah so Amerikanci strli močan odpor Italijanov in so tudi zmagali.

Drugo mesto na končni lestvici je zasedla češkoslovaška državna reprezentanca.

Amerikanec Franklin je prejel posebno nagrado kot najboljši strelec turnirja z 89 točkami.

KONČNA LESTVICA:

Gillette	6 točk
Češkoslovaška	4 točke
Partenope	2 točki
Pettazzoni	0 točk

* * *

V Zadru trenira zahodnonemška košarkarska reprezentanca V soboto bo domača ekipa Zadra odigrala prijateljsko srečanje z nemško reprezentanco. V vrstah Zadra bo nastopal tudi Ćosič. Ob tej priliki bo za zadrsko ekipo igral tudi Beograjčan Kotarac.

ALPINIZEM

Štirje italijanski alpinisti so preplezali novo smer na Ortles v osrednjih Alpah. Pot, ki so jo v 4 urah preplezali, je dolga samo 150 m, vendar je 5. in 6. težavnostne stopnje. Za vzpon so alpinisti uporabili 10 klinov, polovico pa so jih morali pustiti v steni.

UNIVERZITETNI ŠPORT

Predsednik Mednarodne zveze za univerzitetni šport, Italijan Primo Nebiolo, je ob svojem povratku iz Moskve v Rim povedal, da sovjetske športne oblasti zelo podpirajo kandidaturo Moskve za prihodnjo univerziado, leta 1973. Ta naj bi bila nekakšna generalka za olimpijske igre leta 1980, ki bi jih Sovjeti tudi radi organizirali v Moskvi in bodo, kot kaže, predložili tudi uradno kandidaturo.

Turški nogometaši proti lepoticam

ANKARA, 24. — Turška nogomet- društva so pričela «boj» s film- mi igralkami, pisalkami in pev- mi, ki vplivajo na kondicijo tur- ih nogometašev ter na njihovo sobno življenje. Sindikat turških fesionalnih trenerjev in nogome- ev je poslal vsem nogometnim štvom okrožnico, v kateri opo- ja voditelje klubov, naj takoj prestijo sindikat, če zvedo, da kak gometaš obiskuje javno ali za- ro katerokoli igralko ali pie- ko.

Povod za tak ukrep je bila tekma ed nogometnima reprezentancama rčije in Zahodne Nemčije, ki je la aprila v Carigradu. Dan pred canjem je turška filmska lepo- ca Seher Seniz obljubila, da bo vabila tri dni na svoj dom tiste- turškega nogometaša, ki bi v tekmi dosegel prvi gol.

Ta svojstven predlog pa ni uspel: ška nogometna reprezentanca je bila tudi to tekmo. Kljub temu se je pričela «moda» Seher Se- ove hitro širiti po vsej Turčiji, ko da so tudi druge turške lepo- e dajale podobne predloge.

Glas o tem «obljubah» je prišel tudi v Vatikan in Osservatore romano je takoj objavil članek, v katerem je komentiral dogodke v turškem nogometnem svetu.

Posledica tega je bila omenjena okrožnica, ki jo je sindikat turških profesionalnih trenerjev in nogometašev poslal vsem nogometnim društvom.

KOTALKANJE

SYDNEY, 24. — V avstralski prestolnici je dvajset otrok na kotalkah demonstriralo zaradi pomanjkanja kotalkališč. Demonstracija je onemogočila promet tako, da je nastala za sprevodom skoraj tri kilometre dolga avtomobilska kolona. Otroci so v spremstvu petih odraslih počasi prehodili «Harbour Bridge», most, ki je dolg pol km.

Dvajset minut kasneje je prispela policija, ki je uredila sprevod ter normalizirala promet. Mladi demonstranti so nosili na čelu sprevoda napis: «Novozelandska, ameriška in angleška vlada pomagajo kotalkarjem».

SPLOŠNA PLOVBA piran-jugoslavija
Župančičeva 24
66330 Piran, pp 1
Telefon (066) 73-881 (10 linij)
Telegram: Plovba Piran
Mednarodni pomorski prevozi z modernimi ladjami nosilnosti 8.000 — 19.000 ton
— LINIJA OKOLI SVETA
— LINIJA JADRAN ZAHODNA AFRIKA - JADRAN
— PROSTA PLOVBA
— POTNIŠKA SLUŽBA
— SIMEX Ljubljana — samostojna enota za uvoz-izvoz, grosistično trgovino in zastopanje tujih firm
Za vse informacije se prosimo, obrnite na upravo podjetja v Piranu ali na naša predstavništva v Jugoslaviji in v inozemstvu.

Hotel LEV Ljubljana
VOSNJAKOVA 1
TELEF. 310-555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350
KATEGORIJA «A»
Sodobno opremljene sobe Apartmaji Restavracije Restavracijske terase Dancing kavarna Zabavni in artistični program Plesna glasba Aperitiv bar Razgledna terasa Terasa za sončenje Banketne in konferenčne dvorane Čitalnica Frizerski salon Menjalnica Taksi služba Lasten parkirni prostor Pristajališče za helikopter Boksi za pse Hladilnica za divjačino.

GOLF Hotel BLED
JUGOSLAVIJA
«A» KAT.
TEL. 77591 — 77504

OGLEJTE SI POSTOJNSKO JAMO
in VABIMO VAS v naš novi hotel «JAMA»

GOSTIŠČE «ODDIH»
Plošča «oddih» :: Telečje in prašičje krače :: Domači piščanci :: Soške postrvi in vsa jedila po naročilu :: Domača briška vina
NOVA GORICA
TELEFON 21.5.68
Ob torkih zaprto

Oglašujte v Primorskem dnevniku

CASINO
PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ
Odprto vse leto

HOTEL RIVIERA PORTOROŽ
Moderne sobe, moderna kuhinja, «GIRL BAR» z modernim programom odprt vso noč

PARK HOTEL
NOVA GORICA — TEL. 21442
MODEREN HOTEL 93 SOB :: 182 LEŽIŠČ :: MODERNA RESTAVRACIJA :: kavarna :: nočni bar :: gostilna pri Hrastu :: gostilna Zvezda :: Vam nudijo kvalitetne gostinske storitve po nizkih cenah

RESTAVRACIJA LIPA Šempeter pri Novi Gorici
ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi specialitetami pristen kraški pršut in salame ter izbrana domača vipavska in briška vina
SPREJEMAJO SE NAROČILA ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSILA

večerje. Potem ju je Blisk peljal na divizijski miting v Cerkno.

Naselje je bilo okrašeno s parolami na čast OF in partizanov. Nad glavami pisane množice starcev, žena, otrok in partizanov so vihrale v vetru slovenske in rdeče zastave s srpom in kladivom. Nekaj hrupnih harmonik je vzbujalo uporniško razpoloženje.

Ljudstvo in vojska sta praznovala propad nemške ofenzive in vrnitev divizije na njeno osvobojeno ozemlje.

V dvorani bivše kasarne, kjer se je trlo ljudi, je divizijski komisar Metod razdravljal Osvobodilni fronti in razlagal njen program. Govoril je o upornem duhu, ki spremlja svet, o mladi državi in zmagoviti partizanski vojni in revoluciji, bratstvu Sovjetske zveze in zahodnih zaveznikov. Pozival je ljudi, da se združijo v poslednjih naporih z vojsko, ki bo zadala Nemcem in izdajalcem zadnje, zmagovite udarce, saj je konec vojne blizu in zmaga pred vrati. Govor je končal s pozivom v boj za osvoboditev Slovenskega primorja in Trsta.

Tudi dekleti je prevzelo, ko se je dvorana tresla od ploskanja in bučanja glasov. Ploskali sta vsaki točki programa posebej — deklamaciji, skeču, pesmi. Ljudstvo je vse sprejemalo z odprtim srcem, navdušeno, zadovoljno in razgreto.

Potem so plesali v veselem hrupu, kakor da praznujejo konec vojne, zmago življenja, ki ga je prinašala pomlad. Obe sta imeli obilo plesalcev, tako da se je Blisk lahko oddahnil in opazoval pisano množico. Njemu ni bilo za ples ne za pirovanje. Težko se je sprostil, najraje je opazoval in razmišljal.

Iz zamišljenosti ga je zdramil rahel dotik. Pred njim je stala Lavra. Z žarečimi očmi ga je povabila na ples.

Zavrtel se je z njo in izginil v gneči.

«Iskala sem te. Zanimive novice imam iz Idrije.»

«Jaz pa sem iskal tebe.»

«Zaupajo mi vsestransko.»

«Dobra si,» jo je pohvalil.

Kot mačka se je privila k njemu. Prav tedaj sta prplesala mimo Melite, ki ji to ni ušlo. V očeh ji je zagorelo ljubosumje.

«Ženska v vojni pomeni težavo,» je pomislil Blisk in skušal držati Lavro v dostojni oddaljenosti. Videl je, da ga tudi nekateri drugi pogledujejo postrani. Izrabila sta gnečo, da mu je oddala poročilo in da ji je naročil, kdaj se bo oglasil pri njej doma. Takrat ko so napadali Idrijo, mu je dostavila nekaj zelo važnih obvestil in prenesla naloge organizaciji odpora v mestu. Njeno delo je bilo vsestransko uspešno in Pemc je bil vesel, da je niso ustrelili, kot so bili nameravali.

Blisk je zagledal moškega, ki si je s komolci utiral pot naravnost proti njima. Spoznal je Fazana. Ta je pripeljal v divizijsko orožarno dva mitraljeza v popravilo, pa je šel pogledat še na divizijski miting.

Bilo je med odmorom, ko se je Blisk spet pridružil Ani in Meliti.

Fazan se je nedaleč ustavil in buljil vanje kot v prikazni. Ana in njena dvojnica?! Ali ga ne varajo oči? Obrisal si je potno čelo in obliznil grenke ustnice. Srajce si to pot še ni ožel, ker je bilo še prezgodaj in si ni upal zrogoviliti. Tudi «véselo, véselo» ni tulil ne tolkel z nogo ob tla kakor na podih po skednjih.

«Gestapovka živa?! V družbi tega prekletega Bliska, ki jo je iskal!» Zaničljivo je ukrivil ustnice noter do oglate brade in se prijel za jermen. «Uh, saj sem si mislil, da so vsi skupaj lumpje! To diši po izdajstvu. Fej! Najbolje bo, da jo čimprej pobrišem iz Cerkna, da ne doživim še kakšne hajke.»

Tudi Ana ga je uzrla. Srečala sta se z očmi. Prezirljivo jo je meril, da ji je kar sapo zaprlo. Veselje, da se vrača v četo jo je na mah minilo. Že ta jo tako pisano gleda, kako jo bo šele Orlov!

Blisku ta očesni dvoboj ni ušel. Ostro se je zazrl v Fazana. Gledal ga je, dokler Fazan ni umaknil pogleda, se zasukal in izginil v množici.

«Že na začetku se javljajo znanilci težav,» je pomislil. Čeprav množica še ni bila ugnana, mu je bilo dovolj zabave.

«Če sta za to, gremo. Tega trušča mi je zadosti,» je dejal.

Obe sta se z njim strinjali.

Odšli so. Pri vratih so zagledali Fazana, ki se je sklanjal k temnolasemu moškemu in mu nekaj šepetal. Ujeli so sovražni lesk oči.

Zunaj se je jelo nočiti. Z obronkov hribov po Cerkljanskem so se dvigali drobni dimi in odsev ognjev brigad.

Bili so visoko na pobočju. Iz kotla sa utripale luči, slišali so krike, petje in glasove harmonik.

4.

Na večer pred prvim majem se je major Wolf po utrudljivem dnevu v uradu napotil v stekleno halo hotela Topline. V kotu je sedel kapetan von Graff, osamljen kot po navadi, zatopljen v branje frontnih revij. «Kot nalašč, da navežem z njim stik, ker je to potuhnjeno podlasico težko dobiti,» si je dejal Wolf.

Nevsiljivo ga je vprašal, če lahko prisede. Vzvišeno obličje visoko pristrižene glave s pšeničnimi lasmi je preletel zadovoljen nasmešek. Pokimal je in v hladnih očeh mu je zagorelo rahlo začudenje.

«Me veseli, gospod major, samo izvolite.»

Wolf je sédel, poklical natakarja, naročil čaj z limonado in prižgal cigaro.

«Človek ne ve, kam bi se dal na večer, preveč možnosti je in premalo, pa se je težko odločiti,» je pričel pogovor z redkobesednim gostom in ga tako prisilil, da je odložil revijo.

«Kako prijetno tiho in mirno je, odkar smo jih pregnali z našega območja,» je nadaljeval Wolf ter pričel pripovedovati precej pretirane vesti o napadu divizije na tržaško progo in o položaju v Trstu.

Von Graff ga je pazljivo poslušal, čeprav je dobro vedel, da mu pripoveduje natanko samo tisto, kar naj bi on napisal v poročilo in ga odposlal naprej. Kljub načelu, da noče imeti nobenega stika z osebo, ki jo proučuje, sta mu Wolfova osebnost in njegovo pripovedovanje vzbudila pozornost. Zamikala so ga njegova smela in suverena stališča. Zapletla sta se v pogovor, v katerem sta hotela drug drugega premamiti, da bi drug v drugem odkrila kakšen skrit namen, ki bi se dal porabiti. Pogovor je bil podoben otipavanju dveh z oljem namazanih rokoborcev, ki se jima izmuzne vsak prijem.

Medtem se je zmračilo. Sredi temačne gladine jezera so vzniknili odsevi utripajočih ognjev, ki so bili čedalje večji. Bilo je, ko da je vzplamtelo jezersko dno in se je ogenj razbuntal po vodovju.

Von Graff je dvignil pogled. Na pobočju so se prižigali v polkrogu novi ognji.

«Poglejte, gozd gori! Zažgali so ga!» je viknil von Graff.

«Ne bodite naivni. Kdo pa je tako nor, da bi zažgal streho nad glavo?!»

«Banditi! Ampak to je preblizu, saj je prvi ogenj samo dober lučaj nad jezerom. Kaj pa je pravzaprav, saj ni slišati nobenega streljanja?!»

Wolf se je hudomušno režal in z užitkom zbodel naivnega kapetana:

«Preveč se zanimate za NSDAP, premalo pa za komuniste, sicer bi vedeli, da bo jutri proletarski praznik, kateremu na čast uporniki kurijo kresove. Zelo zanimiva slika. V tej deželi sem od aprila 1942. Vsako leto na ta dan gore kresovi. Prvo leto jih je bilo le malo, visoko v gorah, lani jih je gorelo mnogo več in bliže, letos pa, kakor vidite, kurijo ognje že tik nad jezerom. To je nesramnost. In pri vsem tem se nadejajo, da jih bodo drugo leto kurili najbrž sredi Bleda.»

Von Graff ga je grdo pogledal:

«Ne ugajajo mi neslane šale in ne razkrojevalni duh.»

Wolf se je zdrznil spričo ostrega odziva in izzivalno dejal:

«Si upate staviti, da bo nocoj zagorel kres celo tu streljaj od hotela?»

«Kaj potem dela vojska?»

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul 24 Maggio 1/1 Telefon 33 82
Uprava TRST Ul Montecchi 6/II Telefon 95 823

Naročnina
Mesečno 1.100 lir — vnaprej, polletna 6.100 lir, celoletna 11.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. V SFRJ posamezna številka 1.— dinar, mesečna 14.— din, letna 140.— din,
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 25. julija 1971

Za SFRJ Tekoč račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-... «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon ...
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančni upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo v upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana»
Glavni urednik Stanislav Renko
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT

Zakonski predlog PSI o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

in sodelujejo v okviru države. Ta načela smo najprej nameravali vključiti v prvi člen, kasneje pa smo se premislili, ker gre bolj za deklaracijo.

Poslanec Fortuna je nato prečital zakonski osnutek, katerega v celoti objavljamo na tretji strani. Zaključil je z izjavo: «Mi nameravamo nadaljevati sodelovanje z italijanskimi in slovenskimi tovariši, kot je že to bilo pri razpravljanju o tem predlogu. Predlog bomo predložili v obravnavo pristojni komisiji komaj bo v drugi polovici septembra pričela zasedati poslanska zbornica. O tem važnem vprašanju, ki se nanaša na svobodo državljanov v naši deželi želimo sodelovati s KPI, PSDI in KD, saj o tem ne smejo biti ne bloki ne meje.»

V živahni in daljši razpravi je najprej odv. Šfiligoj priznal Fortuni, da gre za pogumno dejanje, nato pa je ugotovil, da je treba nadoknaditi tudi škodo, ki smo jo utrpeli po 1918. letu. Razpravljal je o dvojezičnem področju, navedel nekatere primere diskriminacije v šolstvu, obravnaval toponomastiko zaposlitev Slovencev v javnih uradih, prisotnost v izvoljenih organih, ter zaključil, da gre za številna vprašanja, ki jih je treba poglobiti, kot je to že uvodoma omenil poslanec Fortuna, ko je dejal, da so odprti za vsak prispevek.

Za «Primorski dnevnik» je časnikar Bogo Samsa ugotovil, da je nosilec zakona borben partizan iz razdobja odporniškega gibanja, kot je poslanec Fortuna, ki bo prav tako gotovo tudi sedaj borben partizan za naše pravice, čeprav v drugih okoliščinah. Zakon je moderen in zanimiv in je na dve vprašanji, ki ju je naš list želel postaviti, že izčrpno odgovoril predlagatelj, ko je ugotovil, da je to zakon celotne stranke in da so pri sestavi bili odločilno prisotni Slovenci. Naš časnikar je nato zastavil nekaj vprašanj v zvezi s pristojnostjo dežele, v zvezi z značajem slovenske šole, ki ne sme biti «italijanska šola s slovenskim učnim jezikom», temveč slovenska šola v skladu s tradicijami, potrebami in značajem slovenstva. Zakon ne vključuje vprašanja RAI-TV, kjer smo Slovenci diskriminirani, saj za vse državljane obstaja vsaj formalno demokratično nadzorstvo parlamenta. Konkretna praksa pa je takšna, da je položaj na RAI-TV v nasprotju z načeli zakona o sodelovanju manjšine kot subjekta, tako da se lahko govori že nekoliko o kršitvi čl. 16 o prepovedi dejanj, ki kršijo značilnost dvojezičnega področja.

Naš poročevalec je nato zaključil o pomembnosti, da so v zakon vključena tudi gospodarska vprašanja in se je poslanec Furtuna v svojem odgovoru zadržal predvsem na podrobnejši obrazložitvi tega vprašanja.

Občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar je opozoril na bližnji popis prebivalstva, ki bi se lahko izkoristil v zvezi z dvojezičnimi področji v našo škodo.

Slovenski poslanec Albin Škerk se je zahvalil Fortuni in dejal, da je vesel, da ni več sam, da so že v dveh, ki so predložili osnutek, saj je s skupnimi močmi zmaga lažja. Zahvalil se mu je tudi za njegova zagotovila, da bo skušal doseči sodelovanje PSIUP, PSDI in KD, saj zlasti večinska stranka daje zelo pogosto lepe izjave o Slovencih in ima ona odločilno vlogo. Pomembna je izjava Fortune, da PSI ne bo zaspala na zakonu.

Fortuna je v odgovoru dejal, da bodo delali skupaj, saj se je treba zahvaliti Škerku za vse spodbude, ki mu jih je dal. Res je zelo važna «odprtost» in v tej zvezi je Fortuna povedal, da je danes zakon podprlo «Laično gibanje», ker gre za zaščito svobode.

Predsednik Slovenskega gospodarskega združenja Stanko Bole je predložil, da se vključi v finansiranje (čl. 7) tudi promocionalno delo gospodarskih in socialnih organizacij. Tajnik Sindikata slovenske šole dr. F. Škerlj pa se je zahvalil, ker se o šolskem vprašanju obsežno razpravlja, da pa bi bilo treba še vključiti priznanje diplom.

Predsednik SKGZ Boris Race je ugotovil, da predložitev zakonskega osnutka s strani uglednega poslanca pomeni velik korak naprej in da je to že drugi zakon, kar omogoča hitrejši uresničitev. Ni mogoče sedaj razpravljati o členih. Slovenska kulturno gospodarska zveza pa jih bo podrobno proučila in bo skušala pripraviti predloge za morebitne izboljšave.

Treba je poudariti dva važna elementa tega zakonskega osnutka: 1. Vnaša se možnost, da postajajo Slovenci večji subjekt, ko se v nekaterih členih predvideva, da je treba interpelirati Slovence in njih organizacije. 2. Zakon skuša popraviti krivice gospodarskega značaja.

Boris Racè je zaključil, da bo SKGZ prispevala z materialom in predlogi, da pa se vsi zavedamo, da gre za zakonski predlog, ki je odraz objektivnih razmer in da je torej manj kot kompleksen «paket», za kar bo SKGZ naredila osnutek, ki bo navedel, kaj morajo Slovenci v Italiji imeti, da bi bili sedaj maksimalno zaščiteni.

Senator Paolo Sema je ugotovil, da se s tem zakonom nekaj spreminja in polemično dejal, da pri vložitvi njegovega zakona tudi nekateri ugledni slovenski predstavniki niso bili mnenja, da je to primerno ter da je bilo sedaj revidirano to napačno stališče. Zakon je dobro sestavljen, bistvena pa sta člena, ki temeljita na boju za demokracijo, ko se sklicuje na statut ter na uporabo slovenskega jezika. Sema je dejal, da je zelo pametno, da se zakonski predlog ne sklicuje na londonski sporazum in izrekel nekatere pomisleke glede dvojezičnih področij. Nato je obsežneje govoril o šolskem vprašanju, o slovenskih funkcionarjih in nato zagotovil široko sodelovanje.

Tajnik Slovenske prosvetne zveze Mirko Kapelj je govoril o povratku slovenskih imen in priimkov. Zadnji pa je v razpravo posegel tajnik goriške federacije PSI Giorgio Del Lago, da gre za veliko bitko socialnega in demokratičnega značaja, ki zahteva aktivno prisotnost vseh državljanov, Italijanov in Slovencev, predvsem pa je to dolžnost demokratičnih Italijanov.

Srečanje emigrantov

(Nadaljevanje s 1. strani)

ske organizacije ALEF se je ustavil ob delovanju konzulte, ki ni takšno, kot bi si ga želeli. Omenil je vojaške služnosti in druge težave, ki tarejo Furlanijo.

Oglasil se je nato domačin in bivši emigrant Armando Binutti, ki je dolgo let delal v Belgiji, sedaj pa dela v Milanu. Mladenič, ki je tudi sindikalist, je najprej ugotovil, da v Italiji in posebej v naši deželi, primanjkuje politične volje, da bi se nekateri problemi rešili, obrnil se je nato do navzočih političnih predstavnikov in jih zaprosil, naj vendar povedo, kaj je bilo storjeno, da bi se omejilo in nato odpravilo izseljevanje.

Prvi mu je odgovoril poslanec Škerk, ki je v kratkih besedah povedal, kaj sta skušala narediti on sam in njegova politična skupina za odpravo vojaških služnosti in za okrepitev gospodarstva v zapostavljenih predelih. Priznal je, da v političnih skupinah, ki so na oblasti, primanjkuje politične volje, zaradi česar se je treba še dalje boriti.

Deželni svetovalec dr. Štoka, ki je nato prosil za besedo, je povedal kaj je skušala narediti njegova skupina, in orisal ukrepe, ki bi jih morale politične in druge organizacije pripraviti za rešitev problemov, ki že leta in leta tarejo Beneško Slovenijo. Omenil je tudi splošen položaj izseljencev v Evropi, nato pa prešel na deželo Furlanijo - Julijsko krajino in zakone, ki bi bili potrebni v tem okviru.

Občuteno je nato spregovoril Izidor Predan, ki je še enkrat dokazal, da globoko pozna vsa vprašanja Beneške Slovenije. Navzoči so njegove besede pozdravili s posebnim navdušenjem, kar se pa ni zgodilo ob besedah voditelja deželne skupine KD Del Gobba, ki je ostro odklonil vsako obtožbo, da ni bilo nič storjenega. Govoril je o investicijah dežele v raznih krajih, ustavil pa se je tudi ob problemu slovenske manjšine in poudaril, da se bo stranka, kateri pripada, v kratkem sestala z delegacijo Slovenije, da bi razpravljala o zahtevah in pravicah manjšine.

Srečanje se je s tem govorom uradno zaključilo. V ponedeljek je predviden še en sestanek izseljencev, ki ga bo vodil dr. Černo.

Večer so nato razvedrili zvoki ansambla «Briški slavček» iz Števerjana. Vrsta prireditev je predvidena za danes in jutri, kot smo že poročali. Zvečer bo v Subidu igral ansambel «Wat-Bau», nestrpno pa pričakujejo tudi nastop folklorne skupine «Sava» iz Kranja, ki je na sporedu jutri zvečer.

Turški premier o ciprskem vprašanju

ATENE, 24. — Turški prvi minister Erim v intervjuju, ki ga je dal ravnatelju atenske časopisne agencije «ATA» Kristoforu Bitsinedesu, izjavil, da se morata Grčija in Turčija sporazumeti po treh letih pogajanj glede otoka Cipra. Turški državnik je izjavil, da turška manjšina na otoku Cipru (18 odst. prebivalstva) živi še vedno v pogojih omejevanja svobode.

Turški ministrski predsednik je nadalje obtožil predsednika Makariosa, da je prekršil mednarodne sporazume, ki so botrovali nastanku ciprske republike, kar je povzročilo poslabšanje odnosov med Turčijo in Grčijo. Erim je poudaril, da Turčija ne bo trpela takih izzivanj. Pogodbe niso večne — je pristavil. Turčija je pripravljena, da se spremenijo pogodbe glede nekaterih spornih točk, vztraja pa pri zahtevi, da se izvajajo pravice turške narodnostne skupnosti, ki so bile kršene l. 1963. Na vsak način Turčija zahteva določena mednarodna jamstva.

V nadaljevanju svoje izjave je turški državnik rekel, da je treba po treh letih zaključiti pogajanja. Po njegovem mnenju bi bilo treba skleniti nov sporazum na podlagi zuriških in londonskih sporazumov. Turški minister je še pristavil, da Turčija ni pripravila nobenega načrta za razdelitev ciprskega otoka, vsaj dokler se ne bi pojavila nevarnost «enosisa», to je priključitve k Grčiji.

Bormanov sin se bo poročil z nuno

BONN, 24. — Nemški dnevnik «Bild Zeitung» piše danes, da se bo Martin Borman, sin znanega Bormana, ki je bil desna roka nacističnega diktatorja Hitlerja, poročil v kratkem s 43-letno Rose Marie Burschko. Vest kot taka ne bi bila zanimiva, če se ne bi upoštevalo, da sta Martin Borman in njegova bodoča žena pripadala še pred kratkim redu «Srca Jezusovega», on kot duhovnik, ona pa kot redovnica.

Martin Borman ml. je bil star 15 let, ko je bil njegov oče, ki mu je bilo ime Borman, obsojen na nuernberškem procesu zaradi nacističnih zločinov. Mladi Borman se je zatekel najprej v Salzburg in potem v Južno Afriko. Leta 1964 je bil misionar v Katangi, ko je izbruhnil upor. Zajeli so ga uporniki, nekoliko pozneje pa so ga rešili belgijski padalci tik pred ustrelitvijo.

Ne ve se še, kdaj se bosta bivši duhovnik in bivša redovnica poročila. Borman je na vsak način potrdil, da je zapustil svoj red. «Storil sem to — je dejal — zaradi osebnih nagibov».

MRZLIČNE PRIPRAVE NA KENNEDYJEVEM RTU V ZADNJIH URAH PRED POLETOM V VESOLJE

Jutri popoldne bo «Apollo 15» ponesel tretjič človeka na Luno

Ameriški strokovnjaki so ukrenili vse, kar je bilo v njihovih močeh, za varnost kozmonavtov

CAPE KENNEDY, 24. — V ameriškem vesoljskem oporišču se stopnjuje ritem priprav za polet «Apolla 15». Tehniki, ki pripravljajo raketo, ki bo ponesla na Luno vesoljsko ladjo so stalno zaposleni okoli orjaškega vzletnega stolpa, ki podpira «Saturna V», trem kozmonavtom pa so dovolili dva dni oddiha pred poletom. Scott, Worden, in Irwin so igrali na tenis in so še zadnjič pregledali načrt poleta.

Meteorološke napovedi so še vedno dobre, kljub temu pa so ameriški tehniki odločili, da bodo pustili jekleni stolp, ki obkroža raketo, do zadnjega trenutka na mestu, da bi obvarovali «Saturna» pred morebitnimi strelami. Te so v zadnjem mesecu enajstkrat zadele raketo in stolp (jakost električnega toka najmočnejše strele, ki je zadela raketo je bila 98.000 amperov) vendar je dobra ozemljitev preprečila kakršnokoli poškodbo.

Danes so v glavnem polnili rezervoarje goriva lunarnega modula in rezervoarje za zrak, ki ga bodo kozmonavti dihali v vesolju. Pline so najprej utekočinili tako da so znižali njihovo temperaturo in sicer kisik na 185 stopinj pod ničlo, vodik pa celo na 250 stopinj pod ničlo. S tem postopkom so lahko napolnili rezervoarje s količino plina, ki je osemstokrat večja od tiste, ki bi jo lahko, če bi bila kisik in vodik v plinastem stanju.

Vse pomožne ladje, ki bodo sodelovali pri iskanju vesoljske ladje in pri reševanju kozmonavtov ob njihovem povratku na zemljo, so že odplule na svoja mesta. Na Kennedyjevem rtu pa vadijo helikopterji, ki bodo morali rešiti posadko «Apolla 15» v primeru, da bi ob vzletu prišlo do kakšnih nevšečnosti. Ti helikopterji se bodo vzdignili v zrak štirideset minut pred izstrelitvijo, ko bo začel delovati sistem za ločitev vesoljske ladje od rakete.

Scott in Irwin bosta stopila na Lunino površje in bosta ostala tam 67 ur, medtem ko jih bo Worden počakal v vesoljski ladji, ki bo krožila okoli našega naravnega satelita. Ob povratku na Zemljo pa se bo moral Worden «sprehoditi» po vesolju za približno tri četrt ure, da bo vzel filme iz fotografskih aparatov izven kabine. Po luninem površju se bosta Scott in Irwin premikala s posebnim vozilom, ki so ga zgradili nalašč zato. Ob odhodu bosta namestila na «lunin avto» posebno televizijsko kamero, ki bo snemala odhod lunarnega modula.

Danes so časnikarji prosili za intervju ženi kozmonavtov Irwina in Scotta. Posebno jih je zanimalo, kaj mislijo njuni otroci o podvigu očetov po smrti sovjetske posadke «Sojuza 11». Obe sta izjavili, da sta skušali prikriti smrt sovjetskih vesoljcev svojim otrokom, a to jima ni uspelo. Vendar zgleda, da smrt sovjetskih kozmonavtov ni preveč prizadela otrok.

Ameriški kozmonavti bodo poleteli na Luno v ponedeljek, «splashdown» pa je predviden za 7. avgusta ob 22.46 (po našem času).

Danes je v Beogradu mednarodno sodišče razpravljalo o zanimivem pravnem problemu. Zamislili so si namreč, da je ameriški satelit padel na parlament v jugoslovanskem glavnem mestu ter je pri tem povzročil veliko škode in nekaj smrtnih žrtev. Problem je bil kdo bi moral v takem primeru plačati odškodnino jugoslovanski vladi. Mednarodno sodišče, katerega so sestavljali predstavniki ZDA, Indije, Liberije, Norveške, Gane in Jugoslavije, je odločilo, da morajo ZDA povrniti vso škodo, ki jo je utrpela Jugoslavija. Predsednik sodišča Burger je tudi dejal, da je ameriška krivda razvidna brez posebnih podrobnih dokazovanj.

Drugi državni kongres organizacije «Lotta continua»

BOLOGNA, 24. — Približno pet tisoč delegatov sodeluje v Bologni na drugem državnem kongresu ekstraparlamentarne organizacije «Lotta continua». Pripadniki tega političnega gibanja hočejo s tem kongresom doseči dva cilja in sicer določiti politično vodstvo in avtonomno organizacijo proletariata ter ustvariti povezavo z ostalimi ekstraparlamentarnimi levičarskimi gibanji.

Poveljnik vesoljske ladje «Apollo 15» Scott, ki se v popolni opremi z vež bališča

TRŽAŠKI DNEVNIK

SINOČI NA TITOVEM TRGU V KOPRU

Uspela zaključna prireditev 12. folklornega festivala

Nastopili so jugoslovanski, romunski in madžarski ansambli

Pred okrog tri tisoč gledalci je bila sinoči na Titovem trgu v Kopru zaključna prireditev 12. folklornega festivala. Domačine in goste je pozdravil predsednik obalne turistične zveze Jakob Draksler. Prireditvi so prisostvovali med drugim predstavniki domačega javnega in kulturnega življenja na čelu s predsednikom obalnega sveta Mirom Kocjanom, nadalje predsednik turistične zveze Jugoslavije Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan, veleposlanik Ljudske republike Madžarske Elek Toth, veleposlanik Ljudske republike Romunije Vasile Šandru in italijanski generalni konzul v Kopru dr. Onofrio Messina.

Na nocojšnjem večeru jugoslovanske, romunske in madžarske folklore so bili izvajalci deležni prisrčnih ovacij za izredno domiselne točke. Beograjska skupina «Ivo Lola Ribar» je nastopila s slikovitimi šumadijskimi vaškimi plesi, nadalje z veselimi šopskimi, albanskimi in s šokačkimi plesi ter z vaškim kolom. Na visoki tehnični ravni je bila tudi romunska folklorna skupina «Doina» iz Bukarešte, ki se je predstavila s plesi splavarjev, s plesom ob palici izpod Krpaov ter z banatskimi in drugimi plesi. Madžari pa so se predstavili s svatovskimi plesi, s čardasom in s ciganskimi plesi.

12. folklorni festival je trajal dva tedna. V tem času je bilo na obali 18 nastopov, na katerih se je zvrstilo nad 600 izvajalcev. Med najbolj uspelimi je bil vsekakor večer izvirne folklore, na katerem je nastopilo osem skupin iz raznih krajev ter večer slovenske folklore z izjemnimi slovenskimi ljudskimi plesi.

Z velikim zabavno glasbenim spektaklom se je nocoj končal v Kopru drugi sejem «Primorska razstavlja». Nocoj so pred 3000 gledalci nastopili znana zagrebška humoristka Nela Kržišnik, zagrebški pevec Mirko Račić in ansambel Oktavija Brajka iz Izole. Poslovni zaključek sejma bo jutri dopoldne. Uspeh prireditve je presegel vsa pričakovanja. V šestih dneh si je namreč prireditev «Primorska razstavlja» ogledalo nad 43.000 ljudi. Komercialni učinek pa je skoraj za sto odstotkov večji od lanskega.

L. O.

NA POBUDO GOSPODARSKE ZBORNICE

NOVE ZVEZE V MESTRAH ZA PROGO TRST-MILAN

Na sestanku v Vicenzi so sprejeli sklep za razširitev te zveze v zimskem času

Tržaška gospodarska zbornica za industrijo, obrtništvo in kmetijstvo sporoča, da je bil v četrtek v Vicenzi sestanek za določitev zimskega voznega reda vlakov v krajevnem merilu. Sestanka so se med drugimi udeležili tudi gospodarski predstavniki treh Benečij ter dežele Emilie Romagne, katerim so na zastavljena vprašanja o novem zimskem voznem redu za sezono 1971-72 odgovorili predstavniki italijanskih železnic.

Predstavnik tržaške gospodarske zbornice dr. Tamaro je v ta namen predlagal troje: nočno zvezo med Benetkami in Trstom, podvojitev spalnih vagonov na progi Trst-Milan-Genova in Trst-Rim ter za sklep razširitev že določenih urnikov za zvezo v Mestrah z brzovlakom, ki prispe iz Trsta ob 20.42 in tistim iz Milana, ki odpotuje ob 20.46.

Na sestanku so sprejeli le ta zadnji predlog, medtem ko je predlog po vzpostavitvi nove nočne proge tako zaradi pomanjkanja lokomotiv kot vagonov, ostal zaenkrat še nerešen. Med drugim so se tudi pogovarjali o možnostih za rešitev vprašanj, ki zadevajo delavce, ki se vsak dan vozijo na delo in študente. V ta namen so sprejeli predlog, da se v okviru posameznih pokrajin sestanejo predstavniki krajevnih ustanov in železnice ter preučijo možnosti za takojšnjo rešitev tega vprašanja.

Izraelski sindikalist na obisku v Trstu

Na sedežu pokrajinskega sindikalnega združenja CISL so včeraj sprejeli člana izvršnega sveta izraelske delavske konfederacije «Histadrut» Halevija Elizjerja, ki je na potovanju po Italiji. Na srečanju so si z visokim gostom izmenjali nekatere izkušnje na sindikalnem področju ter obravnavali nekatere probleme, kot vprašanje pristaniškega prometa.

1.) Pam kjer oledenca je naša,
Človek, človeka, prepreča.
Hlodo naredil je te zidove
Trdne močne, kot vrsalove.

2.) Tu so babci, prepoštnali,
Globoko, so zemlo prekopali,
V zemlji veliko kamja so vrobili,
In te zide so naredili.

3.) Oljke in trte so nasadili,
Pridno so kopali in sprejli,
Pri kosilu ni bilo vinca,
Bla je voda iz studenca.

4.) Z lopatkem po vodo so hodili,
Da si žejo si opasili.
Delali so od zore in do mraka,
Žalostno jih doma družina čaka.

5.) Trudni so domov prihodili,
Samo roke so se umili.
Na klopi za mizo so vseli,
Da bi, kaj popili in pojeli.

6.) Bila je kokrat skromna jedača,
Ni bilo kruha je bla prosjača.
Bilo je zelje in krompir,
Mesa ni bilo od nikjer.

7.) Bilo je to od tega več sto let,
To pravil večkrat je nas otec.
Oledenca, se vedno tam stoji,

Življenje slovenskih ribičev

(Nadaljevanje s 3. strani)

človek v barki. Tretji veslač je stal pred «pupo» in so mu pravili «podpopu». Ostala dva moža sta metala trato (mrežo za tune) v vodo: tistemu, ki je stal na onem koncu mreže, kjer je svinec, so pravili svinčar, drugemu pa, ki je stal na tistem koncu trate, kjer je bila plutovina so rekli «šurer». Trata je bila s svojimi »reštami» vedno zložena na srednjem delu barke, na «štivi», katero sta dva trašta ločila od pruve in od pupe.

Na pruvi je bilo vedno železo (sidro) in okoli 30 sežnjev dolga «rešta od barke» (vrv), ki so jo ob pristanku ovili okoli enega izmed štirih «mankulinov», da so jo privezali ob breg.

VZDRŽEVANJE MREŽ IN ORIENTACIJA

Življenje slovenskega ribiča je bilo zelo naporno. Mreže so bile vse iz sukanca in ko so se namočile v vodi so postale zelo težke. Poleg tega so se tudi rade trgale in morali so jih vedno «koncati». Za šivanje so ribiči uporabljali posebne igle, ki so jih nekateri sami izdelovali iz primernega lesa. Še danes ima Gušto Babčev v Nabrežini celo zbirko igel, ki je bilo treba «tentati», to se pravi namakati v posebni tekočini, ki so jo ribiči sami pripravili iz lubja morskega bora.

Morje je bilo ribiču kot nam zemlja. Poznal je do dna vsak košček morja, znal je za morske tokove, tenčine, tenjude, kjer so se trgale mreže, doline in hribe v morskem dnu. Za orientacijo na morju so mu služili «senjali», dalč vidni objekti na obrežju. Breškim ribičem so bili taki senjali hrib nad Tržičem (Roka), Hrbec, «soudaška hiša» nasproti Sesljanu, Sv. Lenart itd...

Za dobro orientacijo sta bila vedno potrebna dva objekta na obrežju da sta se pokrivala. Babčev Gušto je takole povedal: «Ko gremo «largo» se prvo pobira Roko». Roka se krije z vedno novimi objekti na obali. Prvi trije «senjali» so: Roka-Stari grad, Roka-belo čelo in Roka-kouc črničja. «Ko smo pobrali Roko, obiramo Hrbec, ki ima en senjau več.»

To je bilo znanje, ki so si slovenski ribiči pridobili z dolgotrajnim življenjem na morju in z izkušnjami mnogih pokolenj. Sedaj pa ko slovensko ribištvo izumira in se naši ljudje vedno bolj oddaljujejo od morja je že težko najti nekoga, ki se spominja vseh teh običajev. Starih ribičev ni več, od mladih pa še zelo redki hodijo na morje, ki ne dovoljuje več poštenega zaslužka.

Vojmir Tavčar

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

Avguštin Caharija, po domače Babčev, je začel pesnikovati, ko se je ločil od morja. V svojih pesmih opeva izumiranje slovenskega ribištva v nabrežinskem Bregu s preprosto, pristno domačo žilico. On je eden najstarejših slovenskih ribičev in dobro pozna vse običaje in življenje na morju. Objavljamo eno njegovih najbolj značilnih pesmi.

ATLETIKA — VČERAJ V TRSTU

CESAR 4 M S PALICO

Borovci so dosegli na tekmovanju vrsto dobrih rezultatov

Včeraj popoldne je bilo na tržaškem stadionu deželno tekmovanje ki ga je organiziral tržaški CUS.

Med tekmovanjem smo zabeležili izreden rezultat Vojka Cesarja, ki je v skoku s palico premagal letvico na višini 4,00 m. Pred izrednim skokom je naš atlet že premagal stari društveni rekord s skokom 3,91 m.

V skoku s palico je tekmoval tudi Dušan Švab, ki je postavil nov osebni rekord s skokom 3,30 m. Fabij Ruzzier pa je skočil le 3,00 m, a v metu diska je naš atlet izboljšal svoj stari rekord z metom 27,96 m.

Vojko Cesar pa je izboljšal svoj rezultat tudi v metu diska. Nov osebni rekord našega predstavnika meri sedaj 38,42 m.

Dober rezultat je dosegel tudi Dušan Švab na 100 m, kjer je ustavil kronometre v dobrem času 11"9.

Z. P.

Avgusta na Opčinah kotalkarski tečaj za začetnike

Športno društvo Polet priredi na Opčinah v prvih dneh avgusta tritedenski tečaj kotalkanja za otroke, ki bo razdeljen na dve začetniški kategoriji:

od 4. do 6. leta starosti in
od 6. do 12. leta starosti.

Tečaj za otroke od 4. do 6. leta se bo zaključil brez izpitov in ne bo imel nadaljevanja. Otroci od 6. do 12. leta pa bodo morali opraviti zaključni izpit. Najboljši bodo nato prepuščeni v nadaljevalni tečaj, ki se bo zaključil junija prihodnjega leta.

Podrobnejše informacije v trgovini čevljev Malalan na Opčinah, Proseška ulica 18, telefon 212-136, kjer tudi sprejemajo prijave.

TENIS

Mednarodna teniška zveza je poverila Italiji organizacijo zaključnega dela teniškega tekmovanja za pokal švedskega kralja Gustava. To tekmovanje bodo opravili v času od 9. do 12. decembra v športni palači v Anconi (kjer so lani odigrali meddržavni teniški dvoboj Italija - Belgija).

Italijani so lani v tem tekmovanju premagali Belgijo, v finalni skupini v Kopenhagnu pa so se uvrstili šele na četrto mesto za Francijo, Dansko in Nemčijo.

ATLETIKA

CASELLE, 24. — Zahodnonemški metalec krogle Heinfried Birlenbach je bil oproščen obtožbe jemanja poživil. Kot je znano, so Birlenbacha obtožili po državnem atletskem prvenstvu «indoor», ki je bilo v Kielu. Nemški metalec bo tako lahko nastopil na evropskem atletskem prvenstvu.

OLIMPIJSKE VESTI

Oberwisenfield, tako se imenuje olimpijsko mesto, ima že svojega «župana». Imenuje se Walter Troger, ki je glavni sekretar državnega olimpijskega komiteja. Že od 1. julija opravlja Troger funkcijo župana novega olimpijskega mesteca, ki pa ni še povsem dograjeno.

V München bo za časa olimpijskih iger prispelo 2000 Sovjetov, med njimi bodo tekmovalci, sodniki in navadni gledalci. Novico je sporočila sovjetska ambasada v Zah. Nemčiji. Tudi člani zahodnonemškega parlamenta in vlada precej veliko zanimanja za olimpijske igre. Od 518 članov so kar dostaja jih je že 311 kupilo vstopnice.

ODBOJKA

Turnir v Slomškovem domu

Sokol in Primorec danes za prvo mesto

Na ženskem odbojkarskem turnirju v Bazovici, za pokal «opasilo» ki ga organizira Slomškov dom, so v sinočnjih kvalifikacijskih srečanjih dosegli naslednja izida:

Sokol — Gaja 2:0 (15:9, 15:...)
Primorec — Žarja 2:1 (15:8, ..., 15:12)

V prvi tekmi je bila premoč na kola očitna. Nabrežinke pač igrajo v višji ligi in je bilo to tudi vidno. Gaja je poleg tega tudi stopila nekoliko okrnjena.

V drugem srečanju sta obe ekipi pokazali zelo izenačeno, predvsem pa borbeno in napeto igro, ki je gledalce navdušila.

Danes ob 19. uri se bo na igrišču Slomškovega doma v Bazovici odigral mali finale za 3. mesto, katerega bo sledil veliki finale za 1. mesto. Po obeh srečanjih bodo razdelili grade, nakar bo na vrsti druženje ob večer. Igrala bosta zabavna orkestra Tajms b Opčin in ...

ATLETIKA

Na jugoslovanskem atletskem prvenstvu, ki se je začelo včeraj v Zagrebu, so slovenski atleti odnesli tri zmage: v teku na 400 m ... cuvan, v štafeti 4 X 100 m ... Olimpija pri moških in Kladivar pri ženskah.

NOGOMET

V prijateljski nogometni tekmi v Mariboru je Mura iz Murske Sobote premagala prvoligaško enajsterico Maribora z 2:0.

BEZBOL

V okviru naraščajniškega bezbolskega prvenstva je včeraj na ... činah Libertas premagal ekipo ... morca s tesnim izidom 5:4.

Mladi Trebenci so igrali zelo dobro in z nekoliko več sreče bi ... tudi izenačili.

PLAVANJE

V plavalnem bazenu Kodeljevo v Ljubljani se je začel včeraj mednarodni plavalni dvoboj med Jugoslavijo in Vel. Britanijo. Po prvem dnevu vodi Velika Britanija z ... Jugoslovani so v prvem dnevu nastopali samo v dveh disciplinah: v 100 m hrbtno moški (Nenad ...) in na 100 m metuljček ženske (Mirjana Šegrt). V vseh ostalih setih disciplinah so zmagali britanski plavalci in plavalke.

Mednarodna avtomobilska zveza je suspendirala francoskega ... Jean Piera Beltoisa vse do 9. septembra, ker je 10. januarja ... v Buenos Airesu povzročil smrt italijanskega dirkača Ignacija ... tija. Medtem se je v Buenos Airesu začel kazenski postopek proti Beltoisu.